

Hajdú-Bihari

Világ proletárjai, egyesüljétek!

XVII. ÉVFOLYAM, 80. SZÁM
Ára: 1 forint
1960. ÁPRILIS 3., VASÁRNAP

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Tizenöt szabad év

Hazánk felszabadulásának 15. évfordulóját ünnepeljük. A szovjet hadsereg kemény és sok áldozatot követelő harcokban 1945. április 4-én szabadította fel hazánkat a hitleri fasizták és magyar csatlósai uralma alól. Kegyelettel emlékezünk meg ezen a napon a szovjet, a bolgár, a román, a jugoszláv harcosokról, akik a legdrágábbat, életüket adták a magyar nép szabadságáért, hazánk függetlenségéért. Kegyelettel adozunk azoknak az amerikai, angol és más nemzetiségű katonák emlékének is, akik a fasizta német imperializmus ellen vívott harcban népünk szabadságáért áldozták életüket. A megemlékezés és a kegyelet koszorúit helyezük el a szovjet és más nemzetiségű katonák emlékművére, a hazánk földjén domboruló sírhalmokra.

Legnagyobb nemzeti ünnepünként emlékezünk meg 1945. április 4-ről. Ezen a napon a magyar nép forró hálával gondol a Szovjetunióra, a szovjet emberekre, akik elhőzták népünknek a szabadságot, a függetlenséget. Az elmúlt évek alatt a szeretet, a hála csak erősödött. Hiszen a szovjet és a magyar nép barátsága nem mai keletű. A szocialista forradalom bölcsőjénél 1917-ben, amikor az orosz nép felkelt a cárizmus ellen, amikor a fehérgárdistákkal és a fiatal szovjet állam ellen szövetkezett intervenció hadseregekkel harcolt, már akkor a szovjetek mellé álltak és részt vettek győzelmes harcukban. A magyar katonák tíz- és tízezei sorakoztak fel Lenin zászlaja alatt és küzdöttek a proletárforradalom győzelméért. Népünk fiai az orosz földön ismerkedtek meg a marxizmus-leninizmus legvívóbb forradalmi tanításaival, felvértezték magukat, erőt gyűjtöttek az elkövetkező harcokra.

Lenin szavai, tanításai termékeny talajra találtak a magyar munkások, parasztok és a néppel együttthaladó értelmiség körében. S 1919-ben, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom után rövid másfél évvel a magyar munkásosztály is megteremtette a proletárdiktatúrát. A dicsőséges tanácsköztársaság legnehezebb napjaiban, amikor Európa reakciós hatalmai szövetkeztek a tanács hatalom vérbefojtására, az orosz kommunisták, Lenin szavai adtak erőt a harchoz, a proletárhatalom védelméhez. „Legyetek szilárdak, a győzelem tiétek lesz!” — hangzott Lenin üzenete. Nem a magyar munkásosztályon, nem a magyar dolgozó népen múlt, hogy a győzelem akkor, 1919-ben nem következett be. A tanácsköztársaság a nemzetközi reakció összefogása következtében elbukott, de emléke a 25 éves Horthy-terror idején is élt. Erőforrás volt a kommunisztáknak, a haladó szellemű embereknek küzdelmükhöz. Mint ahogy bátortást, erőt és reményt adott az a tudat is, hogy él és létezik a Szovjetunió, hogy a világ egyhatodán épül a szocializmus. S ez a remény 1945. április 4-én valóra vált, amikor a Szovjetunió meghozta népünknek a szabadságot, az állami szuverenitást, a függetlenséget.

Mint önzetlen barátunkat, úgy köszöntjük ezen a napon a Szovjetuniót. A szovjet emberek rövid másfél évtized alatt kétszer hullatták vérüket népünk szabadságáért. 1956-ban is tanúságát adta a Szovjetunió a magyar nép iránti barátságának, amikor

ismét segítségünkre sietett, hogy leverjük a fegyveres ellenforradalmat, megakadályozta, hogy újra visszatepedjenek a magyar nép nyakára a kapitalisták, a földesurak, hogy ismét a fasizmus jusson hatalomra hazánkban. Az elmúlt évek alatt egyre inkább erősödött és fejlődött a szovjet és a magyar nép barátsága. Ma széttephetetlen szálak kötik össze a két népet a közös nagy ügy, a szocializmus, illetve a kommunizmus építésében, győzelemre jutásában.

Tizenöt év telt el hazánk felszabadulása óta. Másfél évtized, pillanatnyi idő egy nemzet életében. S mégis milyen nagy változások történtek ez alatt a 15 év alatt országunkban! Sorsforduló volt népünk életében ez a másfél évtized: a hatalom a dolgozó nép kezébe jutott. Végrehajtottuk a demokratikus forradalmat, kivittük a proletárdiktatúrát, győzelemre vezettük a szocialista forradalmat. S ma már a magyar nép nagy költő fiával, Adyval hirdethetjük, hogy „Ez az ország a mi országunk. Itt most már a mi kezünk épít.”

Igen, a hatalom visszavonhatatlanul a dolgozó nép kezében van. Ma már mi magunk irányítjuk sorsunkat. A nép ügyében a nép dönt. Dolgozó népünk fiai foglalták el az őket megillető helyet a törvényhozó és végrehajtó testületekben. Az országgyűlés, a parlament ma már a nép tanácskozásának színhelye. A padosorokban a dolgozó nép fiai és leányai ülnek. A múltban, 1939-ben 78 földbirtokos, 11 nagybirtokos, bankár, vállalatigazgató, kereskedő, 42 állami tisztviselő, katonatiszt, 20 pap, 40 ügyvéd, 57 más értelmiségi, 10 egyéb, és mindössze 3 ipari szakmunkás és 3 földműves foglalt helyet a parlamentben. S mi a helyzet ma? Az országgyűlési képviselők közül 169-en munkásszarmazásúak, parasztszarmazású 75, értelmiségi származású 78, alkalmazott származású 12.

A munkásosztály vezetésével, a magyar kommunisták pártjának irányításával nagyserű sikereket ért el dolgozó népünk az elmúlt másfél évtized alatt az ország erejének növelésében, életünk szebbé és jobbá formálásban. Szinte lehetetlenség összefoglalni azokat a jelentős változásokat, amelyek hazánk életében bekövetkeztek. 1945 kora tavaszán háborús sebéből vérzett hazánk, népünk. A háborúban, a legítáborokban következtében és a haláltáborokban szinte megtehetődelődött az ország lakossága, több mint 400 ezer magyar veszítette életét. Az anyagi kár összege is tetemes volt, meghaladta a 22 milliárd pengőt. De a magyar nép hő barátja és szövetségese, a Szovjetunió segítségével hozzálátott a rombadöntött ország újjáépítéséhez. Megkezdődött az élet a romok felett. Az első hároméves terv kezdetétől, 1947. augusztus 1-től 1959 végéig — új áron számítva — körülbelül 250 milliárd forintot fordítottunk a népgazdaság fejlesztésére. Az üzemek, a gyárak a nép kezébe kerültek, s immár több mint egy évtizede, hogy nekünk termelnek a kohók, a gépgyárak, a könnyűipari üzemek, a bányák és minden kincstük népünket gazdagítja. Jelentős a változás, a fejlődés iparunkban. Az ipar termelési szintje 1959-ben mintegy három és félszer nagyobb, mint az 1938-as színvonal volt.

S ennek a nagy változásnak

tanúi lehetünk megyénkben is. Az egykoron szinte teljesen agrár jellegű megye arculata megváltozott. Új ipari üzemek létesültek, köztük is a legnagyobbak a Gördülőcsapágygyár, a Hajdúsági Gyógyszergyár, a Debreceni Ruhagyár, amelyek ma már nemcsak belföldön, hanem külföldön is öregbítik a magyar munkás és mérnök hírnevét. Jelentősen fejlődtek a kisebb vállalatok is, s ma már közel 30 ezren dolgoznak megyénk ipari üzemében, közlekedési vállalatainál.

Tizenöt év alatt fejlődött, ha nem is megfelelő ütemben a magyar mezőgazdaság is. A föld végre azé, akinek jussa is volt: a dolgozó parasztságé. A földreform elsöpörte az őr nagybirtokokat. Az ország területének mintegy 35 százalékát osztottuk ki a dolgozó parasztok között. Megyénkben a szántóterületnek csaknem 40 százalékát, több mint 287 000 katasztrális holdat vettek birtokukba a dolgozó parasztok. Ez azonban csak az első lépés volt a felmelkedés felé vezető úton. Az elmúlt évek alatt dolgozó parasztágunk egyre inkább felismerte, hogy a boldogulás egyedül útja a szövetkezeti gazdálkodás. A felismerést követte, egymás után alakultak a termelőszövetkezetek, amelyek nagy többsége ma már nagyszerű gazdasági eredményekről adhat számot. S a múlt év elején, s ez év tavaszán ismét megmozdult a falu, a dolgozó parasztok ezrei választották a fejlettebb gazdálkodási formát. Megyénk szántóterületének ma már 80 százaléka a szocialista szektorhoz tartozik. A szövetkezetek gazdák most közös összefogással munkálkodnak jelenük és még jobb jövőjük megteremtésén.

Örömmel állapíthatjuk meg az évforduló napján, hogy megváltozott dolgozó népünk élete is. Ma összehasonlíthatatlanul jobban élünk, mint a múltban. Népünk ma jobban táplálkozik, többet költ ruhára, bútorra, kulturális szükségleteinek kielégítésére, mint korábban bármikor. A realjövedelem lényeges növekedése tette lehetővé, hogy ma világviszonylatban is arról vagyunk híresek: szeretünk jól táplálkozni, jól öltözködni és egyre kulturáltabban lakunk. Az életszínvonal növekedéséről tanúskodik, hogy az utóbbi években különösen sokat költenek a dolgozók a nagyobb értékű fogyasztási cikkek vásárlására. Csak egyetlen év alatt — 1959-ben — százezer mosógép, több mint 27 ezer porszívó, 8500 villamos hűtőszekrény, 40 000-nél több televíziós vevőkészülék, 1,2 milliárd forint értékű bútor talált gazdára. Ma már nem lehet megkülönböztetni a színházban, a művelődési otthonban egy-egy ünnepi alkalomkor, hogy ki az értelmiségi, és ki a kétkezi munkás, a dolgozó paraszt, mert mindenkin ünnepi ruha feszül. A legdivatosabb ruhákat viselik nemcsak a városokban, hanem a községekben is aszszonyaink és leányaink.

A dolgozók élete ma már elképzelhetetlen a kultúra vívmányai: színház, mozi, könyvtár, iskola nélkül. Népünk hatalmas lépést tett előre, a tudás várának meghódításában. Kultúrforradalmunk egyik legnagyobb vívmánya, hogy a múlt káros örökségét, az analfabétizmust teljesen felszámoltuk. Őr — ír — tanították a múltban az elemi iskolákban. S valóban az új

— írt, s a parasztok, munkások gyermekei közül ezek és ezek kiharadtak az iskolából. Kerekén 600 000 írni, olvasni nem tudó felnőtt ember volt hazánkban a Horthy-rendszer annyiszor hirdetett „kultúrforradalmának” nagyobb dicsőségére. S ma? Általános iskoláink mellett megsokszorozódott a középiskolai tanulók száma. 1938-ban mindössze 52 000 középiskolai tanuló volt, ma számuk 177 000. Egyetemünkben, főiskoláinkon közel háromszor annyian tanulnak — nagyrészt munkás- és parasztszármazású fiatalok —, mint a múltban. A tudomány, a kultúra vívmányai ma már nem megközelíthetetlen távolban vannak, hanem népünk rendelkezésére állnak.

Legfőbb érték az ember. Ez nemcsak jelszava szocializmusunk építő népi demokráciának, hanem valóság. Hiszen népünk egészségének megóvásáért közel másfélszer annyi orvos küzd, mint 1938-ban. A lakosságnak mindössze 31 százaléka élvezheti a társadalombiztosítás előnyeit, kedvezményeit a múltban, ma pedig már 72 százaléka rendelkezik a társadalombiztosítással. A kórházak, a rendelőintézetek, a szülőkórházok, mind-mind a nép egészsége fölött öröködnék.

Megváltozott gazdag életünknek mindössze néhány jellemző vonására utalhatunk. Tudjuk, az életnek nemcsak napfényes, hanem árnyékos oldala is van, de az bizonyos, hogy egyre több lesz a fény és egyre kevesebb az árnyék. Vannak még nehézségeink, mégis a jövő útja világos előttünk, tudjuk, hogy mire számíthatunk jövőre és az elkövetkező években. Hiszen szük és valljuk, sőt biztosan tudjuk, hogy életünk csak szebb és jobb lehet.

Számtalan tanújelét látjuk ennek. Dolgozóink a pártkongresszus tiszteletére kibontakozott szocialista munkaverseny továbbfolytatásával most, ezekben a hetekben még nagyobb eredmények elérésére törekednek. Hároméves tervünk sikeres megvalósításával akarjuk megteremteni az alapot az 1961-ben kezdődő második öt éves terv végrehajtásához. A felszabadulási munkaverseny sikerei is ennek a célnak a megvalósítását segítették elő. S most, amikor felszabadulásunk 15. évfordulójára emlékezünk, elismeréssel és köszönettel adozunk azoknak az ipari és mezőgazdasági üzemeknek, amelyek a múlt évben elért eredményekkel kiérdemelték a Minisztertanács és a Szakszervezetek Országos Tanácsának vándorzásdíját, illetve az elüzem címet. Ezen üzemek munkásainak és megyénk összes dolgozóinak adjon további erőt és még nagyobb lendületet elkövetkező munkájukhoz ez a kitüntetés, elismerés.

Amikor most, hazánk felszabadulásának évfordulóján rövid számvetést készítünk, visszatérünk az eltelt 15 év alatt megtett útra. Összegezve örömmel állapíthatjuk meg, hogy a magyar dolgozó nép áldozatos építőmunkája eredményeképpen nagyobbab léptünk előre, mint történelmünk során évszázadok alatt. Minden lehetőség adva van, hogy az elkövetkező években még gyorsabban, még egyenesebben haladjunk előre a párt által kijelölt úton.

Éljen a megbonthatatlan magyar-szovjet barátság!

Derülattal tekintek a csúcsértekezlet elé

Hruscov nyilatkozata a sajtóértekezleten

Rambouillet (TASZSZ) Nyikita Hruscov szovjet miniszterelnök szombat délután több mint 800 újságíró, rádió- és fotóriporter jelenlétében sajtóértekezletet tartott a Rambouillet-i Patenotre-teremben.

Hölgyeim és Uraim, kedves barátaink! Franciaországi tartózkodásom alatt növeltem ismeret-ségemet újságírói körökben, látogatásom végéhez közeledik.

Mindenekelőtt nyilván arra kíváncsiak, hogyan zajlottak le, s mihez vezettek De Gaulle elnökkel folytatott tárgyalásaink. Eszmecsereink számos kérdést érintettek és nagyon őszintén beszélünk egymással.

Igyekezünk megérteni egymást és úgy hiszem, ezt sikerült is elérnünk. Tárgyalásainkról közös közleményt fogalmaztunk meg. Azt hiszem, ehhez nincs semmi hozzátenni valóm. Önök tanulmányozhatják ezt a közleményt és hirmagyarázatokat fűzhetnek hozzá.

Nagyon elégedettek vagyunk azzal a szívéllyel fogadtatással, amelyet a francia állam vezetői, a helyi hatóságok és általában a franciák tanúsítottak irányunkban.

mindazokban a városokban, ahol megfordultunk. Barátaim és magam is nagyon meghatódtunk attól a szívéllyel, meleg fogadtatástól, amelyet mindenütt tapasztaltunk. Jártunk Lacq vidékén és számos más városban, így Rouen városában, amely nemrég született újjá romjainból, s láttuk, milyen nagy erőfeszítéssel dolgoznak a francia munkások, mérnökök, mindazok, akik részt vesznek az alkotómunkában. A nép tudja, hogy az boldogul, aki országát gazdagságát alkotómunkájával növeli. A Caravelle repülőgépek, amelyekben utunk egy részét Franciaországban megtettük, mutatják a francia munkások és mérnökök alkotó képességét. Mindezek a repülőgépek és egyéb létesítmények, amelyekkel láttunk, bizonyítják, hogy milyen tehetségesek a francia munkások, mérnökök. A szovjet nép is igen sok tehetséges emberrel büszkélkedhetik.

Felvetődik a kérdés: Miért nem egyesítjük erőnket a tudomány és technika, a kultúra eredményeinek növelésére?

Számos lehetőség van rá, hogy a tudományban, kulturális vonalon és más területen szorosabbá fűzzük kapcsolatainkat. Semmi sincs annak útjában, hogy kölcsönösen élvezzük kapcsolataink erősödésének gyümölcsseit.

Az atomenergia békés felhasználásának területén kétszáz vagyunk segíteni Önöket.

Az első kérdést az AFP munkatársa tette fel. „Nagyobb derülattal lehet-e a csúcsértekezlet elé tekinteni most, mint a De Gaulle elnökkel való találkozás előtt?” — hangzott a kérdés.

— Nyílt ember vagyok — válaszolta Hruscov — derülattal tekintek a csúcsértekezlet elé. Franciaországi látogatásom előtt is, és most is optimizmussal nézek a csúcs-találkozó elé. Minden épesz ember megérti, hogy szükséges a népek kapcsolatainak javítása, hogy csökkenteni kell a nemzetközi feszültséget és biztosítani kell a békét. Ha ebből a nézőpontból indulok ki — és én ebből indulok ki

csak derülattal tekinthetek a csúcsértekezlet elé, magam személyesen ismerem a találkozó résztvevőit, s tudom, hogy ők is ilyen szándékkal vezérlelnek nekem majd részt a csúcs-találkozón.

Kérdést intéztek Hruscov elvtársához a péntek reggeli Reggane-i francia atombomba robbantásáról is.

— Véleményünket kinyilvánítottuk már az első francia atombomba felrobbantása alkalmával. Nagyon sajnáljuk, hogy ilyen robbantásra sor került.

Annál is inkább, mert azt is nagyon sajnáljuk, hogy a kiserlet robbantások elvégzésére vonatkozólag Genfben még nem sikerült megállapodásra jutni.

Ha ilyen megállapodást már elértünk volna, akkor a francia kormány is nehezebb lett volna ilyen robbantásokat végrehajtani.

— Remélem, meg tudunk majd állapodni: Meg vagyunk győződve róla, hogy a francia kormány is csatlakozni fog egy ilyen megállapodáshoz.

— Érintették De Gaulle

elnök úrral az algériai kérdést?

Hruscov válasza: — De Gaulle tábornokkal való találkozásunk során számos kérdést érintettünk, sok kérdésben folytattunk eszmecsereket s mindketten kifejtettük nézetünket. Az algériai kérdéssel is folytattunk eszmecsereket. Kifejtettük, hogyan értelmezzük ezt a problémát. Ez azonban olyan kérdés, amely csak kettőnköt érint: az elnököt és engem.

A következő kérdést a Monde munkatársa tette fel: „Mit tart Ön az atomfegyverek betiltásában a leghevesebb módon, hogy a kormányok megegyezhessenek?”

Hruscov így válaszolt: — Közölhetem Önökkel, hogy ma délelőtt megállapodást írtunk alá, amelynek értelmében

A Szovjetunió és Franciaország együttműködik az atomenergia békés felhasználása területén.

Mi megteszünk mindent, amit tehetünk, hogy e megállapodást valóra váltsuk, s megismertessük az atomenergia békés felhasználásában elért eredményeinket. Bizunk benne, hogy partnerünk is hasonlóképpen fog eljárni.

A Kölnische Rundschau párizsi tudósítója azt kérdezte, van-e lehetőség egy Hruscov-Adenauer-találkozóra?

— Nem tartom lehetetlennek a találkozást, sőt hasznosnak és ésszerűnek tartom.

Bizonyos kérdésekben nézeteltéréseink vannak Adenauer kancellárral, de tisztában vagyunk vele, hogy ezeket nem lehet megoldani háború útján.

A Biztonsági Tanács határozatában megállapítja, hogy a dél-afrikai helyzet nemzetközi surlódásokhoz vezet és veszélyeztetheti a világ békéjét és biztonságát. A tanács követeli, hogy a Dél-afrikai Unió hagyjon fel fajkülönböztető politikájával. Ugyanakkor felkéri Hamarskjöld főtitkár, hogy az ENSZ-alapokmány céljainak és elvéinek maradéktalan érvényesítése céljából, lépjen érintkezésbe a dél-afrikai kormánnyal.

A Biztonsági Tanács most véget ért ülészaka azt mutatja — állapítja meg a TASZSZ —, hogy a tanács és az ENSZ tagállamainak többsége egységesen fellépett a dél-afrikai hatóságok ellen a békét és a nemzetközi biztonságot veszélyeztető politikájával szemben.

Hamarskjöld főtitkár a Biztonsági Tanács péntek esti határozata értelmében sür-

Hruscov és De Gaulle kézfogása Rambouillet-ben

ez az erő helyzetéből — ez Adenauer kancellár kifejezése —, hanem türelmesen tárgyalni kell az egyes vitás kérdések megoldásának békés lehetőségeiről.

A következő kérdés így szólt: Várható-e, hogy De Gaulle elnök a Szovjetunióba látogat és ha igen, mikor?

Hruscov válasza: Kijelentem uraim, hogy meghívott De Gaulle elnököt, látogasson el a Szovjetunióba, ő ezt a meghívást elfogadta s mi nagyon örülünk ennek. Mielőlebb fogjuk fogadni őt. Ugy beszéltük meg, hogy csak később egyezünk meg abban, mikor érkezik hozzánk.

A Munka Érdemrend kitüntetését kapott többek között Kiss János, a nádudvari Béke Termelőszövetkezet elnöke.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa Laskay Ilonának, a Magyar Távirati Iroda Hajdú-Bihar megyei szerkesztője dolgozójának több ez-tizedes érdemes és érdemé-nyes munkássága elismeréséül a Munka Érdemrend kitüntetését adományozta.

A Hajdú-Bihar megyei tanács MSZMP szervezete ünnepi pártnapot tartott, melyen Tokaji László, a megyei tanács v. b. elnökhelyettese tartott beszédet, majd Ambrus István elvtárs, a megyei tanács v. b. elnöke a jól végzett munkáért kapott kitüntetéseket adta át a dolgozóknak.

Veszprémi István és Purda Antal az élelmiszeripar, Szabó Gyuláné a könnyűipari minisztérium, Nagy István a belkereskedelmi minisztérium és Molnár Kálmán a vizsgadalkozás kiváló dolgozója kitüntetését kapták meg.

A kitüntetéseket átadása után hívós kultúrális rendezést is tartottak.

Szovjet küldöttség érkezett Budapestre a felszabadulás 15. évfordulójára

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának meghívására szovjet küldöttség érkezett szombaton délbudapestre, s részt vesz a hazánk felszabadulásának 15. évfordulója alkalmából rendezendő ünnepségeken. A küldöttséget K. T. Mazurov, a Szovjetunió Legfelső Tanácsa elnökségének tagja, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága elnökségének póttagja, Beloruszia Kommunista Pártja Központi Bizottságának elsőtitkára vezeti.

repülőtéren Kiss Károly, Rónai Sándor, Somogyi Miklós, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, Gáspár Sándor, a Politikai Bizottság póttagja, az MSZMP Központi Bizottsága, az Elnöki Tanács és a kormány számos tagja és más közéleti személyiségek fogadták. Ott volt Ty. F. Stikov, a Szovjetunió budapesti nagykövete és a budapesti diplomáciai képviselők számos vezetője. A küldöttséget Kiss Károly üdvözölte. Az üdvözlőbeszédre K. T. Mazurov válaszolt.

Koszorúzási ünnepségek

Hazánk felszabadulásának 15. évfordulója alkalmából kegyeletes koszorúzási ünnepségeket rendeztek a főváros kerületeiben felállított szovjet hősi emlékműveknél. A XI. kerületi pártbizottság a budaörsi Osztapenko szobornál, a XVIII. kerületi úttörők Steinmetz kapitány vesései szobránál rendeztek ünnepségeket, s tették le a szobor talapzatára a koszorúkat, virágcsokrokat hálájuk, szeretetük jelképekül. Koszorúzási ünnepséget rendeztek a Gellért téren a szovjet hősi emlékműnél, a Kerepesi-temetőben a második világháború idején hősi halált halt szovjet katonák emlékművével és a főváros valamennyi kerületében is.

A román hősök rákosligeti temetőben levő síremlékénél, Solymáron a Magyarországi felszabadulásért folytatott harcokban elesett angol hősek temetőjében és a budaörsi és a budaörsi úti emlékműnél, amelyet a második világháborúban a fasiszmus elleni harcokban elesett amerikai katonák emlékére állítottak — szintén koszorúzási ünnepségek voltak. A pécsi központi temetőben a felszabadulásért életüket áldozott jogoszláv hősek sírjánál és Harkányban a felszabadítási harcokban életüket áldozott bolgár hősek emlékművével ugyancsak koszorúkat helyeztek el hazánk felszabadulásának évfordulóján. (MTI)

Kitüntetések

A Munka Érdemrend kitüntetését kapott többek között Kiss János, a nádudvari Béke Termelőszövetkezet elnöke.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa Laskay Ilonának, a Magyar Távirati Iroda Hajdú-Bihar megyei szerkesztője dolgozójának több ez-tizedes érdemes és érdemé-nyes munkássága elismeréséül a Munka Érdemrend kitüntetését adományozta.

A Hajdú-Bihar megyei tanács MSZMP szervezete ünnepi pártnapot tartott, melyen Tokaji László, a megyei tanács v. b. elnökhelyettese tartott beszédet, majd Ambrus István elvtárs, a megyei tanács v. b. elnöke a jól végzett munkáért kapott kitüntetéseket adta át a dolgozóknak.

Veszprémi István és Purda Antal az élelmiszeripar, Szabó Gyuláné a könnyűipari minisztérium, Nagy István a belkereskedelmi minisztérium és Molnár Kálmán a vizsgadalkozás kiváló dolgozója kitüntetését kapták meg.

A kitüntetéseket átadása után hívós kultúrális rendezést is tartottak.

Sukarno április 5-én érkezik Európába

Belgrád (MTI) Hivatalos jelentések szerint Sukarno indonéz köztársasági elnök kedden, április 5-én érkezik európai látogatásának első állomására: Brionira. Sukarno 3 napos jogoszláviai tartózkodás után Szófiába, majd onnan Bukarestbe és Budapestre megy.

A Biztonsági Tanács megszavazta az afrikai-ázsiai határozati javaslatot

New York (MTI) A Biztonsági Tanács pénteken este 9 szavazattal, ellenszavazat nélkül elfogadta az afrikai-ázsiai csoport határozati javaslatát és ezzel befejezte a Dél-afrikai Unióban történt tömegszállítás ügyének megvitatását. A 11 tagú Biztonsági Tanács két állandó tagja, Anglia és Franciaország tartózkodott a szavazástól.

A Biztonsági Tanács határozatában megállapítja, hogy a dél-afrikai helyzet nemzetközi surlódásokhoz vezet és veszélyeztetheti a világ békéjét és biztonságát. A tanács követeli, hogy a Dél-afrikai Unió hagyjon fel fajkülönböztető politikájával. Ugyanakkor felkéri Hamarskjöld főtitkár, hogy az ENSZ-alapokmány céljainak és elvéinek maradéktalan érvényesítése céljából, lépjen érintkezésbe a dél-afrikai kormánnyal.

A Biztonsági Tanács most véget ért ülészaka azt mutatja — állapítja meg a TASZSZ —, hogy a tanács és az ENSZ tagállamainak többsége egységesen fellépett a dél-afrikai hatóságok ellen a békét és a nemzetközi biztonságot veszélyeztető politikájával szemben.

Hamarskjöld főtitkár a Biztonsági Tanács péntek esti határozata értelmében sür-

gösen hozzálatott a dél-afrikai helyzet tanulmányozására. Szombat délután 6 órára magához kérte Fourie délfrikai küldöttet.

Újabb tüntetés Dél-Afrikában

Johannesburg (MTI) A hatóságok terrorintézkedései miatt a Dél-afrikai Unióban fokozódik a feszültség. Charles Swart főkormányzó pénteken kiadott rendeletével felhatalmazta a kormányt, hogy a tüntető dél-afrikaiak leverésére szükség esetén mozgósítsa az összes szárazföldi haderőket és a rendőrséget, ugyanakkor további 31 közigazgatási területre kiterjesztette a szerdán elrendelt szűkségállapotot. A Dél-Afrikában dühöngő rendőrterror nem kíméli a csecsemőket és a nőket sem. Mint a Reuter jelenti, Fokváros közelében megölték egy afrikai csecsemőt és anyját súlyosan megsebesít-

tették. Az anya kórházba akarta vinni gyermekét. A katonák megállításra szólították fel és rögtön eldördültek a gyilkos fegyverek. A rendőrség az esetről nem hajlandó részletes felvilágosítást adni.

Durbanban, ahol a rendőrsortüz pénteken három afrikait gyilkolt meg, tovább folytatódnak a tüntetések — jelenti a Reuter. A rendőrség gumibotokkal támadt a tömegre. Hermanusban és Bloemfonteinben szintén nagy tömegek tüntettek a szemé-lyi igazolvány rendszer ellen. A rendőrség páncokecskával, gumibotokkal és puskatással igyekezett szétszórni a tüntető afrikákat.

Felszabadulási kiállítás nyílik Debrecenben

Má nyílik meg a Debrecen felszabadulása óta eltelt 15 év eredményeiről Debrecen iparának, mezőgazdaságának, kulturális életének fejlődéséről készült kiállítás a debreceni Déri Múzeum földszinti termében. A kiállítást a szakszervezetek megegyezően, a Debrecen Városi Tanács művelődési osztálya, az MHS megyei bi-

zottsága, s a debreceni városi levéltár és a Déri Múzeum tudományos munkatársai állították össze. A nyilvános bemutatáson szereplő dokumentációs képanyag mellett megtekinthetik a látogatók több debreceni üzemi sikerültebb termékeit, debreceni művészi, nemzetközi díjazott és más érdekes dokumentumok is kiállításra kerülnek.

Alföld Irodalmi Társaság alakult Debrecenben

A debreceni és a tájéki irodalmi életnek egyik hiánya volt eddig a szervezatlenség. Nem volt olyan irodalmi és művészeti társulás, ahol rendszeresen megvitathatták volna az írók műveiket, egymásnak munka közben segítséget

adhattak volna. Ezt a hiányt fogja pótolni a rövidesen megalakuló Alföld Irodalmi Társaság. Az Alföld szerkesztő bizottsága április 9-én este 6 órára hívja össze az alakuló gyűlést.

Moszkvában is megemlékeztek hazánk felszabadulásának 15. évfordulójáról

Képünk a moszkvai diszannapégi elnökségégit mutatja be

2 NAPLÓ

1960. ÁPRILIS 3., VASÁRNAP

Naponta 15 vonat..

HIRADÁS ZÁHONYBÓL

Amikor sok-sok csodálkozással és tapasztalatokkal telve elindultam Záhonyból hazafelé, még mindig azon gondolkodtam, hogyan tudja ezt a gigantikus üzemet átfogni, áttekinteni egy ember. En akármilyen magasra is mentem, nem tudtam szemmel sem átfogni, ami itt történik. Valami olyan megkapó és imponáló munka sűrűsödik ezeken a sínpárokon, hogy szinte féeltetes.

S itt, amikor bámultam ezt a nagy mozgást, el-elcsattintottam a fényképezőgépet, az jutott eszembe, hogy ha beszélünk a szovjet-magyar barátságról, a szocialista országok testvériségéről, vajon látjuk-e ennek a tartalmát. Az ember bensőjében és

megnozza milyen gépekkel? Eppen a napokban történt, olyan teljesítményekről adnak számot most a záhonyi vasutasok, amilyen egyedülálló az állomás történetében. A felszabadulási munkaversenyben április 4-e tiszteletére az elmúlt szombaton 515 szélesnyomtávú vagont rakattak át, ami 1400-1500 normálvagonnak felel meg. Kimondani is és elképzelni is sok.

Aki nem látta ezt a pályaudvart és összeadja az említett számokat, hihetetlennek tűnik előtte. De hadd essünk csak egyik ámulatból a másikba. Kedves olvasó! Amikor olyanokat hallasz valakitől: „En tudom mit visznek ki Magyarországról a Szov-

csúzdára felvontatják a nagyvagonokat és alásorjazzák a „kiszámozott” s átömlik néhány óra alatt a kocsz a széles szállító szerelvényről és három normál szerelvény indul ki Záhonyból. A másik helyen a vasérc átrakásnál ugyanígy ömlik a nyersanyag. Hatalmas markológépek szinte percenként raknak meg egy-egy normálvagont. Néhány óra s indul a következő irányvonal Ózd, Diósgyőr s állomásokra. Az óriási darupálya alól soha nem fogy ki az értékes faanyagokkal megrakott vonat. Egy-egy vagon megrakása itt is percekbe kerül, s indul az újabb irányvonal. Odébb búzát, húst és egyéb cikkeket raknak át. A tuzséri, komorói olajfejítő he-

Emlékünnepély a Kossuth Lajos egyetemen felszabadulásunk 15. évfordulója alkalmából

Hazánk felszabadulásának 15. éves évfordulója alkalmából április 2-án, szombaton délelőtt a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem emlékünnepélyt rendezett. Az egyetem aulájában rendezett ünnepségen dr. Sulán Béla, az egyetem rektora mondott megnyitóbeszédet. Az emlék-

ünnepély elnökségében helyet foglaltak: Gódor Ferenc, az MSZMP megyei bizottságának elnöke, Fenyvesi Sándor, Pallás Imre, az MSZMP megyei végrehajtó bizottságának tagjai. Tóth László, az MSZMP Debrecen városi végrehajtó bizottságának tagja, dr. Kolozsvári Lajos, a megyei tanács v. b. titkára,

Barta Károly, a Debrecen városi tanács v. b. elnökhelyettese, az egyetem tanárai, a város társadalmi és kulturális életének képviselői.

Az emlékünnepélyen dr. Igloi Endre rektorhelyettes mondott ünnepi beszédet. Az ünnepség az Internacionáléval ért véget.

Ma este 6 órakor díszünnepség a Csokonai Színházban

Debrecenben ma több helyen is rendeznek ünnepi, emlékező gyűléseket, baráti találkozókat hazánk felszabadulásának évfordulója alkalmából.

Ma este hatórai kezdettel a Csokonai Színházban díszünnepséget rendez az MSZMP megyei bizottsága a párt-állami és tömegszervezeti vezetők, az 1919-es veteránok, a szovjet helyőrség vezetői és katonái, a felszabadulási munkaversenyben kiváló eredményt elért dolgozók részére. A meghívott vendégek előtt Valkó Mihály elvtárs, a városi pártbizot-

ság titkára mond ünnepi beszédet, majd a műsorban Debrecen legjobb kórusai, népi táncosportjai és színészei lépnek színpadra.

A díszünnepséget a megyei és a városi tanács v. b. fogadása követi.

Április 4-én reggel hat órakor zenés ébresztő köszönti a város lakosságát. Délelőtt a párt- és állami szervek, a társadalmi és tömegszervezetek, a szovjet és magyar fegyveres erők, az intézmények és üzemek, a mezőgazdasági üzemek és termelőszövetkezetek képviselői megkoszorúzzák a szovjet és román hősi

emlékműveket, virágcsokrokat helyeznek talapzatukra.

A központi ünnepség helye az Alföldi-palota előtti szovjet hősi emlékmű lesz. Délelőtt tíz órakor katonai díszszemlére kerül itt sor. Tugyi István országgyűlési képviselő, az MSZMP megyei bizottságának tagja mond ünnepi beszédet.

Koszorúzási ünnepséget rendeznek még a Petőfi téren, a Kossuth utcán és a köztemetői szovjet emlékműveknél. Déli tizenkét órakor megkoszorúzzák a hősi emlékművet. A koszorúzási ünnepség román küldöttség érkezik.

Átadták az üzemeknek a Minisztertanács és a SZOT vörös zászlaját Vagongyári ünnepség

Szombaton délután zsűfőlést megtartott a Vagongyár nagy kultúrterme. Az üzem dolgozóit tartották ünnepségük hazánk felszabadulásának 15. évfordulója alkalmából. Az izlésesen dekorált színpadon az elnökségben foglaltak helyet Stozicski Ferenc, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottságának titkára, Tarr Imre, a megyei pártbizottság titkára, Farkas István, a megyei pártvégrehajtóbizottság elnöke, a szakszervezetek országos tanácsának elnöke, Bangó Sándor, a Közlekedés- és Postautóügyi Minisztérium képviselője, Kaszás István, a Szakszervezetek Országos Tanácsának képviselője, Magyar István, a MAV Igazgatóság vezetője, Lovász Imre, a vasutas szakszervezet területi bizottságának elnöke, az üzem munkásainak, műszaki és adminisztratív dolgozóinak képviselői.

A Himnusz elhangzása után Gellért László, az üzem szakszervezeti bizottság titkára üdvözölte a megjelenteket, majd Bangó Sándor mondott ünnepi beszédet. Ezután kürtöző harsant, (Folytatás a 6. oldalon)

ket, majd Bangó Sándor mondott ünnepi beszédet. Ezután kürtöző harsant, (Folytatás a 6. oldalon)

Bangó Sándor átadja a Minisztertanács és a SZOT zászlaját Bíró Bélának, az üzem igazgatójának.

zanásra, szakmai tudásra és mélyes felelősségérzetre van szükség. Több mint 500 kommunista vasutas vesz itt részt a munkában — a parancsnoki posztoktól a legkisebb munkáig — a több ezer vasutas között példamutatóan, a helyzet és a feladatok komolyságának megfelelően ihletől és lendítől az egyre magasabb csúcsokra tartó munkásoknak.

Minden nap és minden óra újabb és újabb problémákat jelent. Megoldatlan azonban egy sem marad. Oránként a tonnák ezrei és tízezei váltanak helyet. Ugy is mondhatnánk, egyik kézből a másikba téve haladnak hazánk minden területére. Kedden délután futott be az első matészalkai személyvonat azon az új bejáraton, ami éppen ezen a keddi napon készült el. Míg ez el nem készült, eddig szinte átszelte ezt

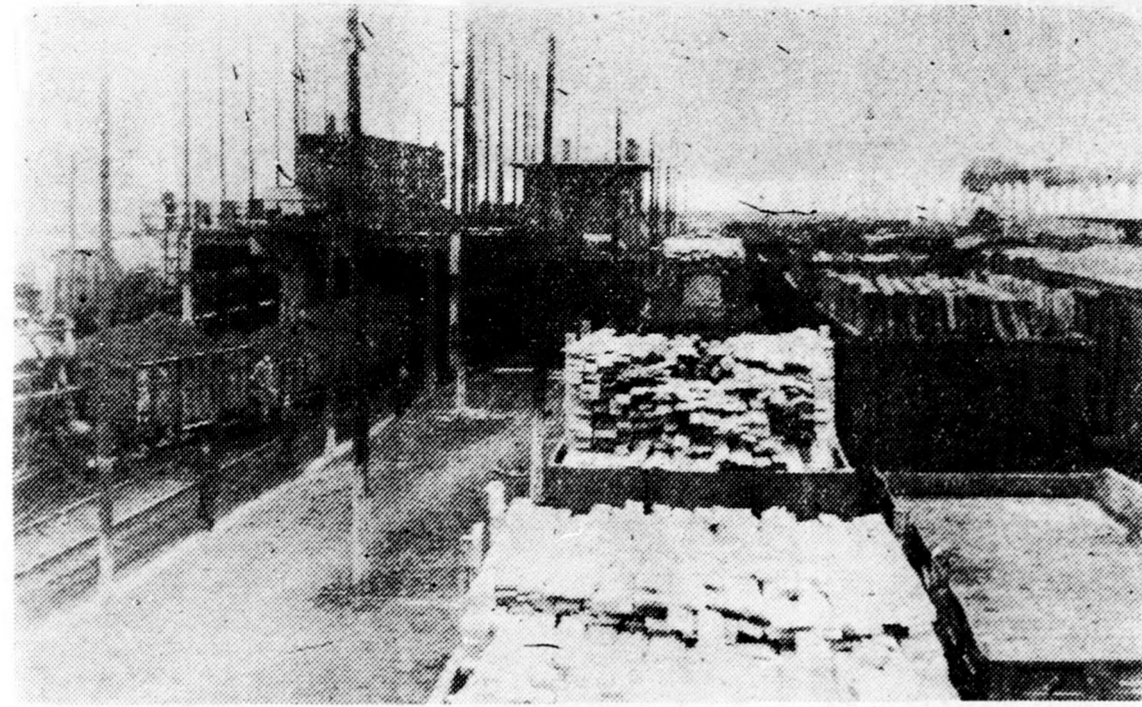
a hatalmas pályaudvart, míg beérkezett és több értékes órát vett el. Ez az új matészalkai bejáró vonal négy-öt órát jelent a termelékenység javára, s ezzel is sok ezer tonnával tudnak több árut továbbítani a pályaudvarról. A záhonyi vasutasok újabb és újabb csúcsok felé haladnak, nagy teljesítmények elérésére törekednek, hiszen várja az ország — a gyárak, a földek, a gépek az idősebb testvér segítségét. A Magyar Népköztársaság vérkeringésének fő ütőerét a „záhonyi aranykapu” érkezett felmeríthetetlen nyersanyag tartalékai tölti meg. S most szabad hazánk tizenötödik születésnapján hadd erősítem meg ezt a jelzőt: aranykapu! Igen, a mérhetetlen kincsért, nyersanyagért, amely ezáltal dolgozó népünknek munkaalkalmat, alkotási lehetőséget, jobb életet ad, csak köszönet

Igen, munkaalkalmat, mert ezért a mérhetetlen sok nyersanyagért cserébe kész árut — gépeket, hradástechnikai berendezéseket, textil, munkagépes cikkeket küldünk.

A kohóinkban szovjet érből szovjet kocsz tüzevel fortyog a vas, épületeinken a brianszki erdő fából emlékezik a tető, földjeinken a harokvi traktorok dűbörögnek a mieink mellett, s bennük a bakui olaj ad erőt. S az asztalunkról, hogy ki ne fogyják a fehér kenyér Ukrajna és a szovjet szűzföldek küldenek acélos búzát.

A magyar és a szovjet nép közötti barátság és testvéri összefogás szétváhatatlan jelképe Záhony, ahol úgy kucsolódik egymáshoz a két nép alkotó dolgos keze, hogy azt senki nem választhatja szét.

FABIÁN SANDOR

A kocsz átrakó alól kigurulnak a normálvagontok

érelmével érzi ennek igazát, szükségességét és nagyszerűségét. Bennem ez a kérdés már régen eldőlt. De mit is látam Záhonyban és hallottam, abból kézzelfoghatóan megbizonyosodtam a szovjet-magyar barátság tartalmáról. Ez a tény: az idősebb testvér, így segít, s így bizonyítja egymáshoz való tartozását.

Mi is történik itt?? Persze egy ilyen irás keretében csupán érzékeltetni lehet mindent. S Kovács István elvtárs, az állomás főnöke sem mer vállalkozni arra, hogy elmondjon mindent tőviről hegyre. Hiszen ez képtelenség. Mert egyszerűen minden pillanatban adja és várja a vasutasait, intézkedéseit, mert minden elmulasztott perc mérhetetlen kárral járhat. Pedig ha valaki tudja, ő igazán a leghivatottabb erre, hogy elmondjon mindent. De ehhez nem elegendő néhány óra, néhány nap sem, leírni is hetekre, hónapokra lenne szükség. Ő egyébként tud minden vonatról, minden kocsiról, minden gépről, sőt minden emberről. Pontosan tudja, mi mozog a pályaudvaron, a sok száz, esetleg ezer váltó közül melyiknek kell bejáratot vagy kijáratot adni. Hogy mit változott a világ erefelé 15 év alatt, azt csak néhány példa bizonyítja. Az a pusztaság, hogy a háború előtt a záhonyi állomáson mindössze öt vágány volt, és mindössze 40-50 vasutas dolgozott. Most több mint száz vágány — igen, nem tévedés — több mint száz vágányon állnak és futnak a szerelvények és több ezer vasutas munkás dolgozik itt. Azelőtt mindent kézzel rakodtak, ma viszont szinte minden géppel történik, s

jetunióba”, s az illető ennek olyan hangsúlyt is ad, amely jólértesültséget, s egy kicsit a rosszindulatát is bizonyítja, akkor tedd fel neki azt a kérdést: na és mi jön be? Erről egészen biztos nem tudna számot adni. És most azért erre kérdés nélkül válaszolok.

Mi is jön be a széles nyomtávú naponta? Ot túlterheléses vonat. S kimegy három normál nyomtávú vonat. Ez széles nyomtávú, vagyis szovjet szerelvény — 320 tengellyel 5000-6000 tonnát hoz, ami három normál nyomtávú szerelvényt jelent. Tehát a kimenő három normál nyomtávú vonatszerelvény szemben legalább 15 ugyanilyen szerelvény jön befelé. S mit hoznak ezek a vonatok? Az állomáson — egy kicsit kedélyesen — így jellemzi: — A pupostevétől kezdve a legkülönbözőbb cikkeig — körömlakkig minden jön. S a két véglet között mi van? Nagyjából a következő, s ez a lényeg: nyersanyag, nyersanyag, nyersanyag. Vagyis kocsz, olaj, benzin, fa, gyapot, kénasz, búza, hús, s aztán traktorok, Gaz, Volga és Moszkvics gépkocsik. S olyan vonatok ezek, amelyeket végigvezetni is elfárad az ember szeme. Az eleje már Záhonyban a pályaudvaron halad, a vége még odaát van a Tisza hídon, tehát Szovjetunióban.

Az újabb kérdés akkor vetődik fel, amikor begördülnek a szerelvények. Hogy megy ez tovább? Be az országba, illetve az átmenő áruknak külföldre. Az átrakóhelyeken, ahol a kemény munka folyik, olyan érzése van az embernek, mintha az a mesebeli bőségszaru osztaná aldását szeme előtt. A kocsz-

lyeken végeláthatatlan sorokban állnak a tartályvagonok, itt ömlik az óriás ciszternából a kisebbekbe a folyékony arany. Indul Nyirbogdány és más finomítók felé.

A záhonyi állomáson rakják át a Távolszélről és Szovjetunióból jövő — Ausztriába, Jugoszláviába és más országokba menő — árukat. Ezt is el kell végezni, amint a kereskedelmi szerződésünk feladatát tűzik. Szinte oránként állnak össze az országos irányvonalok. S ilyen megrakott irányvonal naponta 14-16 indul el Záhonyból, Szolnok, Budapest, Miskolc irányába a legtöbb. Ezen a napon Kelébia és Sopron irányába is indul átmenő irányvonal. A szolgálattevő helyen állandóan szól a telefon. Fial forgalmista terepasztal mellett állva, dróton adja az utasításokat, úgy is mondhatnánk a parancsot a vonat mozgására, fogadására, indítására. A pályaudvar mácsodik vágányán éppen átmenésztésre vár egy jogszáv és egy osztrák szerelvény. A Szovjetunióba viszi a csereárut. A szovjet határállomás főnöke viszont sürgeti a magyar határállomás főnökét, hogy most kivételesen ne egy, hanem két vonatot fogadjon, mert nyomában van a többi. S bizony ezt nagyon nehéz most megoldani éppen, mert nincs még szabad pálya, csupán egy vonat fogadására van. (Mint említettem több mint száz sínpár van a záhonyi pályaudvaron.)

S a Szovjetunióban százával gördülnék a vonatok a magyar határ felé. Koreából is Kínából is itt jönnek át a hozzánk érkező áruk. Ahol ilyen forgalmat kell lebonyolítani, ott mindig higgadt jó-

Emlékezzünk

Az idősebb debreceniek még emlékeznek a második világháború borzalmas pusztításaira. Nemcsak az üzemek egész sora pusztult el Debrecenben, mint a hajlítottbútorgyár, a vagongyár, kefégyár, hanem egész városrészek dőltek romba, mint például az állomás környéke.

A második világháború alatt Debrecen lakóházainak jelentős része megsérült vagy teljesen elpusztult.

Emlékezésül három képet közlünk az összebombázott Debrecenről.

A mai irodaház helyén, a Béke útja sarkán 1945 tavaszán még romok ékeltenkedtek. Államunk több millió forintot költött az új, korszerű épületét „varázsolni” a romok helyére.

A mai Petőfi téren valamikor emeletes házak álltak. A háború pusztítása nyomán itt is csak rom maradt. Ma pedig a Deák Ferenc utcán és a Hunyadi utcán lakóházak emelkednek.

Szorgos kezek építik az Állami Áruház modern, korszerű, új épületét azon a telken, ahol 1945 előtt a MOKTÁR lerakata volt. (Benkő László felvétele)

...új tavasz jött

1945 április 4. Az ágyúk még dörögtek, a tankok még előretörték, a csatagépek még keresztül hasították a légtérrel, még tombolt a világháború, a náci fenevad még utolsó erőfeszítését tette, de mi már szabadok voltunk. Szabad lett az ország, ezen a napon az utolsó német katonát is átkergette a győzelmesen előretörő szovjet hadsereg az ország határára.

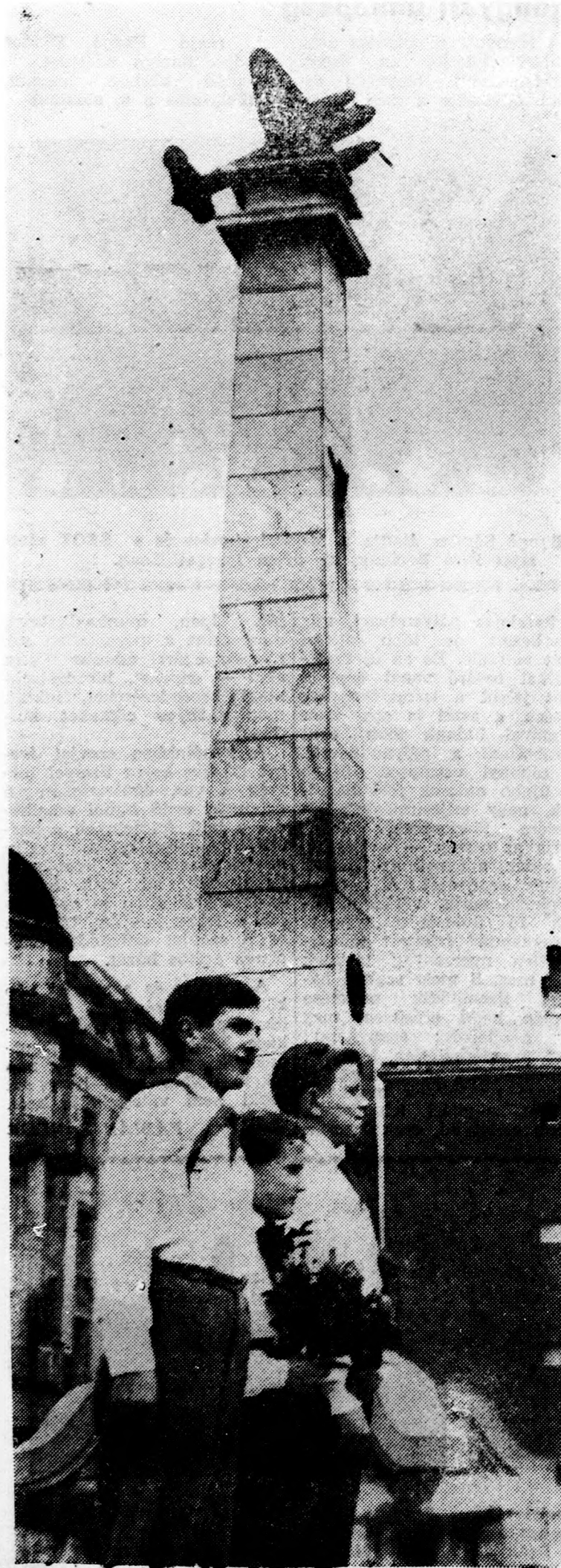
Tavasz volt, zöldelltek, rügyeiket bontogatták a fák. De tavasz nyílt népünk történelmében is. A felkelő napsugár nemcsak a zöldellő fákat, bokrokat, az itt-ott kikelő búzavetéseket simogatta, hanem melegítette az elgémberedett nemzetet is.

Friss tavaszi szél támadt Kelet felől, elfújta a sötét vérvivatarokkal terhelt felhőket.

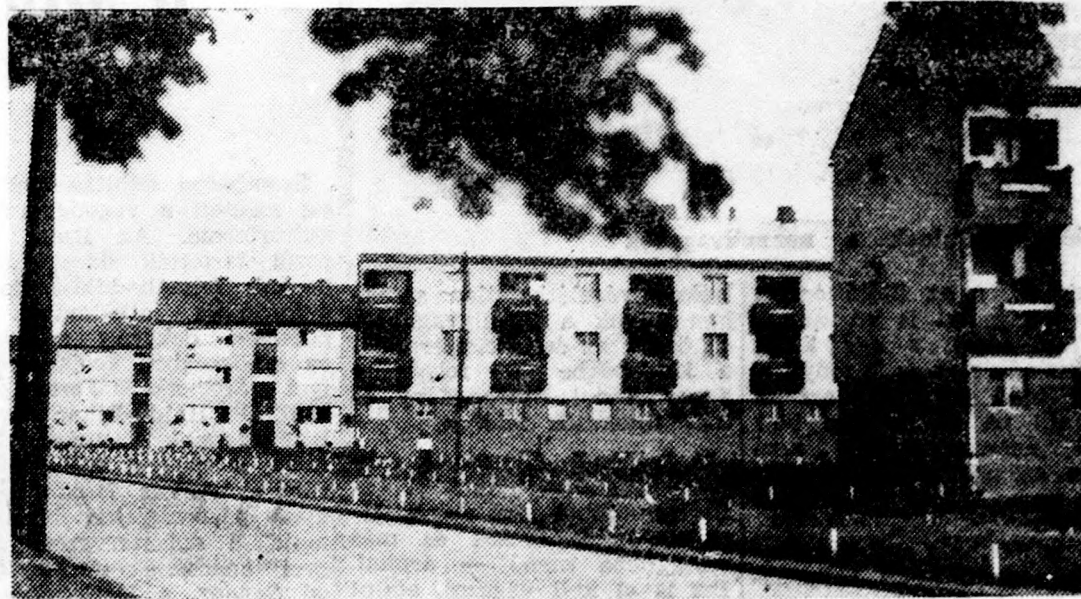
Ez a szél, ez a tavasz sem egyszerre érkezik el minden országba, mint ahogy a természetben sem egyszerre tavaszodik ki mindenütt. Nálunk a mi hazánkban népünk nagy tavasza ez előtt 15 esztendővel kezdődött és ma már látjuk az új, az igazságos élet, az új társadalmi rendnek, a szocializmusnak egyre dúsabb sarjadzását.

A szabadság napja virradt ránk, s a szabad ország népe hozzákezdhetett az új élet megteremtéséhez.

S azóta tizenöt év telt el. Másfél évtized. Egy pillanat egy nép életében, és mégis milyen jelentős! Szinte lehetetlenség számba venni az elmúlt tizenöt év munkájának, harcának eredményeit. Mégis álljon itt emlékeztetőül néhány pillanat, néhány kép a megtett útról, új, megváltozott életünkről.

Új lakások épülettömbjei emelkednek Debrecenben is. Bár még mindig sok a tennivaló a lakás gondok csökkentésében, illetve teljes megszüntetésében, mégis örömmel állapíthatjuk meg, hogy sok szép, korszerű lakás épült. A háború alatt Debrecenben a lakóházak több mint 50 százaléka megsérült, vagy teljesen lakhatatlanná vált. 1948-ra azonban már a sérült házak 94 százalékát helyreállítottuk, sőt több mint 9000 lakóházat is építettünk. 1950—1958 között a megye területén további 9000 lakás épült. Különösen meggyorsult a lakásépítkezés az utóbbi két évben. Az elkövetkező években — az öt-éves terv előírásának megfelelően — még több lakást építünk. Képünk a debreceni Csapó utcai új lakóházakat mutatja be.

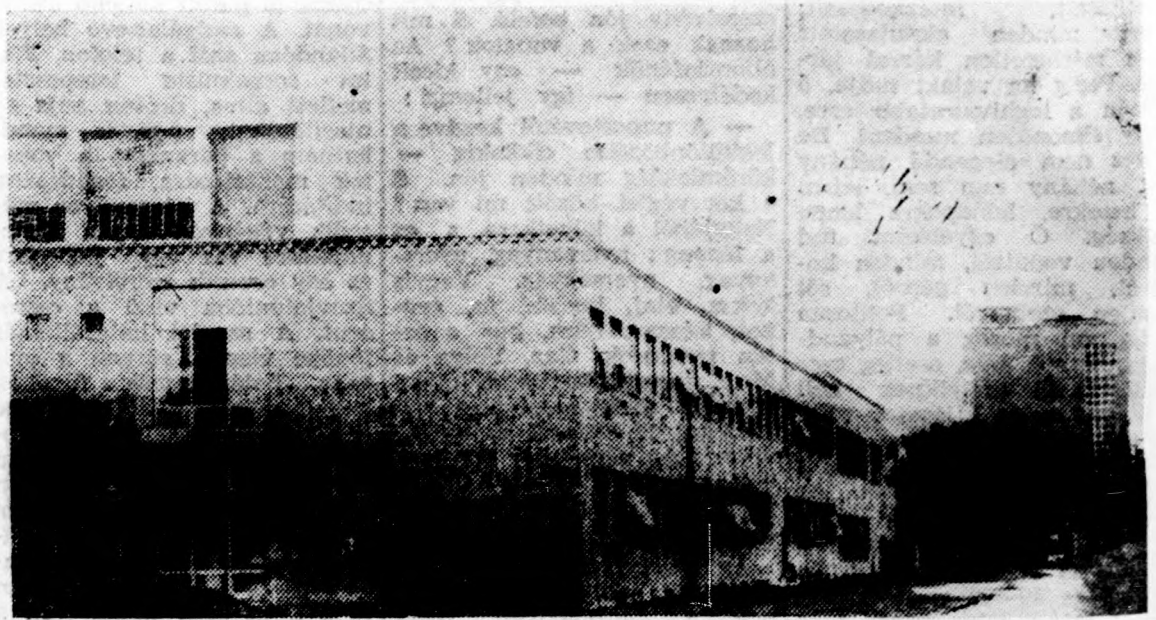

A pavilon laktanya szomszédságában meghúzódtott barakkokban a nyomor, a nélkülözés tanyázott. Debrecen Valéria-telepe — így titulálták ezt a települést. Ma már hiába keresné valaki itt ezeket a barakkokat, eltűntek a föld színéről. Helyükbe emeletes lakóházak épültek. S az utcát ma Április 4 útjának hívják.

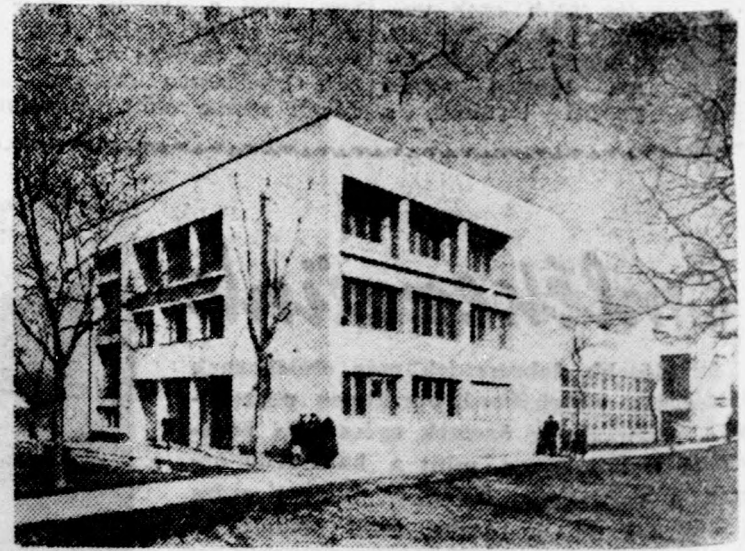

A Debreceni Csokonai Színház a Tiszántúl egyik legjelentősebb kulturális létesítménye. Néhány év alatt teljesen átalakították a színházat. A múlt évben új köntöst kapott az épület. Képünkön a színház homlokzatán lévő díszítéseket készítik.

A felszabadulás előtt csak egy kiskapacitású gyógyszer-gyár működött Debrecenben. 1952-ben azonban felépült az ország első penicillingerájára, a Hajdúsági Gyógyszergyár. Az üzem termékei ma már nemcsak belföldön, hanem külföldön is jó hírnévnek örvendenek.

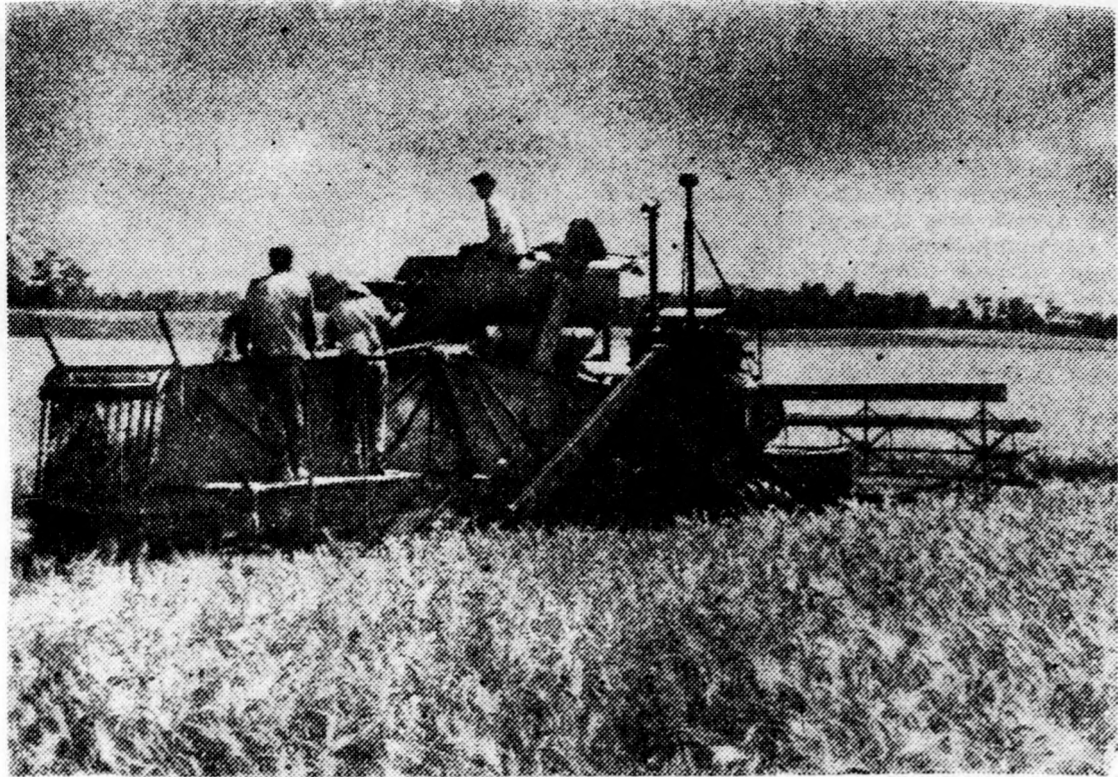

Kultúrforradalom — így jellemezhetjük röviden azt a nagy változást, ami megyénkben is végbement. Nagy fejlődés tapasztalható a gyermekek oktatásában, nevelésében is. A szocialista nevelés egyre inkább tért hódít és új embereket formál. A gyermekek ma örömmel forgatják kezükben a széles újjáépített tankönyveket, bőven merítnek a tudás forrásából.

A vidéki városok és községek kulturális életének központjai egyre inkább a művelődési otthonok. A múltban csak néhány városi kaszinó volt a megyében. 1958-ban azonban már 65 művelődési otthonban szórakozhattak, művelődhettek a dolgozók. Az egyik legjobb kultúrotthonunk a hajdúszerbosi.

szép hazánkra...

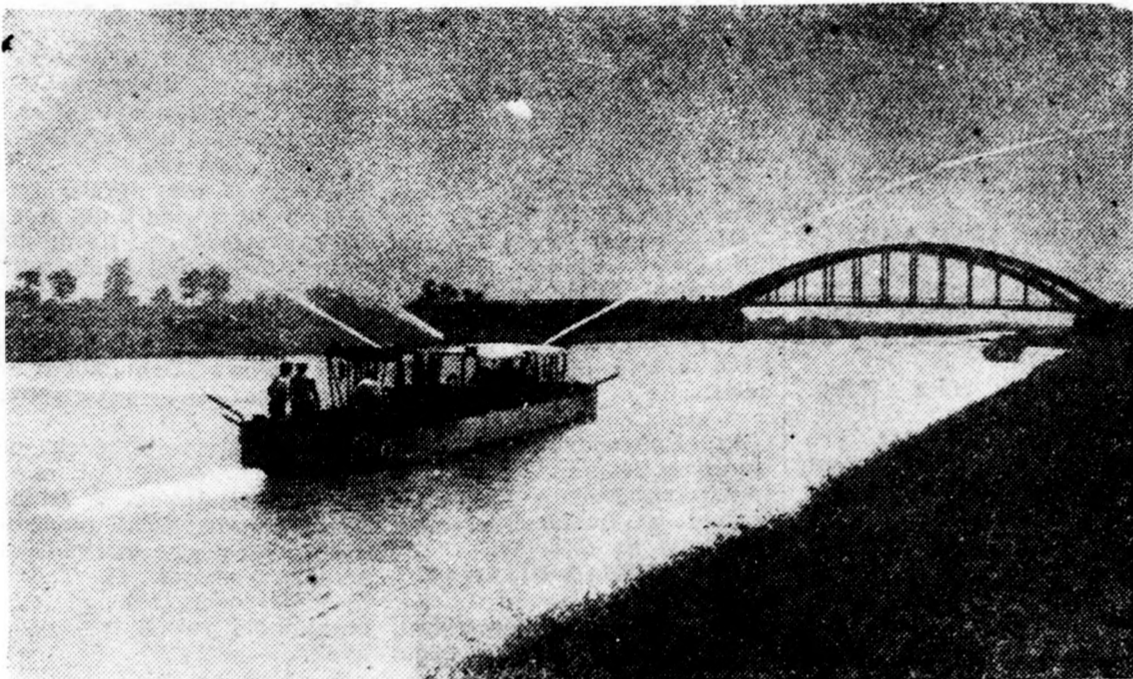
A szocialista útra lépett mezőgazdaságot egyre több gép segíti munkájában. Megyénk géppállomásai is nagy segítséget adnak a mezőgazdasági munkák elvégzésében. A gabonafeldolgozó korbájn végzi az aratást-cseplést, az egykori derékfájdító nehéz munkát.

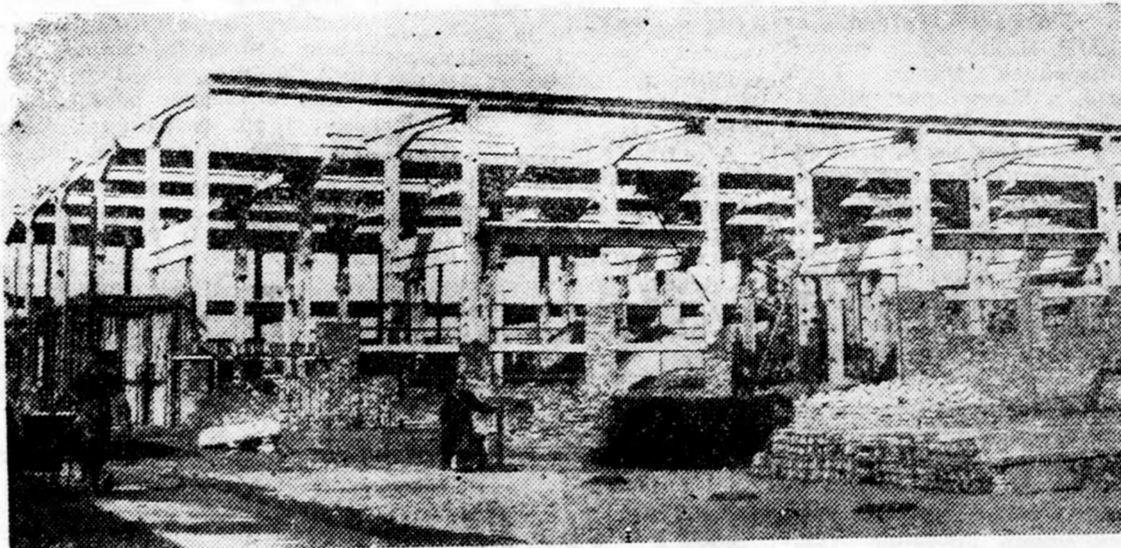
Minél több árut adni az ország lakosságának — ez az elv vezeti a régi és a most alakult termelőszövetkezeteket. A kertészetekben már a kora tavasszal megterem a primőr-áru. Szedik a zöldség- és gyümölcs-árakat.

A technika rohamos fejlődésének századában élünk. A szputnyikok, az űrrakéták korában, amikor egyre inkább közeledik az a nap, amikor elindul az első ember az űrbe. De addig is egyre többben veszik igénybe a legkorszerűbb közlekedési eszközöket, a repülőket. Egy év alatt közel százezeren utaztak a belföldi forgalomban részt vevő gépeinken.

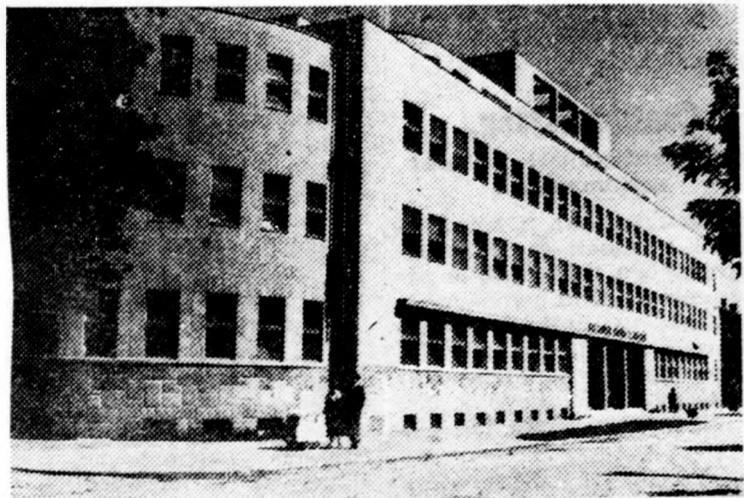

A szárazságnak, az aszálynak üzentünk hadat, amikor hozzákezdünk az ország nagyságára hatodik folyójának a Keleti-főcsatornának a megépítéséhez. A csatorna megépülését is keresztül szeli. A bő termést adó vizet csak most kezdjük igazán hasznosítani. Képviseletünk öntözőhajó a csatornán.

Új, korszerű üzemek épültek az elmúlt években megyénkben, köztük az egyik legjelentősebb az immár exportra is termelő Gördülőcsapágy-gyár. A Szabadság útján ma már egyre több gép kezd meg a munkát, újabb üzemekben indul meg az alkotó élet. Épül a nyersanyagraktár.

Amint a képen is látható építőiparunk egyre modernebb módszerekkel dolgozik és a legmodernebb építőanyagokat, acélt, vasbetonelemeket használnak fel az új üzemek építésénél. Még nem készült el a Debreceni Gördülőcsapágy-gyár teljes új üze- me. Még megállapíthatjuk, hogy a megye egyik legmodernebb építménye lesz.

Népi államunk sok millió forintot költ a dolgozók egészségvédelmére. A dolgozók egészsége ma nem magánügy, hanem közügy. A megyében 1959-ben már 744 orvos volt, az Orvostudományi Egyetemen pedig évről évre több orvostanhallgató tanul. Jelentős anyagi befektetéssel épült az SZTK rendelőintézete.

Nem könnyű a tanulás munka után, de ma már egyre többen határozzák el, hogy megszerzik a szélesebb látókört biztosító tudást. A debreceni MÁV műhelytelepi iskolában sok vagongyári munkás tanul. A munkások, akik a múltban nem tudták megszerezni az általános műveltséget, az alapos szakmai, elméleti tudást ma mindentelké élnek azzal a lehetőséggel, amelyet népi demokrátiánk mindenki számára biztosít.

Az iparban dolgozók szociális ellátását szolgálják a korszerű üzemi öltözők, fürdők és ebédlők. A Hajlítottbútor-gyárban a múlt évben adták át a korszerű üzemi ebédlőt. Gyönyörű, szép, tiszta és korszerű ez az ebédlő ügyebár? Nos ma már alig lehet eldönteni, hogy Debrecenben melyik üzemnek van a legszebb ebédlője. Bizonyos azonban, hogy a most épülő és ötéves tervünk során épülő üzemekben, még szebbek lesznek az ebédlők is.

Megyénk könyvtárhálózata a felszabadulás után sokat fejlődött. Ma már minden községben van könyvtár és egyre több és egyre jobb könyv jut el az olvasókhoz. A hazai és külföldi klasszikusok nevével ismerkednek dolgozóink és szellemekben is gazdagodnak. A megyei könyvtár látogatóinak száma is egyre emelkedik. Az olvasóteremben sokan tanulmányozzák a legújabb folyóiratokat, képeslapokat.

Zászlóátadási ünnepségek

(Folytatás a 3. oldalról)

dob pergett és egyenruhás úttörő leányok és fiúk vonultak be a terembe és köszöntötték az üzem dolgozóit kettős ünnepük alkalmából.

Az úttörők ünnepi köszöntése után Stolicski Ferenc tolmácsolta a megyei pártbizottság üdvözlését és kívánta, hogy a járműjavító dolgozói úgy végezzék az idén munkájukat, hogy jövőre ismételtől náluk maradjon a gyönyörű vörös zászló. Elmondotta, hogy a kongresszusi munkaversenyben elért eredményekért az üzem dolgozóit elnyerték az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottsága és a szakszervezetek megyei tanácsa zászlóját is.

Az üdvözlő beszédek elhangzása után Bangó Sándor és Kaszás István átadták Bíró Béla igazgatónak a Minisztertanács és a SZOT hatalmas vörös selyem zászlóját, Stolicski Ferenc pedig a megyei pártbizottság és a szakszervezetek megyei tanácsa zászlóját nyújtotta át.

Az ünnepség befejezése-képpen közel hatszáz dolgozó között 230 000 forint jutalmat osztottak ki. Százhuszon-egyen kapták meg a kiváló dolgozó kitüntetést, harminc fiatal pedig a szakma ifjú mestere címet.

Ruhagyár

A ruhagyár kultúrthonában tegnap este a ruhagyáriak kettős ünnepet ültek: hazánk felszabadításának 15 éves évfordulóját, a Minisztertanács és a SZOT vándorzászlajának és a megyei pártbizottság és SZMT vörös vándorzászlajának elnyerését ünnepelték.

Az ünnepség helyét foglalt Stolicski Ferenc, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei bizottságának titkára, Végh László, a könnyűipari miniszter helyettese, Varga József, a SZOT elnörség tagja, a Ruhagyári Dolgozók Szakszervezetének főtájkára, dr. Bugár János, a ruhagyári igazgatóság vezetője, Lerner Zsigmond, a ruhagyár igazgatója, Kaposy László, a gyár főmérnöke és még igen sok meghívott vendég és kiváló ruhagyári dolgozó.

Gáll Jánosné, az üzemi szakszervezeti bizottság elnöke nyitotta meg az ünnepséget, majd Varga József, a SZOT-elnökség tagja tartotta meg beszámolóját. Ezután Végh László, a könnyűipari miniszter helyettese köszöntötte a gyár dolgozóit abból az alkalomból, hogy elnyerték a Minisztertanács és a SZOT vörös vándorzászlaját, majd kormánykitüntetést nyújtott át Mózsik Lászlónak, az üzem legjobb dolgozójának.

Ezután Varga József átadta a gyári igazgatójának a gyönyörű vörös selyem zászlót, majd Stolicski Ferenc, a megyei pártbizottság és a szakszervezetek megyei tanácsa nevében átnyújtotta ruhagyári dolgozóinak a kongresszusi munkaverseny eredményeképpen elnyert vándorzászlót.

Az ünnepség befejezése-képpen az üzem dolgozóit között 50 ezer forint pénzt jutalmat osztottak ki, valamint 6 dolgozó-nak átnyújtották a könnyűipari kiváló dolgozó jelvényt, három dolgozó-nak a kiváló újító jelvényt és 53 dolgozó-nak pedig a szakma kiváló dolgozója jelvényt adták át.

A hajdúszoboszlói tangazdaság

A hajdúszoboszlói egyetemi tangazdaság háromszor egymás után kapta már meg az élizem címet. Az elmúlt évi eredményes gazdálkodásért — amikor is a tervezett egymillió forint veszteséggel szemben 4 600 000 forintot tisztán nyereséggel dolgozott a gazdaság —, nemcsak az élizem címet érdemelte ki, hanem a Minisztertanács és a SZOT vándorzászlaját is.

A gazdaság kultúrthonában tegnap este mintegy 800 dolgozó előtt Magyar András elvtárs, földművelésügyi miniszterhelyettes méltatta hazánk felszabadulásának 15. évfordulóját, majd azokról az eredményekről beszélt, amelyet a hajdúszoboszlói tangazdaság évről-évre elért. Ezután hatalmas taps közepette nyújtotta át Magyar András a Minisztertanács

és a SZOT vándorzászlaját Kurucz Gyula elvtársnak, az egyetemi tangazdaság igazgatójának.

Sok sikert, eredményes munkát kívánt a gazdaság dolgozóinak, Bodóri László, a SZOT elnökhelyettese, Harangi Sándor elvtárs, a megyei pártbizottság osztályvezetője a megyei pártbizottság nevében, Fülöp Imre elvtárs, a megyei tanács osztályvezetője a megyei tanács végrehajtó bizottsága nevében, dr. Kolbai Károly, az agrártudományi egyetem rektora, az agráregyetem nevében, Baluku Sándor, a gazdaság párttitkára pedig a tangazdaság nevében tett ígéretet, hogy ezután még jobb munkát végezzenek.

A vándorzászló átadása al-

Atadták a megyei pártbizottság kongresszusi vándorzászlaját

Az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottságának a szakszervezetek megyei tanácsának, valamint a KISZOV megyei elnökségének a kongresszusi munkaverseny legjobbjai részére alapított vörös vándorzászlaját szombaton adták át a versenyben kiemelkedő eredmény elért üzemek, vállalatok dolgozóinak.

Az EM Állami Építőipari Vállalat do gróznak Balogh János elvtárs, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei végrehajtó bizottságának tagja nyújtotta át a kitüntetést.

A Mechanikai és Műanyaggyárban április 1-én emlékeztek meg felszabadulásunk 15. évfordulójáról. Az ünnepség keretében Farkas István elvtárs, a megyei pártvégrehajtó bizottság tagja, szakszervezetek megyei tanácsának elnöke nyújtotta át Nagy Mihály igazgatónak a kongresszusi zászlót.

A Hajdú-Bihar megyei Népbolt Vállalat dolgozói szombaton este ünnepelték meg hazánk felszabadulásának évfordulóját. Bodó Pálné, a megyei pártvégrehajtó bizottság tagja adta át a megyei pártbizottság kongresszusi zászlóját.

Szombaton délelőtt a Debreceni Bőripari Ktisz és a

kalmából Magyar András egyben jutalmat nyújtott át a Földművelésügyi Minisztérium nevében Kurucz Gyula igazgató, Kőrösi József főagronómus, Balogh István főkönyvelő, Baluku Sándor párttitkár, Onodi Mihály ü. b. elnöknek.

Kurucz Gyula elvtárs, a gazdaság igazgatója ezután 15 dolgozó-nak nyújtotta át a kiváló dolgozó jelvényt és a vele járó kététi fizetésnek megfelelő pénzt jutalmat, 22 dolgozó kapott oklevelet, pénzt jutalommal, s ezenkívül még 96 dolgozót részesített 200-tól 700 forintig terjedő pénzt jutalommal, amellyel, hogy tegnap délelőtt több mint egyházi fizetésnek megfelelő nyereségrészesedést, 602 000 forintot osztottak ki a dolgozóknak.

Kazánfalazó és Gyárkémény-építő Ktisz ünnepi gyűlésén Pallás Imre elvtárs, a megyei pártvégrehajtó bizottság tagja nyújtotta át a Bőripari Ktisz dolgozóinak a megyei pártbizottság vörös zászlaját, a Kazánfalazó és Gyárkémény-építő Ktisz dolgozóinak pedig a múlt évi jó munkájuk elismeréseként kapott oklevelet.

A Hajdúszoboszlói Bőripari Vállalat dolgozói tegnap ünnepelték az élizem címet elnyerését. Ünnepi megemlékezésükön Nagy János elvtárs, a megyei pártbizottság tagja, a megyei pártbizottság párt és tömegszervezetek osztályának vezetője nyújtotta át a kitüntető oklevelet.

Nagyfőten a földművelésügyi Minisztérium ünnepi megemlékezésén Zsarnóczai Sándor elvtárs, a megyei pártbizottság tagja, a megyei pártbizottság agit. prop. osztályának vezetője adta át az oklevelet.

A kongresszusi zászlót nyert Hajdúszoboszlói és Vidéke Körzeti Földművelésügyi Bizottság április 3-án, vasárnap délelőtt tartják ünnepi megemlékezést, amelyen Kiss Béla elvtárs, a megyei pártbizottság osztályvezetője adja át a kitüntető zászlót.

Szépén halad a tavaszi munka a termelősövetkezetek földjein

Befejezés előtt áll a tavaszi árpa vetése

Az idei mezőgazdasági év bizonyos tekintetben másképpen indult, mint az előbbiek. A télen bekövetkezett változás eredményeképpen meggyék mezőgazdasági területének túlnyomó részén már termelősövetkezetek kedték meg a tavaszi munkáikat.

A nagy változás okozott külföldi gondokat, problémákat, a tsz-ekbe tömörült dolgozó parasztnak munkakedvét azonban nem csorbította, amit a mezei szorgoskodás igazolt. Amint megengedte az idő, mindjárt megjelentek a földéken az emberek, géppel, fogattal, minden rendelkezésre álló eszközzel megkezdte a buzó szántást, vetést. Ha most, április első napjaiban egy kis szemlét

tartunk a mezei munka fölött, azt találjuk, hogy nincs különösebb okunk aggodalomra.

A tavaszi szántással, vetéssel egy időben végzik a szövetkezetek az őszi gabonaművek fejrágázását is.

A terv szerint az összes vetés 90 százalékan, 80 ezer hold területen. Eddig 65 ezer holdon elvégezték, 130 tsz teljesen elkészült vele. Örvedetes, hogy most azok a tsz-ek is fejrágázták gabonáikat, amelyek eddig hűzöldöztek az ilyesmitől.

Nagyban folyik a vetés is szerinte az egész megyében. A tavaszi árpa elvetését eddig csaknem 15 ezer holdon végezték el. 170 termelősövetkezet teljesen befejezte, s

mihamar végére jár a többi is. A cukorrépa vetés szintén jó ütemben halad. A magot ügyszóván mindenütt kérészerűen el munkált földre teszik. Egyébként több mint 18 ezer holdat terveztek beolá a tsz-ek, s eddig 10 ezer holdat vetettek be.

A legnagyobb tavaszi feladatot a kukorica elvetése lesz. Annak előkészületei is folyó-nak. A tavalyi ötvözezer holdas hibridkukoricavetéshez szemben

az idén a tsz-ek egész kukorica vetésterületébe hibrid mag kerül, ugyanis 120 ezer holdra elegendő vetőmag áll rendelkezésre.

170 vagon tartalma — amit a Terményforgalmi Vállalat már rendelgetési helyére, a téli telepekre szállított, s ott a szövetkezetek lebonyolítják a vetőmag cserét. A csere — egyéb mezőgazdasági munkák miatt — eddig kissé vontatottan haladt, 35 vagon vetőmagot cseréltek ki. Most már, hogy a kora tavaszi vetés lassan végele közeledik, alkalom nyílik a csere gyorsabb ütemű lebonyolítására.

Ebben a hónapban sor kerül az őszi kalászosok területén a vegyszeres gyomirtásra is.

A Mikepércsi Növényvédő Állomás huszonnyolc nagy teljesítményű gépe már munkára kész állapotban van.

A tsz-ek 30 ezer holdas igényét ez nem elégíti ki, de a Földművelésügyi Minisztérium növényvédő szolgálata-nak ígérete szerint Szabolcs-Szatmárból jó néhány gépet átírányítanak hozzánk, hogy ne legyen fennakadás a vegyszeres gyomirtásban sem.

A tsz-ek területének elmunkálását, a tavaszi szántást, vetést jórészt a gépállományok végtezik, melyek eddig százezer normálhold munkát végeztek el. Tavaly ilyenkor még csak 64 ezer normálhold volt a teljesítményük.

A gépek az első perctől kezdve két műszakban dolgoztak, így aztán nem volt különösebb probléma.

Kiosztották az 1960. évi művészeti díjakat

A Fészek Klubban kiosztották az 1960. évi művészeti díjakat. Az ünnepségen megjelent Szirmai István, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, a Központi Bizottság titkára, s kulturális életünk több vezető személyisége.

Az 1960. évi József Attila-, Munkácsy-, Balázs Béla-, Erkel-, Liszt- és Jászai Mari-díjakat Benke Valéria művelődésügyi miniszter, az MSZMP Központi Bizottságának tagja rövid beszéd kíséretében adta át.

JÓZSEF ATTILA-DÍJ
I. fokozat: Goda Gábor, Böka László, Tolnai Gábor, II. fokozat: Takács Gyula, Fekete István, Mátyás Ferenc, III. fokozat: Héra Zoltán, Simon Lajos.

MUNKÁCSY-DÍJ
I. fokozat: Házy Károly László, Herczegh Klára, II. fokozat: Sarkantyú Simon, Felely Gyula, Madarassy Walter, III. fokozat: Kohán György, Szabó Erzsébet, Kondor Lajos.

BALÁZS BÉLA-DÍJ
I. fokozat: Szirtes Ádám, II. fokozat: Szécsényi Ferenc, III. fokozat: Knoll István.

ERKEL-DÍJ
I. fokozat: Farkas Ferenc, II. fokozat: Tardos Béla, III. fokozat: Szokolay Sándor, Petrovics Emil.

LISZT FERENC-DÍJ
I. fokozat: Birák Lilián, Kun Zsuzsa, Fülöp Viktor, II. fokozat: Faragó András, Erdélyi Miklós.

JÁSZAI MARI-DÍJ
I. fokozat: Váradai Hédi, Adám Ottó, Somló Ferenc (Pécs), II. fokozat: Szönyi Kató, Novák István (Debrecen), III. fokozat: Orosz György (Miskolc), Csányi Árpád (Debrecen), Fillár István (Kaposvár), Szemes Mari.

A kitüntetettek nevében Böka László mondott köszönetet.

Az Építésügyi Minisztérium kollégiumi termében szombaton Szokup Lajos építészeti miniszter helyettes kiosztotta az 1959. évi **YBL MIKLÓS-DÍJAKAT**
I. fokozat: Borsos László, Dénesi Ödön és Fodor László, Flach János, Major Máté és Reischl Péter.

II. fokozat: Bakos Béla, Bene László, Boros Zoltán, Borvendég Béla és néhai Kondorai Gyula. (MTI)

Mi volt

a legemlékezetesebb élményem?

1945 óta sok minden történt hazánkban. Sok feledhetetlen epizód, öröm, de harc és küzdelem is fűződik az utóbbi tizenöt évhez. Ezután Stolicski Ferenc, a megyei pártbizottság és a szakszervezetek megyei tanácsa nevében átnyújtotta ruhagyári dolgozóinak a kongresszusi munkaverseny eredményeképpen elnyert vándorzászlót.

Az ünnepség befejezése-képpen az üzem dolgozóit között 50 ezer forint pénzt jutalmat osztottak ki, valamint 6 dolgozó-nak átnyújtották a könnyűipari kiváló dolgozó jelvényt, három dolgozó-nak a kiváló újító jelvényt és 53 dolgozó-nak pedig a szakma kiváló dolgozója jelvényt adták át.

Bickmann Ferencné

Akárhányszor április 4-i ünnepséget tartunk, nekem leginkább 1944 őszé jut eszembe. Milyen mélyről indultunk akkor. Mily sok volt a háborús rom és pusztítás. A mi üzemünk félig leégve, üszkös falakkal fogadta a szovjet katonákat. A berendezések jó része elpusztult, csak a fogkefékészítő gépek maradtak épek. De mi ennek ellenére sem csüggedtünk. Nagy akarással fogtuk hozzá a romok eltakarításához, a termelés megindításához, mert hittünk a jövőben. Különösen Péteri József bácsi, Gali Sándor, Tóth Béla, Horváth László és társai végeztek emberfeletti munkát ezekben a napokban.

Debrecen felszabadulása október 19-én volt és rá tíz napra már dolgozni is kezdtek a fogkefékészítő gépek. Megrendelés és fizetés a szovjet hadsereg alakulatai adtak. Sosem felejttem el Szatnyikó főhadnagy és helyettese, Grisa őrmester nevét. Milyen szeretettel és otthonosan mozogtak közöttünk. Nemcsak felemelt fizetést biztosítottak számunkra, de igen gyakran húst, liszt-

et, sőt még tűzrevalót is hoztak. Segítségük nélkül nem is tudjuk, hogy vészeltek volna át azokat az inséges, nehéz heteket.

Tóth Erzsébet

textilgyári ifjúmunkás
Még csak 19 éves vagyok, így igazán nem tudom, hogy mivel kezdjem. Mindenesetre nagyon örülök annak, hogy ilyen fiatalon is dolgozhatok, hogy nincsenek anyagi gondjaim. Mint betanított munkás három gépet kezelek és leg-többször 1000-1100 forintot viszek haza a családi kasszába.

Szüleim gyakran elmondják nekem, hogy régen másképp volt. Húsz évvel ezelőtt nemcsak a hozzám hasonló fiatalok, de még az idősebb nemzedék tagjai sem igen találtak munkát.

Élményeim? Hirtelenben nem is tudom, mit soroljak fel az utóbbi évek kedves epizódjai közül. Mert többre is szívesen emlékszem. Most két év például KISZ vezetőségi tagnak választottak meg. Nem számítottam rá, így különös-képpen jólesett a bizalom. Most egy éve pedig először kaptam ígékvesemért jutalmat. Vagy, hogy ezt se felejtsem ki, a napokban vittem haza 358 forint nyereségrészesedést. Előtte néhány héttel meg eszerintest textilutalványt osztottak ki közöttünk. Hát ne örüljön ilyen dolgoknak az ember?

Bosznay Sándor,

az 52-es Autóközelkedési Vállalat gépkocsivezetője
Harmincegy éve dolgozom a közlekedés területén s szál-

lítom, mint buszvezető, az utasokat. Az elmúlt három év-tized alatt sok örömben és megpróbáltatásban volt részem. Ha mindezt felsorolnám, talán még egyheti újságpéldány is kevés volna az élmények rögzítésére.

A legnagyobb örömben azonban most, pár hete volt részem. A parlamentbe hívatlak. Amikor kézbe vettem az értesítést, nem akartam hinni a szememnek. Még másnap is, amikor Dobi István elvtárs kezéből átvettem a Munka Érdemérem kitüntetését, néhány másodpercig úgy éreztem, hogy csak álom az egész. A gyönyörű teremben magasrangú állami vezetők szorítottak velem kezét. Közöttük Kossa István és Kristóf István elvtársak is.

Higgyék el, nagy öröm volt ez. Minden másnál ékeesebben kifejezésre juttatta, hogy nálunk nem formáság, hanem igenis élő és eleven valóság a dolgozó emberek megbecsülése.

Duffek István,

az Orvosműszer-gyár főmérnöke
Ha emlékeimet csokorba szedem, különösen 1956 nyarára gondolok vissza örömmel. Akkor sikerült először roszdamentes orvosi műszert előállítani Debrecenben. Lehet, hogy sokan most azt latolgatják, hogy mi ebben az élmény? Anélkül, hogy vitába szállnék bárkivel, elmondhatom, hogy a mi számunkra ünnepet jelentett ez a nap. Ünnepet már csak azért is, mert ezzel új fejezet kezdődött üzemünk történetében. Sikerült át lépni a Rubikon! Méghozzá korábban, mint Budapesten.

Kedzetben tíz sebészöllő jellezte fáradózásunk sikerét, természetesen később egyre tökéletesebb technológia mellett, egyre újabb roszdamentes szériák gyártását kezdtük meg. Ma már ott tartunk, hogy a megrendelőnek úgy-

szólván minden igényét ki tudjuk elégíteni nemzetközi színvonalon, megfelelő minőségben.

Csatlós István,

a Cementáruiari Vállalat segédmunkása
A közelmúltban a berettyóújfalui járásban és Hajdúböszörményben töltöttünk el néhány hetet. Mint népevelők, segítséget nyújtottunk a szövetkezeti mozgalom fejlesztésében. Rám különösen nagy hatást gyakorolt, hogy a falu is milyen nagy lépést tett előre.

Munkánk eredménye ismeretes. Mind a berettyóújfalui járás, mind Hajdúböszörmény parasztságának óriási többsége a nagyüzemi gazdálkodás útjára lépett. Jó volt ezt elérni, tudomásul venni, egyben megvonni a jövő meglégét is. A jövőt, amikor nálunk is végleg győzelmet arat a szocialista rend és megkezdhetjük az elmaradottság utolsó hadállásainak felszámolását.

Mint kommunista, a magam részéről továbbra is kész vagyok mindent megtenni azért, hogy ez a fordulat már a következő években valóra váljon.

Jenei Béla,

a Hajdú-Bihar megyei Állami Építőipari Vállalat igazgatója
Ha visszatértek az utóbbi másfél évtized eseményeire, különös örömmel tölt el az az érzés, hogy én is részt vehettem az ország fontosabb létesítményeinek építésében. Dolgoztam Tiszapalkonyán, Berenén, segítőttnk az egercsei bányászlatok gyors kivitelezésében. Mint kömvész kezdem, majd 1949-ben a párt bizalmából műszaki osztályvezető helyettesnek, később, 1951-ben igazgatónak nevezték ki.

Az utóbbi években igen sok problémával kellett megkü-

denünk, de van-e lelkesítőbb feladat az építőmunkánál? Van-e nagyobb büszkeség, a már termelő üzemek és erőművek látványánál, amelyet mi magunk, saját erőnkkel hoztunk létre! Ilyenkor gyorsabban van az ember szíve és boldog, hogy a közös erőfeszítések nyomán napról napra széptül az ország.

Pataki Gyula,

a Görbölőcsapágy-gyár párttitkára
Az elmúlt 15 esztendő a történelem óráján csak másodperceket jelent. A mi életünkben azonban alapvető változások és nagyszerű élmények merföldköve a mai nap.

Most pillanatnyilag nehéz lenne eldönteni, hogy az elmúlt másfél évtized élményei közül melyikre gondolok vissza legszívesebben. Huszonkét éves voltam, amikor hazánk felszabadulását először ünnepeltük.

1945-ben az volt a nagy élmény számomra, hogy vege lett a háborúnak, hogy az utolsó fasizta csapatokat is sikerült kiverni az országból.

Szívesen emlékszem arra az időre is, amikor felváltottunk azzal a jelszóval, hogy földet vissza nem adunk. A vonuló sorok között én is nagyon éreztem magam, mert saját két szememmel láttam, tapasztaltam a munkásosztály hatalmas akaratát és erejét.

Talán legnagyobb élmény az volt számomra, amikor itt Debrecenben részt vehettem az államosításokban. Nem volt valami nagy funkcióim, de határozottan éreztem, hogy én is részese vagyok ennek a fontos munkának. Ma is büszke vagyok rá, hogy a történelmi feladat megoldásában, erőmhöz mérten képviselhettem osztályomat és pártomat.

Kovács Tibor

NAPLÓ 6
1960. ÁPRILIS 3. VASARNAP

Számvetés és tanulság

Tíz éve vagyok Debrecenben, s ebből öt éve, mint újságíró. Ez idő alatt nap, mint nap látom, figyelem az életet, kapcsolatot tartok mindazzal, ami mindig és mindenkor az írás alapanyaga. A valóság meleg tavaszi sodrája vagy téli csendessége nemcsak riportok, cikkek megírására indított, nagyon sokszor nyújtott olyan élményt is, aminek a megformálása már több mint újságírói feladat.

E bevezetőhöz azonban némi magyarázat és indoklás szükséges. Ugyanis a fentebb meghatározott időszakot nem véletlenül említettem. Tíz év, s ebből öt év újságíráskodás már azt is sejteti, ami e néhány sor szándéka. E tíz év történetébe ugyanis történelem fér bele, a magyar valóság, szűkítve ennek a városnak és a hozzá tartozó tájegységnek olyan történelme, amiről az évforduló kapcsán kell és szükséges is szólnom. Nem úgy tegezem fel a kérdést, hogy ki végezheti ezt el több jogossággal, hanem, hogy ki több kötelességgel. Magam részéről elsősorban ezt a kötelességet tartom jelen esetben legfontosabbnak, hiszen magunkról, munkánkról, örömeinkről, gondjainkról kell beszélnünk, azokról az évekről, amelyekben az anyagi változás szemmel látható, kézzel fogható, de a lélek, a gondolkodás alakulása is nagy eredményekkel bíztató.

Látszatra mi sem könnyebb, mint összehasonlítást tenni a múlt és a jelen között. Bár, ha csak tizenöt év eredményeit soraközzítünk számológépekbe, inár akkor is meggyőzően érvelhetünk, hiszen elfoglalt az, aki nem hajlandó a tények logikájára előtérbe hajlani. E tizenöt év azonban, s éppen kulturális területen nekem nemcsak számadat. Sokkal több és izgalmasabb számomra az, ami a jelenség mögött megfeszül, s ha művelődési othont vagy mozt mondok, akkor én az embert is látom, akiben szellemmé, gondolkodássá vált ez az egy és fél évtized!

De ne vágjunk elébe a dolgoknak. A felszabadulás óta eltelt időszak az eredmények felmérésében meggyőző és impozáns, a múlthoz való hasonlításban pedig egészen lenyűgöző. Nem kell jelezni, hogy csak vázolnom se, hogy honnan indultunk, hiszen, akik emlékeket őriznek Debrecen vagy Hajdú-Bihar tegnapi valóságáról, tudják mire és miért kell emlékezniük. Az emlékezést azonban ezáltal hadd töltsék meg az írás mindig kötelező felelősségével, összegzésében pedig majd a jövő előtti tanúságtétellel is.

Tudatlanság, vagy korlátolt-ság volna azt állítani, hogy a felszabadulás előtt Debrecen szellemi életéből hiányzott az irodalom. Sőt, az alkotók sem hiányoztak, s éppen Csokonai városában élt a magyar poézis egyik legjelesebb képviselője Gulyás Pál. Mellette mindjárt ott tömörült Oláh Gábor, e tehetségében szétszóródott, soha meg nem állapodott tanár, akinek Kar utcai magánya nemcsak legenda. Vannak persze számosan, akik jobban és mélyebben ismerik az akkori Debrecen — tehát az irodalmat is — maig magukkal hozott élményekben őrzik a múlt pofonutéseit. Őket is idézhetnénk tanúskodni, amikor azt fogalmazom meg, hogy a felszabadulás előtti Debrecenben különösen is tragikus-szerű élezződött az írórsor, az emberi eszmék vállalása.

Kettős nehezék rakott bilincset a szívekre, az agyakra. A társadalom struktúrájából következően eleve ellenszenvvel viseltetett mindazzal, ami bíralt vagy kritizált, ami pedig ellentmondott, vagy támadott is, azt megtorlások is követték. Emellett pedig ilyen, vagy még nehezebb súllyal nyommasztott a vidékisége, az elszigeteltsége, valami különleges és sajátos keményedett debreceni magányosság. E kettős behatétel a legdacosabb átalvetőt is roskadásig terhelte, s ugyancsak rugaszkodni kellett annak, aki óvni akarta magát a szellemi vagy irodalmi deformációtól.

A felszabadulás tényét, vagy még pontosabban jelentőségét épp abban tudnám megfogalmazni, hogy valóságos áradá-

sával felresöpörte mindazokat az akadályokat, amelyek gátat állítottak a szellem, a gondolkodás merész szárnyalásának.

S ez igaz Debrecenre is, sőt sokkal igazabb, mint az ország bármelyik területére. Bizonyításként elég, ha csak a felszabadulás utáni közvetlen napokra, hónapokra hivatkozom, amikor egyetlen nagy lélegzétvétellel szakadt ki az itt élő vagy idősorodott alkotókból a tenniakarás. Az irodalomnak is, mint az ország életének a szervezése. Itt kezdődött, a felszabadulás után itt indult meg az első folyóirat, s a szerkesztés „haza”! örökre épült elsősorban. Színképelemzésre természetesen nincs most mód, sőt az évek kronológikus számbavételére sem. De nem is ez itt a lényeg, mert mindaz, ami 15 év alatt Debrecenben az irodalom területét tekintve történt, mennyiségileg talán kétféltre fogható. A minőségi eredmények sem különösen varázslatosak, bár debreceni írói irásai országos szinten is figyelemre méltóak.

Akkor tehát — teheti fel bárki is a kérdést — mit hozott, mit adott ez a tizenöt év Debrecen irodalmában? Egy szóval válaszolok rá: lehetőséget. Először azt a történelemben, hogy az író elve és embersége feláldozása nélkül szolgálhassa a társadalmat. Kora társadalmát, népet, munkásokat, parasztokat. S a felszabadulás utáni irodalom jelentősége ebben rejlik, mert az igaz és helyes értelmezés végső soron soha sem jelenthet megkötöttséget. A párt ma sem kíván többet az alkotótól, mint a nép szolgálatát, s a szocialista szemlélet kialakításának segítségét. A régebbi hibák azért nem tehetnek bennünket gyanakvóval, mert éppen az ellenforradalom utáni évek irodalompolitikája mutatja, hogy az MSZMP a hibák kijavítását, s a helyes irányvonalat egyszerűen és együtt tudja végrehajtani. Az irodalom lenini értelmezése, a szocialista realizmus, mint az alkotások művészségének legjobban megfelelő szemléleti forma, ma már nemcsak a kommunista írók jellemzője. Ha valaki emberit, igazat és időtálló akar alkotni, tehetségét csak ilyenformán tudja gyümölcsöztetni.

De talán fejtegetések nélkül is lehet itt bizonyítani. Debrecen irodalmi életének gyújtópontjában ma az Alföld áll. Szócso, fórum, megjelenési lehetőség. Az indulás első lendületében fogant számok és a legutóbbi dátummal keltezettek között nemcsak időbeni különbség van. A kettő között igaz ott figyelmeztet egy dátum, s ez mind a szerkesztésre, mind az írókra parancsolóan kötelező. Az irodalom elsősorban a nép szolgálata, s csak ez a lelkiismeretesség óvhat meg kalandoktól, ocsó sikerektől, nagyvonalú szemfényvesztéstől.

Nó de még néhány szót a nép szolgálatáról. Azok, akik Debrecenben és ezen a környéken élnek, jó néhányszor érezték már mit jelent az megperzselődni az olvasók szeretetében. Legszébb emlékeimet azokról az utakról őrzöm, amikor iskolákban, művelődési otthonokban odaállhattam a szövetkezeti parasztok, tanácsfunkcionáriusok, falusi könyvtárosok elé. Bor, jó szó, elismerés, egyaránt kijutott, a találkozások kapcsán pedig már új ötletek, elképzelések is fogalmazódtak.

De — teheti fel ismét egyesek a kérdést — mi köze van ennek a tizenöt év eredményeihez? Hiszen az írók és olvasók találkozója mint módszer sem új és a falujárók már régebben nagyszerű példáját adták annak, hogyan kell a nép között elvegyülni, hétköznapiakkal együtt lélegzeni. Ez mind igaz, valamint azonban ezek a találkozások mégis többek, sokrétűbbek. Tudnillik éppen arról van szó, hogy ilyen lélek-közelségek vezethetnek rá mindenkit arra, hogy mi történt itt tizenöt év alatt. Nemcsak az ország gazdasági szerkezetében, hanem egy népben, mint közösségben megnyilvánulásában, gondolkodásában különösen. S akkor rájön és láthatja, hogy a kulturális forradalom nemcsak

szólam, a könyvtárhálózat nemcsak kitalálás, s az olvasó paraszt nemcsak frázis vagy önáltatás.

Mély és elgondolkoztató dolgok ezek, igaza, öröme egyaránt magával ragadó. Elmondásához lelkes vagy nagyon egyszerű szavak szükségesek, s aki önként és meggyőződéssel vállalja ennek az újnak a szolgálatát, igaz ügyet képvisel, a jövő előtt is igazolja magát.

Az irodalomról azonban ne essék ezúttal több szó. Ellenben hadd magasodjanak most fel azok a tények, amelyek a felszabadulás melegségében fogantak, s az azóta eltelt évek során nyertek végleges és visszavonhatatlan állampolgárjogot e hazában.

Mit mond ezekről a statisztika. A Központi Statisztikai Hivatal Hajdú-Bihar megyei igazgatósága által kiadott zsebkönyvben lapozgatva ilyeneket találók.

„Hajdú-Bihar megye területén, először 1903-ban gyűlt ki a villany. 1945-ig, 43 év alatt mindössze 26 községet villamosítottak. A felszabadulás után 13 év alatt 37 községben gyűlt ki a villanyfénnyel. Jelenleg a megye 83 települése közül 63-ban van villany bevezetve.”

Az iskoláról: „Az 1938—39-es tanévben, a debreceni egyetemeken a tanulóknak mindössze 3,5 százaléka volt munkás- és parasztszármazású. Ez mára így alakult: az összes egyetemi hallgatók 28 százaléka munkás, 27 százaléka paraszt. Hajdú-Bihar 23 községek iskolájában 1958-ban 6150 tanuló tanult. A tanárok száma 468 fő volt. Egy tanóróra átlagosan 13 középiskolai tanuló jutott. Egyre több a beiratkozó tanuló között a munkás- és parasztszármazású. Még az 1937/38. tanévben az összes középiskolai tanulóknak mindössze 5 százaléka volt munkás- és parasztszármazású. Viszont az 1957/58. tanévben már több mint 50 százaléka.”

„Hajdú-Bihar megyében a felszabadulás előtti időben művelődési otthon újszólva nem volt. 1958-ban már 63 művelődési otthon volt a megyében és jelenleg csak kilenc községben nincs még művelődési otthon.”

„Hajdú-Bihar megye könyvtár hálózata a felszabadulás óta nagy arányokban fejlődött. Egyre nagyobb számban létesültek falusi könyvtárak és ma már a megye minden községében van könyvtár. Az 1958. évben Hajdú-Bihar megyében tízezer lakosra számítva négy könyvtár jut. 1958-ban Hajdú-Bihar megyében a mozilátogatók száma több mint 6 és fél millió volt, ebből Debrecenben 3 millió. A megye területén 33 normál-filmes mozi működött, ezenkívül a nyári időszakban 10 kertmozi is rendelkezésre áll a közönségnek. Ma már a megye minden egyes községében hetenként tartanak mozilátogatókat.”

Mit lehet ezekhez hozzátenni? Talán csak annyit, hogy a statisztikai adatok általában az 1957/58-as helyzetet rögzítik, az 1959-es év eredményei azokban nem szerepelnek. Érzelmileg pedig azt, ami szintén személyes élményem és sok más mellett ez is feledhetetlen.

Az 1950-ben több hónapos távollátózkodás után éjjel érttem haza szüleimhez. Tanyán laknak és édesanyám az éber-álvók figyelmével azonnal tudta, hogy otthon vagyok. Gyufa után kérdezősködtem, lámpát akartam gyújtani. Ott a kapcsoló az ajtó mellett, mondta anyám csendesen és mikor felkattintottam a villanyt, a szeretet cinkosságával és örömeivel nézett meg lepelt arcokra. Nos, ilyen örömöket és meglepetéseket e tizenöt év alatt tucatjával értek bennünket, s azok, akik nagyon mély emlékeket hordanak a szívükben, tudják méltányolni ezeknek az éveknek a jelentőségét.

A tanulságot ezek után talán már felesleges is megfogalmazni. Ugyanis az csak egy lehet, csak egyféleképpen összegezhető. Szükség volt erre a tizenöt évre és szükség van a következő tizenöt esztendőre. A szocializmusra, hogy itt Debrecenben is, megyénkben is, az ország egészében is véglegessé váljék.

B. I.

Boda István: APRILIS

I.

Ilyenkor mindig úgy szokás, hogy könnyű versek, kis rimek repülnek, mint a pitypang-szirma: én azt kérdelem, miért, minek?

Minek a szó, ha súlya nincs, minek a vers ha csak lebeg? A csók csak akkor csók, ha benne szállni indul a vágy-sereg.

Április van, én is tudom, de engem olykor másra hangol. emlékeimben mint a szél megszobott rügy-csapat barangol.

Nem menekülök, szememet napsugár pengék szűrjék átál, és verekszem, ahogy soha, a pihés arcú ficfa-ággal.

Gyerekkor, emlék, mély nehéz szomorúság zokog még bennem, s ilyenkor mint a keserű bürröklé, könny sajog szememben.

Meghalt bennem az április, a gyerekkorom, mint a kráter, fölötté üllök, vacogok, s ha az a gyerek néha rám lel.

sírást hoz, sűrű rettegést, alvadt bánatot, oldott mérget, április, jaj te füstbe fűlt dadogó megvert gyermek-ének...

És a harmadik április... Férfi vagyok, felnőt a gondom. Nézem az örök hiradást, madarak billegnek a bokron.

Soha még ilyen tavaszi napot, derűt, álmot és békét naka még ennyi röl-piros, lányal dicekövön alapmentél.

Soha még ennyi szerelem fakadást, ennyi rügyet, ágat. Ezernyi apró robbanás bontja fűrtjét az orgonának.

S mindenért, ami keserű emlék, vagy megvert arcú bánat, átnyújtja fényes poharat az egyetlenegy szabadságnak.

II.

S aztán a másik április... Napfény, iskola, jegenyék. Béke, kamaszkor, csók — finom szerelem, illat-menedék.

Eszmélet első ocsudás, parasztlakó kint a földeken, cselédek, vérese asszonyok, fejsze zenél a cöveken.

Anyám arca és két szemé két parázs fény. A két szelid ibolyalevél, hogy ragyog, ez az emlék, ez melegít.

S rüpit, mint szél a sássirom futó csapatát. Szinte égek. Szabadság, zúg az április, vonulnak, haj a volt cselédek.

Ásó, kapa és villogás, a dülő-oldal csupa fűtty, napfényre szabadult rabok, vetnek és vetnek mindenütt.

Krumplif, tengerit, amiből élet lesz, kenyér, vér-meleg jövendő, boldog áradás, Tisztelet néked április.

te népet szabadító hónap. Tavasz volt, fent az ág-hegyen rügy-jegyespárok csókolóztak...

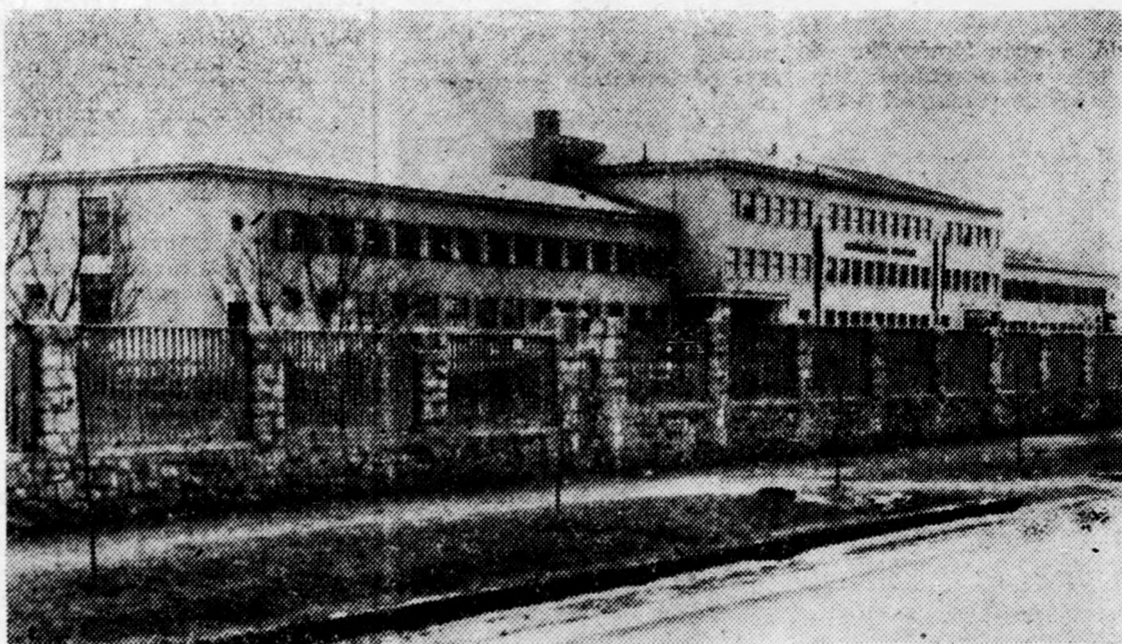
III.

Mi tette, hogy e nép ma itt vágyban és tervben, csókban, hitben olyan, mint a legenda-hős, tüzért induló antik isten?

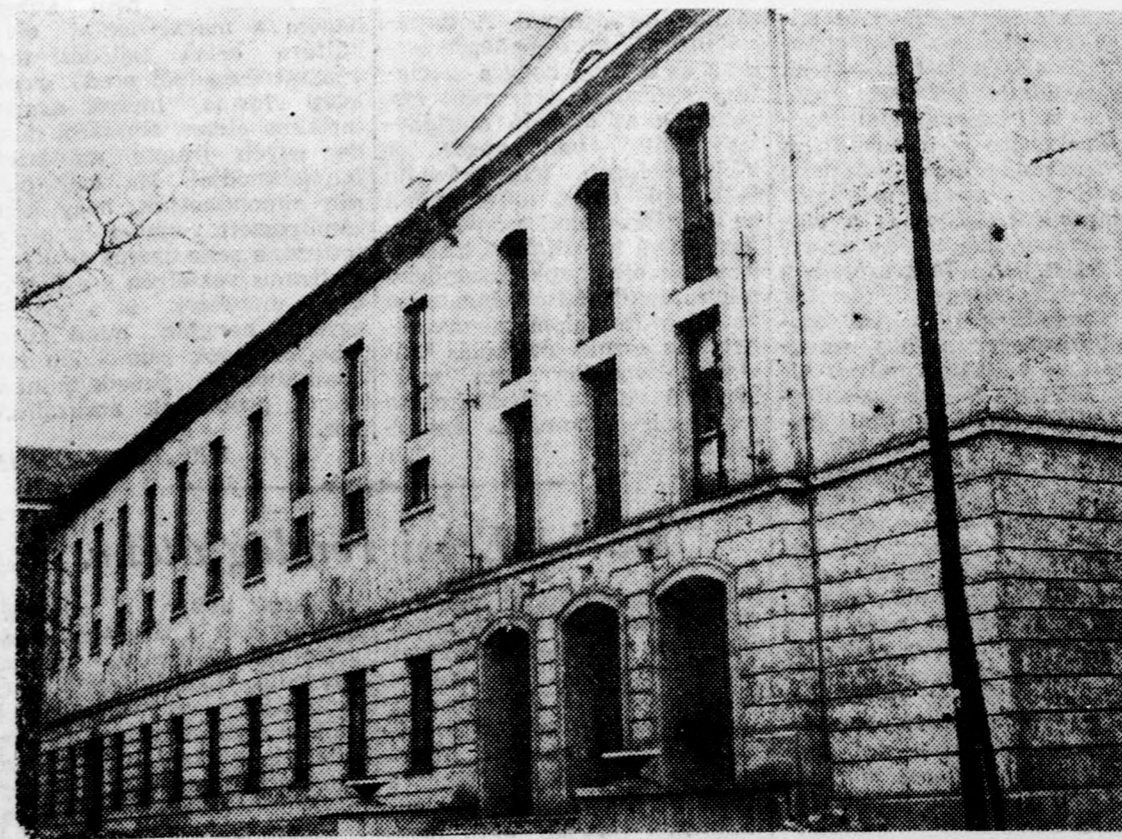
Alkot és épít. Benne forr a sohse nyugvók vére, láza, s szelid esteiken már a szebb jövendő vértjét kalapálja.

Mi tette, kérdelem, s csendesen rágonolok az áprilusra. A rétek pelyhedző fűvét első fény-harmat sikosítja.

KÉT ÚJ FŐISKOLÁNK

Felszabadulás után épült Debrecen harmadik egyeteme, a Mezőgazdasági Akadémia. Tantermeiben, tudományos intézeteiben a szövetkezeti nagyüzemi mezőgazdaság új szakembereit képzik. Az oktatók, nevelők, a legkiválóbb szakemberek, akik szocialista szemléletben nevelik az akadémia hallgatóit, s munkájukkal mindenképpen arra töreksenek, hogy a régi „gazdász-életfor ma” már emlék se lehessen a munkás- és paraszttanulók tudatában.

A Tanítóképző Intézet is Debrecen egyik újabb felszabadulás utáni építkezése. Az oktató- és nevelői munka elsősorban arra irányul, hogy szakmailag, eszmileg olyan nevelőket képezzenek, akik falvakban, községekben irányítói, vezetői a szocialista nevelésnek.

A Kormos ég bemutatója elé

DARVAS JÓZSEF sok színpadot megjáró színésze az utóbbi évek magyar dráma-teremtésének legnagyobb sikere. Irodalmi és közönségsiker egyaránt. Nagyszerű írói alkotás, mely az ezerkilencszázötvenhatos események világába viszi a nézőt. Izzó politikai és emberi atmoszférát teremt a színpadon és sikerének titka éppen abban van, hogy politikai mondanivalója is felforrósodott emberi tartalmán keresztül érvényesül. Hőse Jóó Sándor író, aki az ellenforradalmi események kavargó, eget beborító kormos áradatában egyszerre veszíti el politikai és emberi önmagát. Volt egy hite, amelyért fiatal éveitől kezdve harcolt, egyszerre elvesztette, nem tudott hinni benne többé! Felesége, akit szeret, ezekben a számárára nehéz eszmei harcot jelentő időkben hagyja el! Rajongásig szeretett fia most tőle vár erőt, biztatást, nem tudja számára megadni! Heves indulati és eszmei összecsapásban a fiú árulónak nevezi és megszőkik hazulról. Emberek, akik eddig barátak és őszin-

te világnézeti harcostársnak mutakoztak, most hirtelen köpönyeget fordítanak és magukkal akarják ragadni a becselenségbe. Két malomkő között őrlődik.

A DRÁMA arról szól, hogy ez a magas intellektussal rendelkező író, hogyan próbálja megőrizni emberségét a nehéz időkben, hogyan veszíti el rövid időre és hogyan talál vissza az útra, melyen emberi és politikai hitében még tisztultabban mehet tovább az új életbe.

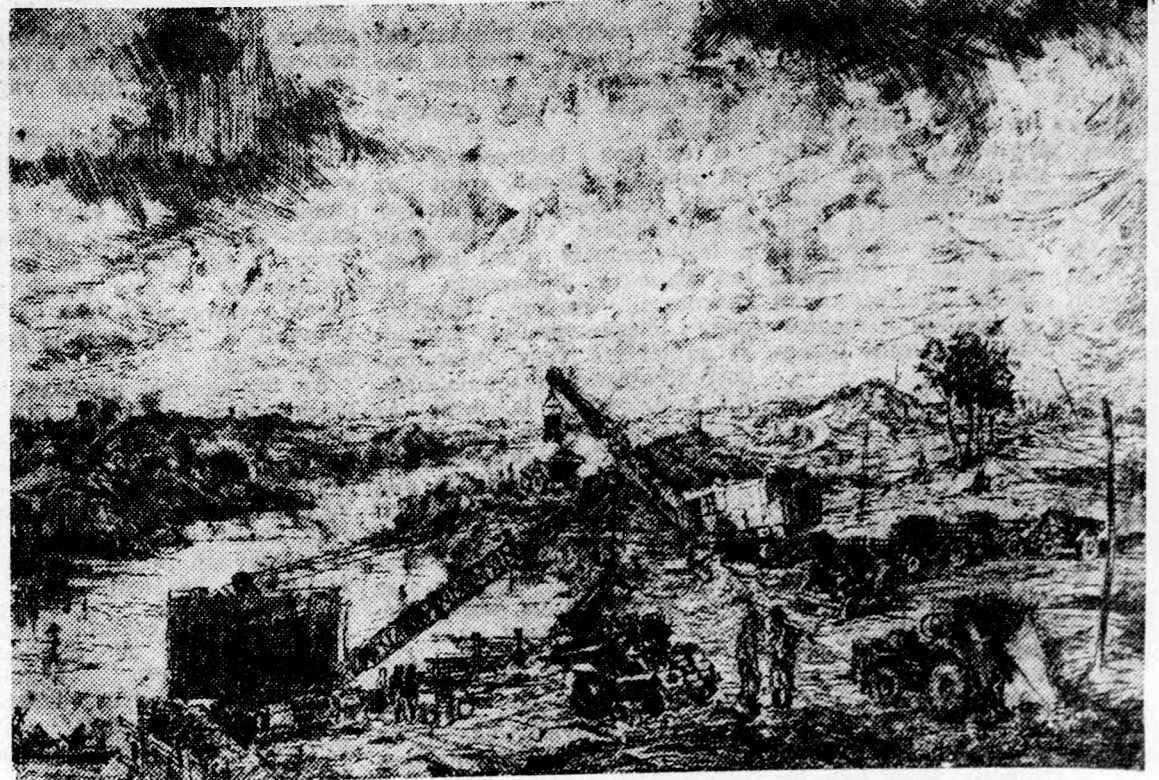
A mű színpadra állítása közben mindannyian megragadt az író őszintesége, mely a kitűnően megrajzolt jellemekből és a felforrósodott szituációkból árad. Munkatársaim, a Csokonai Színház kiváló művészei az őszinte írói szótól áthatottan láttak munkához s közös célunk az volt, hogy minél hűvebben, minél érettebben tudjuk felidézni a forrongó, véres napok légkörét az emberi lélek tükrében. A dráma egyik legérdekesebb vonása, hogy egyetlen szintéren játszódik,

az író elegánsan berendezett budai lakásában, ahol a magasrendű művészi ízlést árasztó falak szinte bátyjaként védik a szennyes áradat elől a benne menekvést kereső embereket, a vér, a testet-lelket megbénító vad indulatok mégis betörnek ide is. Mindannyian az a nehéz feladat hárult hát, hogy ebben a tisztult, magasrendű kultúrát és civilizációt árasztó légkörben hűven meg tudjuk teremteni nemcsak a lelkek mélyén felviharzó drámát, de a pesti utcán lejátszódó véres harcok hangulatát is.

MINDEZ természetesen nehéz feladatot jelentett a színház összes dolgozója számára; a művészek és a műhelyek dolgozóit részére egyaránt. A munkából mindenki derekasan kivette részét s most bizakodással nézünk a darab hétfői bemutatója elé. Szeretnénk, hogy a közönség éppoly szeretettel fogadja az előadást, mint amilyen szenvedélyes szeretettel mindannyian előkészítettük.

SZASZ KÁROLY

A KELETI-FŐCSATORNA ÉPÍTÉSE

(Móré Mihály rézkarc)

Képzőművészetünk másfél évtizede

A felszabadulás után képzőművészetünk kévsé s nagy tévedéssel választott a szocializmus kérdéseire. Voltak, akik az újat, a forradalmat az izmusokban, a szélsőséges formalizmusban találták, s a formai forradalmat összecserélték botladozó, de mégis a szocialista realizmus felé igyekvő, tágabb horizontú művészettel. Azonban magának a szocialista realizmusnak tiszta elvi megfogalmazása is hiányzott, sőt sokáig valójában csak na-

badulás után fokozatosan új képzőművészet alakult, az esztétikai szemléletben, a művészet és a tömegek viszonyában alapvető változás történt. Az új nyilvánvalóan nehéz volt, hiszen az alkotók nagy része még a kapitalizmus légkörében nőtt fel, előítéletekkel, megrogzított szokásokkal. A művészek zöme örökségként kapta az előző évek beidegzett problémáit, szokásait, a kultúra ideológiáját és a polgári formalizmust. E kialakult formanyel-

Debrecen művészei is többségükben, ki-ki a maga módján részt vállalt a felszabadulás után a szocializmus építésében. A képzőművészet eredményei a hagyományos tárglat eredményeivel voltak lemérhetők. Az állástoglalás nélküli csendéletek s tájképek helyére már be-belepnék a munka- és emberábrázolások, új életünkről számot adó festmények és grafikák. Debrecen képzőművészete országos viszonylatban is megálta helyét, kiemelkedő művészi beletartoznak a magyar képzőművészet sajátos stílusába. Bebizonyították az országos tárlatok azt is, hogy Debrecen művészetét — melyet olyan nevek képviseltek mint Holló László, Dienes János, Félégházi László, Veress Géza, Menyhárt József, Balla László, nem lehet a „provincialisizmus” jelzőjével elintézni, mert eredményei a hátrányosabb feltételek mellett is meggyőzőek.

De az a tény is világossá vált, hogy a „vidéki” művészekre más irányú feladat is vár, mint a „fővárosiakra”. A vidéken élők legnemesebb hivatása, hogy alakítsák ki tájegységük művészeti kultúráját, de ugyanakkor tartoznak az egyetemes képzőművészet hálózatába. Erre a legnemesebb példát Debrecenben Holló László Munkácsy-díjas művésznünk nyújtotta. Így a debreceni művész is akkor tölti be legméltóbban hivatását, ha a helyi feladatok figyelembevételével munkálkodik a kultúrforradalom javára. Bizonyára ez az út vezet a vidéki művészet problémáinak megoldása felé.

Az utóbbi évek vitáiból helyesen formálódott ki a szocialista realizmus kérdésének legfontosabb érték meghatározása is: a szocialista realizmus lényegében nem stílus, hanem a marx-lenini elvi kultúra belső fejlődési törvényszerűségeiből eredő szemléleti forma, melyet eszmei tartalma élesen elhatárol minden egyéb irányú művészeti felfogástól. Ma már bátran elmondhatjuk, hogy képzőművészeti vonalon is túljutottunk a szemérmes és a formalizmus vesztésére s a debreceni művészek is a maguk egyéni hangján mind közelebb kerülnek legméltóbb feladatukhoz: a társadalmunkat érintő problémák ábrázolásához.

DR. TÓTH ERVIN

Máthé Erzszi vendégjátéka

A Bernarda háza március 31-i előadásán Martirie szerepét — a megbetegedett Pásztor Erzszi helyett — fővárosi művésznő, Máthé Erzszi, a Nemzeti Színház tagja játszotta el nagy sikerrel. Kiforrott, sokszínű, érett játékát a közönség hálás tapsokkal jutalmazta. Egy-egy apró mozulattal, szemvillanással, finom rezdüléssel nagyszerűen tudta érzékelteni a látszólag nyugodt felszín alatt kavargó szenvedély forrását. Különösen tetszett a harmadik fel-

vonásban abban a jelenetben, amikor a tébolyult öregasszonyt Bernarda anyját (Hegedűs Erzszi) lecsitítja és szobájába vezeti, végtelen sok emberi gyöngédséggel és szeretettel — majd a következő pillanatban a jogaiért harcoló szerelmes nő drámai megnyilatkozásának lehettünk tanúi. Egy pillanatig sem volt a nézőknek olyan érzésük, hogy főformán összeprobálás nélküli produkciót látnak, s talán ez a legnagyobb dicséret, amit el lehet mondani.

HÁROM CSILLAG

(Új magyar film)

Hazánk felszabadulásának 15. évfordulója alkalmából a Vig filmszínház április 2-án este díszelőadás keretében mutatta be a Három csillag című új magyar filmet. A filmben elsősorban az jut kifejezésre, hogy az igazi emberi magatartás a vészterhes idők próbáját is kiállja és nem törvényszerű, ha választat elé kerül. Három különböző írói és rendezői megszólalásban erről mond példát a három történetből egybeszővődő legújabb magyar film.

Az első novellában a nyilas parancsnoklás alá került hadiüzem egyik munkását szabotázsi akció közben tettenérik s kimondják felette a halál ítéletét. Élete megmentésére sztrájkba lépnek a gyár munkásai. Csak hogy az összeomlóban levő front követeli a hadianyagot, és ezért sürgető szükség van termelő munkásokra. Munkások párharc kezdődik a fasiszta üzemparancsnok és a kivégzés küszöbén álló hazafi között. A halálraítélt életet nyerhet, ha rábírja a munka felvételére sztrájkoló munkástársait. A

kivégzés előtt álló munkás azonban a halál árnyékában is arra biztatja társait, hogy tartsanak ki, ne vállalják a munkát, közel már a front.

Galambos Lajos novellájának legbensőbb tartalmát jól sikerült Jancsó Miklósnak rendezőleg kifejeznie, csakhogy, mint színészileg a két különböző színésznek, Gábor Miklósnak és Básti Lajosnak.

A második epizód líraibb, érzelmeiből telítettű. Három felszabadító szovjet harcossal együtt a népi ösztönök mellett csöppen. Anyját lázas, babonás álmok gyötrik, kicsinye, ha meg nem keresztelheteti „a pokolra kerül”. A három „istentelenség” mondott katonapapért megy, hogy a kis család megnyugodjék. Megkapja ennek a három szovjet katonának az alakja. Apostol Karamitov, Szergej Kantur és Georgij Zsitkov jászsa — akik nemcsak véraldozatos harcokban, de az ilyen egyszerű mosolyfakasztó cselekedetekben is népnépek békét, boldogságot hozó jóbarátainak bizonyulnak. A két pap szerepét szí-

nesen formálja meg Bihar József és Márkus László. A kismama Töröcsk Mari. Wiedermann Károly a rendező Békés István írásából bontotta ki tömör hangulatos képekké a történetet.

Színész a főhőse a harmadik novellának, maga a történet írója, rendezője, maga a főhős alakította Várkonyi Zoltán. Önmaga egykori bujkálását és megmenekülését elevenítette meg a sodróerejű képekben tiszteletadásul mindazoknak, akik őt a nehéz órákban az élet és a szabadság felé segítették. Ebben a részben Maklári Zoltán, Kallai Ferenc, Psota Irén, Barsi Béla jó színészi teljesítménye járul hozzá a film sikeréhez.

A film főrendezői feladatát Várkonyi Zoltán látta el, partnere Hildebrand István operatőr, akinek színes alkotói egyénisége itt is megmutatkozik. A Három csillag felszabadulásunk 15. évfordulójának tiszteletére készítették a Budapest Filmstúdió művészei. A nagy alkalmozás melletti filmet bocsátottak ki alkotóműhelyükből.

Pihenés

(Elbeszélés)

Budapest ostromának harmadik-negyedik hetében, amikor már jócskán gyűlték a százasok a mellényem alatt, elhatároztam, hogy ameddig egy fillérem is marad, pihenésről nem lehet szó — így kezdte Tibald pihenésének történetét. — Felésememet, gyermekeimet már október óta nem láttam, csaknem három hónap óta. Alig vártam, hogy véget érjen az ostrom s megnyíljen az út Kálócára, mert abban a pillanatban el akartam indulni.

Egyelőre azonban teljes erővel dühöngött a háború, folyt az ostrom. Mivel pedig a behívó parancsra nem vonultam be és emiatt felkoncolással fenyegettek, nem éppen nyugodtan teltek napjaim, nem is beszélve az állandó bombázásról, meg a felettünk süvítő aknákról.

Decemberre már teljesen egyedül maradtam az üzemből, mivel a többi munkások Kőbányáról, Kispestről, Pestérsébetről és Újpestről nem mertek vállalkozni a felette veszélyes útra. Sőt én is csupán azért dolgoztam még, mert nem mertem otthon maradni a lakásomban. Tudtam, hogy a csendőrök házról házra járvá keresik a katonaszökevényeket és még az ágyak alá is benéznek. A tudajdonos beleegyezésével ezért be-költöztem az üzembe, ott aludtam a csirkéműhelyben és persze zokszó nélkül vállaltam kellett mindenféle munkát, fát aprítottam a konyhára, felhántam a meszeseket, és ami a leborzastóbb volt,

én sóztam be a bombázások alatt elhullt állatok bőrét. Csak jó szerencsém óvott meg attól, hogy akkor fertőzést nem kaptam, mert a bőröm már annyira büzlötték, hogy szinte nem lehetett a közelükben megmaradni és már rothadóban voltak.

Vigasztalásomul csak az szolgált, hogy a fizetésemet kész borbén kaptam meg és azonnal busás áron adhattam el a környéken lakó cipészeknek. Így hát gyűlték a százások, később az ezresek.

De ez csak cöppnyí vizags volt a borzalmak véget nem érő áradatában.

Nappal idegtelepően süvöltöttek az aknák, a robbanások, az ágyúdörgés, a repülőgépek zúgása olykor napokig egybe-olvadt s az ég és föld egyetlen megszokhatatlan dübörgésé vált, úgy morajlott, mintha a pokolnak és a föld mélyének összes rémei elszabadultak volna.

Mindezt tetézték az éjszakai, mert a sötétség beálltával az üzem tetejéhez oly közel zúgtak el a repülőgépek, hogy megrezentették az ablakokat. Órákon át búgott felettünk az egyik gép a más után és nem tudtuk, nem tudhatta senki közülünk, hogy melyik hozzá és bocsátja a tüntre halálhozó terhét...

Szörnyű órák, napok, hetek voltak azok. Három hét alatt annyira beletörődtem a pusztulásba, hogy egymásutáni három nap három végső búcsólelet írtam feleségemnek, mert nem tudtam, hogy meg-

érem-e a reggelt... De a reggelre megvirradtak a vizagszalan napok rettegésére s a napok a füstös égbolt alatt szinte észrevétlenül olvadtak bele a rémületes éjszakákba. Az első napokban menekülni szerettem volna ebből a pokolból, aztán az idő teltén mélyes nemtoródómsággal súlylyedtem bele, a kiutalanság és a halálos veszély állandósága kiölt belőnk minden reményt. Olyannyira, hogy már a menekülés is az óvóhelyre, szinte gépiessé vált, megszokássá. Dolgoztam az üzemből, menekültem az óvóhelyre, olykor még aludtam is, de már nem reménykedtem semmiben... Pedig tudtam, tudtam, hogy a változás közeleg. A hosszú, gyöttrő napok várakozását számomra súlyossá és irtózatossá tette, hogy magam nem vettem részt a harcban és teljesen tehetetlenül kellett várnom a véget, a befejezést.

Szinte állatnak éreztem magam. Hogy mégis megőrizzem emberségemet, minden este kikukkantottam az utcára, felnéztem a töltsére, ahol a hid felé vonultak a huzalok, amelyek — ezt sejtettem — a hid felrobbantására szolgáltak. Lestem az őrizetlenség egy pillanatát, hogy elvághassam, de kivétel nélkül mindig ott villogtak a járőr vagy az őrség szuronyai a magas töltsén.

Igy következett be aztán a nagy robbanás.

Eltötte való nap a tulajdonos csipősen, maróan lehordott, mert elfelejtettem bekészíteni a konyhába elengedő forgácsot, aztán a tulajdonos szólított meg, hogy kissé jobban siethetnék a sózással. Lesunytam a vállamat és szó nélkül siettem a parancsokat teljesíteni. Ugyan mit is mondhattam volna? Akkor?

A z...
Jég el...
Moszkv...
folyóira...
tott...
got, s...
jelenés...
parázs...
nyújtot...
ebben...
téria”...
olvasó...
alkotás...
mélto...
megéro...
dalú...
könyve...
Az i...
azonba...
emléke...
Paszter...
sok ne...
voltak...
ratlans...
városze...
zicció...
ták, d...
egyeter...
tehetsé...
dig a...
keres...
káról...
Pocs...
népsze...
zatunk...
jelente...
dor fo...
gyeztű...
a vilé...
új all...
gabb...
dosabb...
adják...
tesen...
A k...
zeteser...
a más...
játsoz...
tanár...
harcolt...
borút...
birtok...
haza...
bánkó...
ber, c...
A fasil...
ben k...
sokkal...
öröme...
előtt...
maga...
beszél...
ha va...
leség...
fuzeté...
nyeye...
remény...
többé...
keres...
idején...
szovjet...
feleség...
hozza...
sik nó...
ja me...
kislány...
kéből...
felszak...
s viss...
ségét...
De...
utánt...
tem o...
Ejfel...
moraj...
gása...
töltöt...
elalud...
Rop...
ra, s...
lére...
pillan...
tam...
a vas...
cseng...
macsk...
az egy...
fűrő...
Azó...
gubacs...
amely...
méter...
ezzel...
pesté...
felrob...
azt je...
néme...
pelen...
itt...
Nem...
hogy...
mert...
ingbe...
folyo...
hossz...
össze...
üvölt...
és k...
Majd...
felro...
geren...
is ki...
rűség...
fogja...
méte...
dat...
A no...
táson...
sápad...
kiseb...
szem...
válta...
A sz...

A Zajlik a jég először a Moszkva nevű folyóiratban látott napvilágot, s a megjelenés után parázs vitára nyújtott alkalmat. Nincs ebben semmi „irodalmi pikantéria”. Az írók, kritikusok és olvasók általában csak olyan alkotásról vitáznak, amely méltó a figyelemre, amely megérdemli az alapos, sokoldalú bírálatot. Pocsivalin könyve mindenképpen ilyen.

Az irodalmi véleményesere azonban nem hasonlít az emlékező Dugyincev-, vagy Paszternak-vitára. A kifogások nem politikai jellegűek voltak. Az írói munka kiforatlanságát, egyes jelenetek valószínűségét, a kompozíció aránytalanságait bírálták, de abban mindenki egyetértett, hogy a szerző tehetséges, a Zajlik a jég pedig a hibák ellenére is sikeres és eredményes munkáról tanúskodik.

Pocsivalin regényét most népszerű világirodalmi sorozatunk, a Modern Könyvtár jelentette meg Bottlik Sándor fordításában. (Hadd jegezzük meg, hogy kiadónk a világirodalom számottevő új alkotásait egyre gazdagabb választékban és gondosabb megvalósítás után adják közre, ami természetesen örözendő jelenség.)

A kisregény témája jellegzetesen mai: a cselekmény a második világháború után játszódik. Főhőse Kornyejev tanár, aki becsülettel végigharcolta a második világháborút. Szellemi képességei birtokában, de némán tér haza. Gondolkozik, örül és bánkódik, mint a többi ember, csak beszélni nem tud. A fasiszták elleni küzdelemben kapott súlyos sebet nem sokkal enyhíti a viszontlátás öröme. Kisfia meghalt, mielőtt megláthatta volna, ő maga pedig még csak ki sem beszélheti magát, hiszen — ha valamit közölni akar feleségével — azonnal jegyzetfüzetéhez kell nyúlnia. Kornyejev mégsem adja fel a reményt. Bár nem taníthat többé, hasznos elfoglaltságot keres magának. A vesztély idején egyékvacsolódott szovjet társadalom segít, de felesége, Polina hűtlen lesz hozzá. A férfi végül egy másik nő, Nasztva oldalán találja meg a boldogságot. Mikor kislánya megszületik, a lelkéből fakadó őszinte öröm felszakítja gátoltságát, visszatér a megszokott beszélő képességéhez.

De másnap! Még egy délutánt és egy éjszakát töltöttem ott, másnap reggel pedig... Éjfél felé csitult el az ostrom morajlása, a repülőgépek zúgása... Oly sok álmatlanul töltött éj után persze nyomban elaludtam.

Roppant csattanásra, zúgásra, süvítésre, ablaksörömpölésre riadtam fel. Abban a pillanatban az ajtóhoz ugrottam. Még zúgtak a levegőben a vasdarabok és csattanva, csengve csapódtak az udvar macskaköveire. Láttam, hogy az egyik éppen a ház tetéjébe fúródott.

Azonnal tudtam, hogy a gubacsi hidat robbantották fel, amely tőlünk mintegy hatvan méternyire volt. Megszakadt ezzel az összeköttetés Budapesttel és a németekkel: ha felrobbantották a hidat, ez azt jelenti, gondoltam, hogy a németek már nincsenek Csepelen, tehát oroszok vannak itt...

Nem nagyon volt időm, hogy örüljek gondolataimnak, mert felborzolt hajjal, hálóingben kirobogott az emeleti folyosóra a főnök felesége és hosszú életlen át a bibliából összegyűjtött minden átkot üvöltözte felém fröcskendezve és kezét az égnek emelve... Majdnem unokájára esett a felrobbantott hid egyik vasgerendája. Erre aztán belőlem is kitért a belémfújtott keserűség és ráordítottam, hogy fogja be a száját, mert a németek robbantották fel a hidat.

— Érti?! — ordítottam. — A németek!

Csodálatos hatása volt a kiáltásomnak. Elhallgatott, elsápadt, szemmeláthatólag kisebb lett, megőregedett és szeméi még karikásabbaká váltak. Egy lépséssel beszökött a szobába.

POCSIVALIN:

Zajlik a jég

(EURÓPA)

A Zajlik a jég kitűnően adja vissza a hétköznapok hősi pátosztát, a háború után talpraálló Szovjetunió lendületét. Az író hitelesen rajzolta meg a kor képét, s nem feledkezett meg a hibák ábrázolásáról sem. (Polina és rokona a jegyrendszert feketézésre használják fel stb.) Az alapeszme is világos és egyértelmű: az ember, ha erős és sziklaszilárd, minden akadályt legyőzhet. Két feltétellel: ha soha nem csügged, s ha élvezzi a társadalom támogatását, ha nem marad egyedül. Kornyejev élete meggyőzően példázza ezt a minden időkre érvényes tanulságot.

A konfliktus igazi, valószínűsége. Két ellentétes jellemű ember összecsapásának vagyunk tanúi, s a kibékíthetetlen ellentmondás Kornyejev és Polina között csak szakítással végződhet, az olvasónak pedig nincs kétsége, hogy az igazságot — mely egyúttal a társadalom igazsága is — kettejük párharcaiban a férfi képviseli. Az a férfi, aki a háború hőse volt, s aki — ha kell — a hétköznapok hőse is.

nélkül való ember, aki minden helyzetben a legjobb megoldást választja. Így a figura egysíkú lett és veszített hitelességéből. Nasztva jelleme sem eléggé árnyalt: nem értjük például Polinával szembeni tiszteletét, szinte alázatos viselkedését. Talán Polina alakja lehitelesebb, s nagyon jónak és igaznak éreztük a házastársak elhidegülésének bemutatását. (Kár, hogy a szakítási jelenet kissé színpadias.) Egy-két jól megválasztott epizód is szerepel a kisregényben (az iskola élete, a könyvtári beszélgetések stb.). A hibák azt eredményezik, hogy a Zajlik a jég — Szurkov szavaival — „nem szárnyal eléggé”, noha érdekes, valószínűsége az élet konfliktusait bátran feltáró alkotás.

A kisregény elolvasása után inkább az éretyekre emlékezünk, a friss hangra, az újszerűsége. Az író nevét pedig megjegyezzük, mert meggyőződésünk, hogy még sokszor fogunk találkozni vele. Pocsivalin személyében újabb tehetséget bocsátott útjára a szovjet irodalom. Veress József

A Csokonai Színház új Jászai-díjasai

Két művész kapta meg a Csokonai Színházban újra a Jászai-díjat. Novák István színész és Csányi Árpád díszlettervező.

A debreceni közönségnek nem kell különösebben bemutatni egyikőjüket sem, hiszen mindkettőjükkel nap mint nap találkozunk a színpadon.

NOVÁK ISTVÁN

Novák Istvánnal, mint a hétköznapok hőisével, amint igényesen és művészi formájával meg az író által megrajzolt embereket, Csányi Árpáddal pedig, mint a színpadképek, a díszletek megkomponálójával. Mít mondanak magukról művészetükről, további elképzeléseikről ezzel kapcsolatban?

Színészi pályámat — mondja Novák István 1942-ben kezdtem Szabadkán. Igazgatóm Kőszegi Géza volt, mint kórusvezető működtem a színházban. Aztán néhány éves Balaton környéki turnéskorlás következett, kisebb társulatoknál. 1947-ben kerültem Debrecenbe, s itt is kórusvezetőként indult pályafutásom. Első szerepeimet az államosítás után kaptam s a Hétköznapok hőisében egy öreg munkást formáltam meg.

Ezt követően számtalan feladatot kaptam, s mindegyiket örömmel vállaltam, mert úgy éreztem, hogy nincs kis szerep vagy nagy szerep, csak szerep van, amiből a színész, ha komolyan veszi hivatását mindig tanulhat. Nagyon sok élményem fűződik az Éjjei menedék-

CSÁNYI ÁRPÁD

helyhez. Gorkij darabjában Lukát alakítottam, ma is szeretem és szívvel gondolok vissza rá.

Hogy milyen szerepkörben játszom legszívesebben? Bármilyen furcsán hangzik is, én elsősorban epizódi, vagy kis szerepekben játszom legszívesebben. Tudniillik ezekben a színész fantáziájára sokkal több van bízva, mint az úgymenvezett nagy szerepekben. Talán az írók is másodlagosnak tartják ezeket, s így a színész a saját fantáziáját, elképzeléseit sokkal nagyobb mértékben gyümölcsöztetheti. Legközelebb ma mutatkozom be a debreceni közönség előtt a Fekete ventilátorban, ez után pedig már készülök Brecht Koldusoperájának egyik szerepére.

1948-ban — mondja Csányi Árpád — iparművészeti főiskolára iratkoztam. Grafikusként kezdtem a pályafutásomat, s 1954-ben a főiskola elvégzése után az operett-színházhoz kerültem. 1950 augusztusától vagyok Debrecenben, minden évben 8-10 darabhoz készíték díszleteket, mindenféle műtárgyat. Leginkább az operát és a tragédiát szeretem, s eddig készített díszleteim közül különösen is szívesen emlékezem vissza a Két úr szolgálára, a Tacsókóra, az Othellóra, a Mártíra, a Tévedések vigjátékára, az Ember tragédiájára, a Carmenre és a Fidelóra.

Legutóbb a Kormos éghajlat díszleteit készítettem, amelyek premierjére április 4-én kerül sor.

Fut a szél...

Lallala, tavasz van, március, fut a szél fák haján hegyesen, arcomon elpirul picit fény, szívemen röpköd a szerelem.

Lallala, zizeg a levegő, fűszál a nap sugar fele néz. Bólint a bokor és rügye nő, egyedül ballagni de nehéz!

Lallala, ébred az ibolya, ne takard, ne takard — levele. Szép lányok haja majd vigyáz rá, s asszonyok selyem-lágy tenyere.

Lallala, kíváncsi szél repül, szoknyába botlik és mosolyog; Nyújtózó fára ül, s énekel — csingiling — kismadár-mosolyod.

Lallala, tavasz van, kikacsint s virul a szeplő a lányokon. Szégyelli magát a nagykabát. Porzik a tavasz a városban.

Lallala, simogass hajaddal, táncoló fény légy a szívemen. Csillog az este a bokrokon, s karomban bujkál a szerelem.

Bényei József

Kérés szerelemmel

Emlékek partján ülve Szólitalak. Szeretném hallani most A hangodat.

Hallani ahogy nevezsz... Tiszta zene Járvát sejtjeimet — Ez kellene.

Ez a nagyszerű vonzás Vinne hozzád, Napomat, éjjeleimet Beragyognád.

Sziromként hullna számról Hullna neved... És veled tennem szebbé Az életet.

Nagy Lajos

Tavaszi emlék

Ketten sétáltunk kinn a kertben, március volt, épp tavaszkezdet. Szoknyád alá küszözt a szellő — s fenn egy vadgalamb búgni kezdett...

A rügyek, mint kemény lány mellbimbók — úgy feszültek, teremni vágyón, s a dalt itták, mely egyre zengett, s égi szökkenet fel öröm szárnyon...

A föld a fényvel csókolózott — nőni, virulni vágyott minden, s mint két virágszál, összehajlott s kinyílt az élet szíveinkben...

Krecsmári László

Igazam volt. Valahogy azonban túlságosan fáradt voltam, hogy következetesen végig gondoljam az új helyzetet, ezért délig dolgoztam, akkor jött a hír, hogy szovjet katonák vannak Csepelen. Ahogy voltam, úr-büdös munkaruhában elszaladtam a piacig és ott valóban feltűnt az első szovjet katona, akit életében láttam. Egy szánon aknavetőt húzott. Utána pedig végeláthatatlanul következett a többi. Visszarahantam az územbe. Tíz perc alatt becsmagoltam, búcsút vettem és persze a fizetést is felvettem és megindultam Kalocsa felé. Gyalog. A felvonuló szovjet hadsereggel szemben. Ezredék, ágyúk, sebesült-szállított, gyalogosok, lovasok mellett baktattam el órák hosszat és még csak meg sem kezdett, meg sem állított senki. Olyan határtalan bizalommal viseltem a szovjet hadsereg iránt, hogy ez arcomról is lesugárzott, hogy bánatlatlan engedtek tovább. Pedig... kémmek is nézhettek volna... És szép is lenne, hogy valamely hadsereg felvonulási területén civilek háborítatlanul barangolhatnának...

Elég az hozzá, hogy harmadnap estére hazaértem... Feleségem sírt, zokogott, kacagott, csókolta, hol szemét törölgette, hol engem simogatótt. Egyszerűen, tudják hogyan szokott ez lenni. Három hónapig nem láttuk egymást és semmit sem tudtunk egymásról. Azon melegében elhatároztuk, hogy tavaszig ki sem mozdulok a házból. Közös egyetértéssel állapítottuk meg, hogy igazán rámfér a pihenés.

Feleségem újra meg újra csókolta, mellém simult, zokogott az öröm olvan túladásgótt, amely már-már meg-

közelítette a fájdalomat. Csókok között melegítette a mosdóvizet, ölelések, simogatások között süttötte meg a rántottát, mert más már nem volt otthon. Szegény, már ruháit adogatta el, hogy betevő falatjuk legyen. Közben persze felelt a nagyobbik lányunk is, ő is körülölvolt csacsogásával... Egyszerűen hazaérkeztem...

Ugyan én sem hagytam magam... Elővettem az összegyűjtött pénzcskét, a több ezer pengőt...

Gyorsan megegyeztünk. Négy hónapig egy lépést sem megyek el tőle, mellőle, hiszen van miből megélnünk...

Másnap reggel tovább ábrándoztunk új életünkről, közben feleségem ott tüsténkedett a tűzhely körül.

— Későn kelünk... Nagyotkál alszunk... Sokat olvasgatok... együtt sétálgatunk... A piacra is együtt megyünk... Együtt vásárolunk. Együtt leszünk éjjel-nappal... Tavaszig...

— Eleget dolgoztál már — mondta a feleségem. Hűsz éve élünk már együtt és még nem volt soha két nőt pihenőnk sem. Én a gyárból, vagy éppen a munkakeresésből, ő pedig a háztartási gondokból nem szakadt ki a hűsz év alatt soha... Mélységes és nagy volt az örömmük, hogy ezúttal aztán nem akadályozhat minket senki, élünk és pihenünk és élvezzük az életet

Ábrándokat szőttünk, tervezgettünk, aztán neki is fogtunk a tervek megvalósításának. Persze, azon kezdődött, hogy együtt mentünk ki a piacra. Micsoda bőség volt ott! Mintha nem is lett volna háború! Alaposan bevásároltunk minden jót, kolbászt, sonkát, almát, diót, aztán a második fordulón tejfelt, kacsát, sajtot. Egy hétre ellát-

tuk magunkat. De visszaúton az egyik sarkon szembe tűnt egy nagy tábla, amely azt hirdette, hogy ott székelt az Antifasiszta Munkás-Paraszt Szövetség.

— Ide már bemegyek! — jelentettem ki és feleségemre bízva a két kosarat, be is nyitottam. Előbb ugyan vissza-szóltam.

— Még az úton utólérlek. Nagy terembe nyitottam be, egyetlen ember sem volt benne, de a hátsó falban levő ajtón újabb tábla keltette fel érdeklődésemet: Kommunista Magyarországi Pártja.

Habozás nélkül bekopogtatam.

— Jó napot! — szóltam és bemutatkoztam, elmondtam, hogyan kerültem oda. Leültettek, igazoltattak s közben kiköttyantottam, hogy én most két-három hónapig pihenési szándékom, tehát ráérnék valami szervezeti munkát végezni.

— Mit óhajt érte? — volt a kérdés. — Semmit, elég pénzem van.

Mondanom sem kell, az igazolványaimat elfogadták, hiszen januárig ki volt egyenlítő SZDP tagsági díjam, októberig pedig a szakszervezeti bélyegek is benne voltak tagsági könyvemben. Így hát mindjárt munkát is adtak: írjak meg egy tiltakozást a szövetség nevében az Ideiglenes Nemzetgyűlés elnökségéhez, hogy ne fogadják el képviselőnek azt a két ügyvédet, akik már el is utaztak Debrecenbe.

Megírtam. Négyen lesték, hogyan és mit írok. Meg voltam elégedve. Közben persze elmagyarázták, hogy miről is van szó. Mikor pedig észrevettem, hogy mindenkinek te szik politikai írományom. batorságra kapva azt javasoltam,

hogy a kommunista párt nevében is tiltakozzunk. — Helyes! Megírtam hát azt is.

Amikor ebéd után le akartam feküdni, akkor jutott eszembe, hogy a szociáldemokrata pártnak is tiltakoznia kellene. Így hát feleségemet minden várakozása ellenére otthon hagytam, besiettem a szövetségbe és elmondtam ötletemet.

De akkor még nem volt SZDP szervezet a városban. Sebaj!

Tizen indultak el azonnal, s összehívták az ismert SZDP tagokat, azok másokat hívtak el. Ötvenen így megalkottuk az SZDP helyi szervezetét. Mi több, engem választottak meg titkárnak. Felmutattam az igazolványt, hogy elvégeztem az SZDP vezetőképző tanfolyamát.

Azután megírtam a harmadik tiltakozást.

Csak éjjel táján keveredtem haza egy szovjet járőr kíséretében. A feleségem persze tükön ült, s már azt hitte, hogy valami történt velem, mert nyolc óra után nem volt szabad kimozdulni a házból...

Mindent elmondtam neki, azt is, hogy megválasztották a SZDP helyi szervezetének titkárává.

Csodálkozott. Másnap reggel új funkciómról ábrándoztam és újabb ötletem támadt.

A szövetségben Ruzsinkó Mihályt találtam, tehát éppen a legmegfelelőbb embert, ugyanis megtudtam róla, hogy régi tagja a földmunkások szakszervezetének.

— A FÉKOSZ-nak is tiltakoznia kellene! Egyetértett velem, de előbb meg kellett alakítanunk. Tíz-enegyre sikerült is összehoznunk ötven kubikost s veük

megalkotottuk a földmunkások szakszervezet helyi csoportját. En meg nekifogtam a negyedik tiltakozás megírásának.

Egyhangúlag elfogadták, és — a kubikosoknak nem kellett soha a szomszédba menni egy kis ötletért — javasolták, hogy mi pedig képviselőknél jelöljük Ruzsinkó Mihályt. Egyben küldjük is el Debrecenbe.

Igy is történt. A küldöttség harmadnap elutazott Ruzsinkó vezetésével. Egy hét múlva visszatérték hosszú orral az ügyvédek. Utánuk megérkeztek a mieink is, Ruzsinkó lett a képviselőnk.

Határtalanul boldog voltam, hogy sikerült a tiltakozás. Azt terveztem, hogy a szövetségben dolgozom, míg Ruzsinkó vissza nem tér, aztán csakugyan megkezdtem a pihenést. Rám is fért volna, mert bizony az ostrom alaposan megviselt. Dolgoztam hát becsületesen és rendszerint éjfél körül kerültem haza. Vigasztaltam is a feleségemet, biztattam is, de akármennyit dolgoztunk, a munkánk csak szaporodott. Aztán kiderült, hogy Ruzsinkóra már nem számíthatunk, ott maradt Debrecenben. Mégis elhatároztam, hogy azonnal megkezdem a pihenést, mielőtt megalkotottuk a nemzeti bizottságokat. Aztán a földosztás befejezését tűztem ki végső határidőnek, ezután a földek teljes felszántását...

Szomorkásan kérdezte meg feleségem: — Ez a te pihenésed? — Mit mondhattam volna neki? Megőletem.

Erre sírva fakadt, de kérdését többé nem ismételte meg. A munka pedig szaporodott és sokrétűbbé vált...

S a tavaszról ősz lett, 1948-ból pedig 1960...

Grandpierre Lajos

Csodálatos és nehéz
Idők immár emléké távolodó képe: 1947 tavasza!
Mámoros, ujjongó lendület hatja át az egész országot. Az emberek újra fölfedezik az élet színeit, újat, apró rezidenseit, megszámlálhatatlan szépséget. És magabizton, kitágult szemhatárral már csak előre néznek.

A gyárakban újra csattogtak, duruzsolnak a gépek, a bányák méhe újra ontja már a szemet, van villanyunk és vizünk, meleg szobánk és jó ételünk, vonatok száguldanak a pályákon súlyos terheket cipelnek s a földiken már betakarították az első termést.

Van akarat, hit, tulsorduló kedv és megfrissült, felszabadított erő. Mindenünk van, mert minden a miénk!... Csak a mindennapi kenyér kevés meg. Roppant kevés!
A munkás összehozott foggal, rongyosan és fájlódva, óriási áldozatokkal vállalta a termet, zokszó nélkül. De ez már a határ: ha nincs kenyér, ki hull kezéből a szerszám. Most ezen fordul meg minden: a munkásnak kenyer kell! De honnan vegyük? Nincs más választás, meg kell osztani a keveset is, ami van.

A kormányzat rendelkezett: hoz a parasztságnak meghagyott termelői fejadagból vissza kell kérni hús-hús kilogrammot! Késerves doig, de meg kell érteni az embereket. Aztán a tettekre kerül sor: ki álljon ki és ki győzze meg őket? Ki vállalja a hirtelenlétet, népszerűtlen munkát?

Es csak egyetlenegy párt volt a tíz közül, amelyik vállalta vette ezt a rопmlyék terhet is, azon a tavaszon...

... Azon a tavaszon nehezen akart nyitni az idő. Éjszakánként meg fogyok barázdáltak a napközben felgyűlt sártevért. Szürke fellegek takarták az eget, állandóan hullt az eső. S időnként rad, dermesztő szelek támadtak fel.

Az egyik alkonyatba hajló délutánon rozoga teherautó állt meg a városka határában. A malom romjai közül hosszúsó, sorány ember lépett elő. A sofőr barátságosan üdvözölte, majd hátrakiáltott:

— Mássz le! Megérkezél!
A fiú fogta kis motyóját, lekaszálódott a liszteszakok tetőjéről, letoppant a betonra. Mindent tagja sajgott s a hideg is alaposan megviselte. De most frissen és erősen akart mutatkozni, kihúzta hát magát és mosolygott. A hosszú ember kezét nyújtotta.

— Na, fázol még? — mondta s fűrkésző, bizalmatlan tekintettel mérte végig. Pár szót váltott meg a vezetővel s elkezdte. A kocsi nagy csörömpöléssel indult tovább Pest felé. Ők pedig elindultak gyalogosan a város felé. Jó ideig szótlanul baktattak egymás mellett.

— Nem fázol? — kérdezte később az öreg, mert újra feltámadt a szél s arcukba verte az esőt.

— Nem — mondta a fiú hidegtől elkékült ajakkal. A másik rápillantott s azt mondta:

— Szaladjunk egy kicsit, az jót tesz! — azzal összefogta viharköpenyét s nekiiramodott. A fiú utána. Párszáz métert futottak, azután ziháló álltak meg mind a ketten.

— Na, fázol még? —
— Már nem. —
— Lépjünk ki! —

Az öregre hirtelen elfogta a köhögés. Osszegörnyedt, elaprózott kaffjoghóhoz hasonló hangokat hallatott, hőröve szedte a levegőt s egész testét rázta a száronyú erőlködés. Hosszú-hosszú percekig kintlódott. Végül, amikor elmúlt a roham, teljesen kimerülve ült le a betonra.

— Betyárul kifáztam a télen! — mondta sóhajta. A két szemé tele volt könnyel a nagy erőlködéstől.

— Segítsék? — nyúlt a fiú a karja után, de elhárította.

— Eredj már! Inkább te szedd össze magad! — dörmögte bosszúsán s felugrott. Oly frissen, energikusan, mint-ha semmi nem történt volna. Megtörölgette nedves homlokát, krárogott s hosszút köpött.

— Siessünk egy kicsit, mert lekéssük az autót. Ottor indulunk. —

TAVASZI SZÉL

A fiú meglepetten bámult rá.

— Hová? —
— Ki, falura. Gyűlést tartani —
— Miféle gyűlést? —
— Majd megtudod. Gyérünk! — s azzal kilépett, erős tempóba kezdett, a fiú alig tudott vele lépést tartani.

Mire beértek a városba, lezárt az este, sorra kigyúltak a lámpák. Az utcák már népteleneke voltak, csak néhány kopogott még egy-két siető árnyék a járdán. Az öreg váratlanul megkérdezte:

— Mióta vagy te párt-tag? —
— Négy hónapja. —
— Gyűlést tartottál már? —
— Nem. —
— Majd fogsz, ne búsluj. hanem a nyakkendőd tedd le, meg azt gondoldnak a parasz-tok, hogy valami szalon-kommunistát küldtünk ki... —

A fiú szorongó érzések rohanták meg.

— De... én még se be-széltem tőmeg előtt — nyugte ki akadozva.

— Hát aztán? Engem ki-tanított? Odaálltam, oszt mondtam, amit kellett. —
— Azt se tudom mit kell ilenkor mondani. —
— Nem tudod a nyavalyát! Benne van az újságban: ke-nyér kell! A többi tudod... —
— Az a fontos, hogy ereszd ki-jól a hangodat, hallják hátul is... a szót meg ne csavar-gasd, csak úgy egyszerűen, ahogy a szívedből jön... ér-ted? —

A fiú mely lélegzetet vett előbb s kimondta, amit gon-dolt.

— Én nem megyek ki! —
— Az öreg megtorpant, mint akít mebbevágta.

— Hogy-hogy nem megy? —
— Engem más pártmunkára hívtak. —
— Az is pártmunka! —
— De... ilyesmíról nem volt szó. Nézzé, én ehhez nem értek. —

Az öreg nagyot fújt, hátra-lökte a sapkáját s majd fel-villázta a két szemével.

— Hát akkor eredj — mondta fojtott hangon — akár fordulhatsz is vissza. Nem erőszak!... Ilyen tak-nyosokra nincs is szükség... Hát kommunista vagy te? —

A fiúban lobot vetett az indulat. Dacosan nézett a szembe.

— Vagy tán be van rezev-e a fiatalú? —
— Nem, ne féljen! — csat-tant a fiú hangja élesen. Egyetlen mozdulattal letépte nyakáról a kendőt és zsebr-gyűrte.

— Nahát! Mit affektálsz itt nekem? — böfent rá az öreg szemrehányóan. — Menni kell és kész! Ki az istent küld-jünk ki, amikor így is keve-sen vagyunk? —

A fiú nem felelt...
Koppánós, sietős lépésekkel haladtak tovább s nem szó-ltak egymáshoz többet...

Kint álltak a hideg éjszakában az iskola előtt és várták az autót. A titkár még mindig káromkodott s öklelev csapkodta a levegőt.

— Tudtam előre, bizonyis-ten tudtam, hogy megint be-lerúgnak — mondta fojtott dühvel a hangjában — akár-hányszor mink gyűlést tar-tunk, ezek mindig megzavar-ják... Pedig már kezdem örülni, olyan jól indult... A fiú sápadtan állt mellet-t s hallgatott. Tulajdonké-ppen csak most kezdett magá-hoz térni, mint aki mély ká-bulatból ébred. Nem érti. — sehogysen érti, hogyan fordul-hatott visszajára minden. Pró-bálta felidézni, összerakogat-ni a történeteket.

... Párás, füledt, zsúfolt te-rem... Az asztalon valki per-roléumlámpa... Zsongás.

... füst, izzadt arcok... Elkeve-redő, értelmetlen és kusza emberi hangok... Aztán nagy, nagy csend... S ezernyi fő-gyelő szempár, melynek fő-kuszában ott áll s beszél, be-zél, valami nagyon mélyről felbuggyanó forrósággal... A szavak csak úgy tolnak az ajkára, szép rendben, mint a felfűzött gyöngysor... S éri, hogy fogva tartja a tőmeget, minden szavát csak úgy iz-szák magukba s ez kimondha-tatlanul jó, mámoros érzés volt, amilyet még soha nem tapasztalt: „Hát ettől féltem úgy?” — villant át az agyán beszéd közben... Aztán csak feljött közepén egy bőrzekés,

ideérül: mindenütt meza-varták a gyűlést. Néhányan rekedtre kiabáltak magukat, most csak szitogni tudnak már.

A fiú csüggedten ül a pa-don, az öreg mellett. Az át-élt izgalom hatása most kezd jelentkezni. Forróság önti el, a gerincén vastag csöppek futnak végig. Aztán minden átmenet nélkül dideregni, reszketni kezd, alig bírja tar-tani magát.

Az autó kintlódva mászik a felfutgató, hepehupas úton. A nekivadult szél csapkodja, marja a ponyvát. Dermesztő a hideg. De belül azért élénk vita folyik, mindenki a rész-leteket meséli. S hol neveté-sek, hol szitkok röppennek. A kudarcsenki nem törti le. Sőt!... Később valaki dalba kezd. Mindig így szokták. S nyomban átveszik többen is.

— Mi bajod? — szól rá az öreg — Fűjád te is! —
Nagy lélegzetet vesz s el-szánja magát.

— Idefigyéljen — monlja remegő hangon, de elakad s nem folytatja.

— Mit akarsz? — sürgeti nyersen az öreg.

Nagyot nyel s megkérdi:

— Van egy kis tüze? —
— Van. Az van... Te meg adjál cigarettát.

Rágyújtanak. Összeér a ke-zük.

— A szentség! — kiált fel az öreg hirtelen — Hiszen te dideregsz gyermek. Mi van veled? —

— Semmi... nem fontos... ne törődjön vele. —
— Várjál, ne magyarázz! — mondja s leházgálja magáról a köpenyt. Szorosan átöleli a fiút, megosztja vele a kabátot.

— Holnap öltöz fel job-ban. —
— Kijövünk megint? —
— Hát mit gondoltál, hogy abbahagyjuk? —

A fiú lassan megnyugszik. Már nem reszket. Melyet szip-pant a cigarettából.

— Tudja, csak az a baj — szuttogja halkán — csak az a baj, hogy nagyon hideg van! —

Az öreg kicsit megemeli a ponyvát s kikémelel.

— Pedig ez már tavasz-i szél — feleli bizakodón — Ez már az! Én érzem, nem mar-olyan vesztesül, mint a tél-len... Ennek már egy kis si-mogatása is van... érzéd?... Hozza a tavaszt! —

Fészkelődik s még szorosab-sban öleli kabátját a fiúra...

Tanul az üzem

Amikor meghallja, hogy mi után érdeklődünk, egy pillanatra leteszi a szerszámot. Gondolkodik. Nem olyan köny-nyű megfogalmazni, hogy miért is tanul. Hogy a több tudásért — ez magától értetődik. De van még valami, ami erre készteti. Felesége tanítónő. A tanítóképzőben, a gyá-korlati oktatásban sok min-dent megtanult, nem szégyelli kimondani — nincs is miért — tudni akar a matematiká-ból, a kémiából, a magyar irodalomból annyit, mint a felesége. Igaz, hűségese segítőtársra talált feleségében. Estéknél a vámospérségi ottho-nukban „különórát” tartanak, a gimnázium anyaga nem könnyű, de az első felévi vizs-gák jól sikerültek.

A munka is megköveteli, hogy intelligensebbek, tanul-tabbak legyenek a munkások — ezt már művezetője, Nagy József mondja, aki több év-tizedes szakmai gyakorlattal a háta mögött is tanul, a gé-ripi technikum elsőseve hallgatója. Néhány hét múlva Laczó József brigádfővezetővé lép elő: fontos export mun-kát bíznak rá...
Török József néhány hó-nappal ezelőtt még marós-esz-tergályos volt. Ma az üzem legfőbb technikus, Gyá-korlati tudását a rajztábla mellett használja. A szíve mindig a matematikához, fi-zikához húzza, ezt kedveli legjobban a gépiipari technikumban is. A tanulás nem most kezdte, évek óta gyará-pítja tudását. A technikum előtt két éves tanfolyamot, úgynevezett gépiipari szak-érettségit végzett. Jó alap ez a technikai tanúláshoz. A történelemmel, a magyarral egy kicsit nehezen boldogul, de a felévi vizsgajegyek nagy szorgalomról, kitartásról tan-uskodnak. Nem nyugszik,

Felszabadulási irodalmi ünnepély a textilművekben

Színvonalas irodalmi ün-nepség volt pénteken délután felszabadulásunk 15. évfor-dulója alkalmából a Debrece-ni Textilművekben.

Az üzem dolgozói a Kos-suth Gyakorló Gimnázium nevelőtestületének és ifjúis-á-gának ajándékmujsorát hall-gatták meg. Az iskola ez ajándékmujsorral is példázni

akarta egyik legfontosabb nevelési célkitűzését: a tanulókat munkásosztályunk szre-tetére és szolgálatára neveli.

A megszólalattott költők — Vörösmarty, Ady, Radnóti, Fodor József és Simon Ist-ván — az igazi haza-, ember-gés szabadságszeretetről val-gáltak.

A Debreceni Trío HANGVERSENYE

Vasárnap két alkalommal volt hangverseny színhelye a Zeneművészeti Szakiskola nagyterme. A Zenebarátok Köre bérletli sorozatában egy matiné és egy délutáni kon-certen ezúttal a Debreceni Trío kamarahangversenyét hallottuk. Látogatottság tekintetében különösen a GÖCS részére rendezett dél-utáni előadás sajnos nagyon szomorú képet nyújtott: alig voltak harmincan, s azok is főleg gimnazista fiatalok és szakiskolások növendékek. Akiknek szolt volna ez a hangverseny, azokat jöfor-man teljesen nélkülöztek.

A hangverseny első felé-ben Brahms és Szostakovics trióját hallottuk P. Nagy Ilona, Szabó Ernő és Erdész Mihály interpretálásában. Mindkét mű igen nagy zenei és technikai feladatot ró az előadóművészekre. Elő-adásukban alapos felkészültség és elmélyült muzsikálás jellemezte játékaikat. Az egyes tételek karakterét és zenei mondanivalóját meg-gyözően és világos egyértel-műséggel tolmácsolták. Amit helyenként intonációjában és tónusában nem sikerült meg-valósítani, főleg a vonós-hangszereken, bőven kárpó-olták megformálásban, meg-gyöző erőben és az intim ka-marazene-hangulat megérez-tetésében. A Szostakovics trió IV. tételének szellemes hangvételét és formálisban feleltetését különösen jól megoldották éreztük.

A műsor második felében Görényi Gyula és Marosi Lajos vendég-közreműködé-sével Dohnányi zongora-ötösét hallottuk. Dohnányi e

Ha err hazajövök erdőben szárkafés-leken lestem er-ben haza sze-levegőnek van. Eppy-laban já-osztályt; b-üvöltö g-kveset voltunk. Ha ezek dek besze-bahagyni, a régi er-most kö-minapi le-beszámol-gású auto-Nagycsere-i-ikolához Szánpad hogy m-ilyen l-eg tanj-gyak már lye-ö-zinésesé... be azt is v-látogatás-doka az telen kis-komédián a-lásra t-néhányan előtt s-gyere, te-hogy tets-nak, aki-rasztokna

Így k-ésere. som volt-gatásból-ügy kim-déi leve-mióta szeretem-De ha a régi, te-beli emi-hogy ne- van ilye-előadást- amikör-clemista-hegyi i-felötték-bátyám- valami-mondatn- az így-tételek, j-eröl lel-lot és-tettek a-tudom, r-de homá-ján a m-tudom darab v-halnom, lyognak-tól, akk-akkor r-tízáló, n-litáló- parasz-tkal, aki-politika-Az az a-ragadt-hogy l-ülve lá-raiból”-szánpad-volt fés-r volt-pen a szer-csalé-trán a-a falon-nyökeve-a vász-r ezen m-A közö-gyelté, aztán a toron-láson, cseslése-Ezek k-dobol-sb...

Egy is szer-datot r-term e-felejte-neheze-„Körte”-darabb-agyagb-volt h-togattu-denc t-

A h-házi e-Ebben-voltam-bakter-és 80-tam”-szört-hosszú-

Holló László debreceni festőművész kitüntetése

A tiszántúli festőművészek-nek Békéscsabán megrende-zett harmadik alföldi képző-művészeti kiállításán az ez alkalommal kiosztásra kerülő Békés megyei Munkácsy-em-lékérmét a szürbirtózsági Holló László Munkácsy-díjas debreceni festőművészek itéte oda, évtizedes munkás-sága és a tiszántúli kiállítá-sokon való aktív részvételé-jutalmául. Az emlékérmét a békéscsabai felszabadulási ünnepség keretében megnyílt kiállításon adják át a kiváló debreceni művészek.

Engelbrecht Dénes lakatos az ábrázoló geometriát szereti a legjobban. Mint technikum-i hallgató jól kezdte az első fel-évet, jellese vizsgázott és ezt a szintet továbbra is tartani szeretné.

akik következetesen törnek céljaik felé. Egy évvel ezelőtt határozta el, hogy tanul, le-érettségizik. Ekkor a Vasipari és Kazánszerelő Vállalat laka-tosa volt, de a tanulás nem ment. Hiába kérte, mindig be-osztották a délutáni, meg az éjszakai műszakba is, így szó sem lehetett arról, hogy egy héten négyeszer eljárjon a technikumban. Munkahelyét változtatott, s nemcsak meg-értő, segítő vezetőkre talált, hanem jó tanuló társakra is. S nem véletlen, hogy az elm-últ felévi legnagyobb öröme számára a négyes rendű bi-zonyítvány volt.

A 24 éves Engelbrecht Dé-nes és társai előtt nyitva áll az út. Ma még csak azt terve-zik, hogy leérettségiznek, de holnap az egyetemek hallgatói lesznek, hogy mint munkások-ból lett mérnökök, nagyobb tudással építsék az új társá-dalmat.

A tanulásból nem marad ki Laczó József sem. Ma már a gimnázium első osztályát végzi és nem nyugszik addig, amíg le nem érettségizik.

Kovács Margit

Egy este a Cserén

Fiatalok fiatal faluja

Ha erre a tájra jövök — hazajövök. Eppen ilyen akadémikus szedtem valamikor szarkafészeket, ilyen edőszeleken legeltem tehenet, lestem meg legelésző özeket, ilyen erdővágból hordtam haza székkel tuskót, itt a levegőnek otthoni íze, szaga van. Eppen ilyen erdei iskolában jártam valaha négy osztályt; egy tanteremben egy tanító, hat osztály, hetven üvöltő gyerek, csoda-e, ha keveset tanultunk s rosszak voltunk, kegyetlenül rosszak. Ha ezekről a dolgokról kezdek beszélni, nem tudom abba hagyni, pedig hát nem a régi emlékek közt akarok most kótorászni, hanem egy minapi látogatásról szeretnék beszámolni. Egy fúrge mozgóautóbuszal mentünk ki Nagycserénre, a régi cserei iskolához. A Debreceni Kis Színpad színjátszói hívták, hogy menjek, nézzem meg, milyen is egy műsoros est egy tanyasi iskolában. S ha már ilyen módon benne vagyunk a részletekben meg az ösztönösben, hadd ismerjem meg azt is, töredelmesen, hogy más is vezetett a Cserére. A látogatás egyik személyes indoka az volt, hogy egy igénytelen kis játékot, paraszti komédiát a Kis Színpad előadásra tűzte, játszotta is már néhányszor tanyasi közönség előtt s most azt mondják: gyere, te szerző, nézd meg, hogy tetszik a darabod azoknak, akiknek írtad, a parasztnak.

Három régi emlék

Igy kerültem ki a Nagycserére, akkor még eszembe sem volt, hogy ebből a látogatásból riport lesz. Csak úgy kimentem, nézelődni, erdei levegőt szívni, mert azt, mióta megvagyok, nagyon szeretem.

De ha már benne vagyunk a régi, tanyasi iskolák korombeli emlékeiben, elmondom, hogy nekem három emlékem van ilyenfajta tanyasi szín-előadásról. Az első az volt, amikor én talán második elemista lehettem s a harmas-hégyi iskolában előadtak a felnőtteknek — a legnagyobb bátyám is szerepelt benne — valami színdarabot. Egyetlen mondatra emlékszem belőle, az így hangzott: „Közírást tétetik, hogy a templom tetejéről lelopták a román zászlót és a magyar zászlót tették a helyébe.” Míg sem tudom, miéle darab lehetett, de homályos emlékeim alapján a mai eszemmel már meg tudom ítélni hogy irrelandarab volt. S ha mostanában hallom, hogy itt-ott viszolyognak a politizáló iradalomtól, akkor ez jut eszembe: hát akkor nem tanították meg politizáló, még hozzá hazugul politizáló darabot olyan tanyasi parasztlégyekkel, lányokkal, akik azt se tudták, mi a politika? Tanították bizony. Az az egy mondat meg úgy ragadt meg az agyamban, hogy láttam, anyám ölében ülve láttam a közönség „soráiból” a következőket. A színpad mögött a falra ki volt feszítve egy vászon, arra rá volt festve egy falu, közepén a templomtorony. Egyszer csak valaki, gondolom, létrán mázsiák, mázsiák, felfelé a falon, a vászon mögött, könyökével, majd kilykasztja a vásznat, mázsiák felfelé, ez ezen módfelett csodálkoztam. A közönség lélegzettőlva figyelte, mi lesz ebből. Az illető aztán ügyel, bajjal kinyúlt a torony gombjainál egy nyílason, ott hosszas drótkeresséssel kikerest két zászlót. Ezek után jött a kisbíró s kibobolta: „Közírást tétetik, stb...”

Egy másik alkalommal én is szerepelttem, egyetlen mondatot mondtam, azt se felejtetem el, soha, ha eddig nem felejtettem, amit borzasztó nehezen tudtam elsajátítani: „Körte, édesanyám, szép téli körte.” Ezt se tudom, milyen darabból való. A körte agyagból volt, perselyként volt használatos, sokáig tartogatott még otthon a karedenc tetején.

A harmadik tanyasi színházi emlék: a Falurossza. Ebben én is játszottam, én voltam bene Gonosz Pista, a bakter. Tizenöt éves voltam és 80 éves baktart „alakítottam” — a bajuszok valószínűleg magam nyírtam le egy hosszúszerű racka birkáról.

Lámpalázam volt, elfelejtetem, a tanítónéni hiába sügött, zavaromban nem hallottam én semmit, csak hámoztam, hámoztam kitartó szorgalommal a krumplit. Mert az volt a szerepem, hogy miközben krumplit hámoz az udvaron Bákai Teresi, én odavetődök. De mivel nem tudtam a szerepemet, úgy hasznosítottam magam, hogy kivettem a két Bákai Teresi kezéből, Bákai Teresi néma döbbenettel nézte, mit csinállok, én is meg voltam döbbenve saját merészségemen, az előadás meg állt ezalatt, mindenki azt nézte, milyen ügyesen hámozom a krumplit.

Azt viszont bizonyosan tudom, hogy bármilyen előadás volt, a tanyasi nép roppant módon halás volt az ilyen kezdetleges dolgokért is. A Falurossza után két nappal az állomáson két gyerek felismert, látott szíjjal nézett rám, s hallottam, „nizzed mán, ez vót a bakter”. Olyan peckesen vonultam el előlük, mintha most Gerard Philipek nézne valaki, szegény, nyugodjék.

Mennyire más itt...

Mit kapott tehát az a tanyasi nép régen, valamit abból, amit közös gyűjtőnéven, de igen nagy jóakarattal, akkoriban kultúrának lehetett nevezni? Olyasmit, amit elsoroítam. Egyebet semmit. Most meg tudom, hogy igen nagy nehézségek árán ugyan, de mégis odáig jutottak, hogy művelődési autójára a tanyasi iskolákat, s ahol megállt, ott könyvet cserél, meg filmet vetít, mert könyveket is visz, meg filmet is. Azonkívül itt van a már említett Kis Színpad, amely változatos műsorral, — többek közt az én igénytelen komédiámmal — járja a tanyasi iskolákat, autóbusszal mennek, előre meghirdetik az előadást, s ha valahova megérkeznek, a leggyorsabb eszközökkel, de annál buzóbb lelkesedéssel szolgálják a kultúra ügyét. Volt úgy, nem is egyszer, hogy autóbusszal nem tudott bemenni a tanyák közé dugott iskolák: székerek rakták a kisszínpadokat s dőcögtek be kilométereken át, alászkázák erő sárban, latyakban a kádárdűlői iskolához.

De az is van, hogy a Hármashegyben, — ahol első sikereimet arattam az éretti téli körtevel — ahol valamikor egy tanító próbált időmilitari rajtuk, hetven vad kölyökön, valamit, most három tanító dolgozik. A Halápon, ahol Gonosz Pistát játszottam, ott a régi kettő helyett nyolc tanító van — itt, Nagycserén is három tanterem, három tanító tanít 74 gyereket. Igazán a pedagógusok tudják megmondani, hogy az milyen nagy dolog — szerintem az elmúlt 15 év legnagyobb vívmányai között éppen ezt kellene sokkal többször emlegetni, ezt a népnevelésben, népművelésben, a falusi, tanyasi tanító, tanárak létszámában bekövetkezett forradalmi méretű változást.

Előadás előtt körüljártam a tanító, Kovács Antal kíséretében a cserei öreg iskolát. Mennyire más itt, ezekben a tantermekben a levegő. Az én régi iskolám kopár tantermet csak a falon sorban függő képek — meredt szemű orosz-lán, egy kosár körte, Petőfi, amint szívte vérvél leírja: „Hazám”, meg a frissen vágott mogorópalca tette némileg változatossá. E meg itt olyan, ez a tanterem, ahol a kisszínpadosok öltöznek, mint egy lakályos, kedves szoba. Az ablak előtt, a fal mellett körben az állványokon meleg-házi virágok, mennyi cserépben, mennyi virág! S azok az öleles, kedves, színes csesebecék, kézimunkák meg mindenek, amiket úgy simogat végig a szemem, mintha magamat látnám: beh szívesen jártam volna én ilyen iskolába... ott ülnek, abban a padban, ni, valahol közepén s hallgatnám a tanítónéni boldog, sugárzó figyelmével. ●

Hej, de kell ide a kultúra

A színpad nem valami imponozás, Brecht, vagy valamelyik más modern, vagy „modernista” rendező itt aztán elemében lehetne. A tanári

katedra két lépésnyi dobogója a színpad, két oldal melé állítva két szekrényt a két szekrény közé függöny van kihúzva, két úttörő húzálga az adott pillanatokban össze, meg széjjel. A színpadi bútorok? Hát az én komédiámhoz nem sok minden kell, csak egy asztal, két szék, meg egy ágy, amibe a halottat mímelel rávasz férj beleszok. Mondom, akár Brecht is rendezhette volna: az asztal — egy iskolapad, mert rendes asztal hogy is férne arra a tenyérnyi színpadra. Az ágy: az meg egy lóca, egyik végén kispárna, az egész pokróccal leterítve és kész. És az illúzió tökéletes. A szereplők oly otthonosan mozognak már az ilyen tanyasi színpadokon, tá-már eltevednének egy olyan szülőleles nagy mezőnyben, mint mondjuk, a Csokonai Színház színpada.

Hajh, de kell a tanyára a kultúra! Vittünk már többet, sokkal többet, mint bármikor, mióta a tanyák fennállnak, de hát az az igazság, hogy ha megfeszültünk volna, akkor se lehet sokkal többet vinni, mert a tanyasi utak, tanyasi település objektív körülményei nem engedik. Villanyt a tanyákba elvezetni nem lehet — elfárad az áram, mire a hatodik tanyába érne, ezt szó szerint kell venni, mert az irdatlan távolságok miatt lenne a feszültség. De hadd mondjam meg: alig van már tanyá, ahol az öreg, vedlett falu, nádtetős épület mellett ne ágaskodva a telepes rádió antennája s csupán a halápi körzetbe napjainkban a következő újságok járnak: 15 Népszabadság, 123 (!), Napló, 60 Szabad Föld, 40 Nők Lapja — majd minden második tanyába jut egy-egy falvak, ahova nem jár ennyi újság.

De térjünk vissza a cserei iskolához. Az iskola körül apró kis veteményes ágyások, a vetemény végiben pálcika, a pálcikán névtábla, hogy ki műveli azt a parcellát s mi kétféle majd ki benne, ha jön az igazi tavasz. Meglepődve látom: még datolya, meg citrom is buvik ki abból a sovány homokból. Oh, hogy a természet növekszik nagyra ezeket, az egzotikus cseméket itt az erdő közepén! Az iskola mögött néhány kaptárban még éledező méhekcsék döngicsélnék, méhekzedni is tanulnak tehát késői tanyasi iskolás kollégáim. En meg mézet is alig látam akkoriban. Az imént a két szekrényről beszéltem, amik függöny kifeszítésére szolgáltak a tanteremben. A szekrényben műszerek, kémiai, meg fizikai oktatásra alkalmas kísérleti eszközök: az én időmből a nevelésnek egyetlen kísérleti eszközére emlékszem, arra a már említett mogorópalcára. A veteményes ágyások, a műszerek a szekrényben — tudom már miről van szó: betört a tanyára a politizáció oktatás. Városi iskolában sem állnak sokkal különbül ilyen tekintetben.

Ezek a tanyasi gyerekek a kis kertjük jövedelméből, meg a csuda tudja, hogy a szülői munkaközösségek milyen találékonv akcióiból országjáró kirándulásra járnak, az idej nyáron is odakészülnek. Pestre, meg a Balatonra. Nem sorolom tovább az összehasonlítás, hogy mikor jártam én először — már bizony fel-nőtt fejvel — a Balatonnál, meg hogy miéle kirándulási terveink voltak nekünk a világ megismerésére akkoriban. Negyedikbe jártam, amikor Debrecenben először voltam s villamoson láttam, nahát, az emlékezetes kirándulás volt, de most nem mesélem el.

Szép volt, jó volt

Bolyongok a régi cserei iskola körül, szívom azt a kora tavaszi, már gyenge fűszaggal illatosított erdei levegőt — nem, ez nem az, amit én valamikor íthagytam. Nem olyan iskola. A gyerekek sem olyanok, mint ahogy a világ sem a régi. S amikor a tapsoló, vidám arcokat látom a tanteremben, előadás közben — ezek sem azok a régi, morder, agyonnyúzott, szűkszavú és szegénységükben borzasztóan komor emberek Nem azért, mert vidám darabot látnak. Nem. Valami másért. Előadás után a szülői munkaközösség megvendégelte a

A kis nyolcéves Biró Mária Zsuzsanna pontosan egyidős a faluval. Nyolc évvel ezelőtt, 1952. január 2-án a születési anyakönyv első rubrikájába az ő nevét jegyezték be Ebesen, az új községben.

Más községeknek évszázadok kellettek, amíg kiépültek. Ez a 3320 lélekszámú számláló község nyolc évvel ezelőtt kezdett épülni, hogy egybefogja a szétszórt tanyavilágban élőket. A krónikás így örökösfelhív meg az új falu történetének első lapjait.

Száz ház épült fel szinte majdnem egy-egy állami kölcsönrel, s azzal a társadalmi összefogással, amely abban az időben minden kis családi fészék épülését jellemezte: kicsikből a nagykikig mindentől dolgozott, hogy az új falu felépüljön. A mostani krónikás viszont — ha csak száraz tényeket ír — így írhat a faluról:

80 összkomfortos ház

Csak a község belterületén 164 új, takaros kis családi ház emelkedik már, s nyolcvanra tehető azoknak az összkomfortos, vízvezetékkel, fűtőszobával ellátott családi házaknak a száma, amelyek az állami gazdagság területén épültek. De vajon pontos számokat tudunk-e feljegyezni? Holnap már ismét más lesz a helyzet, hiszen az országút felé, meg a vasútállomás felé is sok új háznak rakják le a most az alapját, gyorsan húzzák fel a falakat: nagyobbob-dik, terebélyesedik, szépiül az új község, most már szövetkezeti falu Ebes.

A „régebben” épült családi fészkek meg egyformák. Most már azonban más típusú házakat is látni. Olyanok, mint egy villa. Akárcsak az új község leghíresebb emberé, a Kossuth-díjas kombajnvezető, Méhes Jánosé lesz. A termésköfalot éppen most rakják le, a családi otthon körvonalai lassan már bontakozni kezdenek kifelé. Két szoba összkomfortos ház lesz a Méhes János kombajnosa — vízzel, fűtőszobával, villanyvilágítással.

Sok falut bejártam az elmúlt 15 esztendő alatt. Sok falunak láttam szépiülését és kibontakozását. Ebes, ez a kis szövetkezeti község fejlődése azonban a legmegkapóbb. Mert nemcsak a kis családi házak emelkednek gombamódra — ami egyben az anyagi jólétet is jelenti — hanem más egyéb épületek is.

Nyolc iskola

A község 31 pedagógusának egyikével beszélgetek a tanácsházban. Valamikor mindössze három iskola volt ezen a hatalmas tanyasi részen. A legrégebbi az 1908-ban épült kis, egytanteremes vasúti, aztán az Ondó II., és a Szepes II. iskola. Most nyolc iskola van ugyanezen a területen, közel 700 falusi és tanyasi gyerek ismerkedik a betűvetés fortelyaival, kezdi taposni az első lépéseket a tudomány felé. Az összes új létesítményt felsorolni nehéz lenne. Óvoda, orvosi rendelő és lakás, boltok, 5 mozi, s az egykori Görbe Balog rezidenciájához most épül egy 300 személyes nagyterem — majd 700 000 forintos költséggel. A régi, kastélyszerű ház egy részében és az új, mellé húzott épületben lesz a kultúr-ház. Egy adatot, számot hadd idézzek még, amelyet a földművelőszövetkezet TŰZEP-te-

lepének vezetőjétől, Kövér Lajostól hallottam. Csak az elmúlt évben több mint három és fél millió forint értékű tüzelő- és építőanyagot vásároltak az ebesiek. Töle hallottam azt is: a fiatalok, a fiatalos lendület adja meg ennek a községnek az ízet, savát, borsát.

A fiatalok! Valóban, amíg a községben bolyongtam, s ezzel is, azzal is beszéltem, fejtűnt, milyen sok itt a fiatal. A most elkészült dicsőségkönyvben is — amelyet a felszabadulás 15. évfordulójára készítettek — csupa fiatal ember, leány és legény névvel találom. Azok nevéit, akik a község megalakulásától kezdve vezetői, irányítói a falunak. Igen, többségük ezeknek is fiatal, talán nincs is köztük egyetlen éven felüli. Akik a község átalakulásához, szépiüléséhez, új arcúvához megformálásához a legtöbb segítséget adták, sok-sok óra társadalmi munkát végeztek — majdnem mind fiatalok. Nevük felsorolása hosszú lista lenne. Szerettem volna mindegyik nevét felsorolni, de ez lehetetlen. A sok közül csak egy párat tudunk név szerint is megemlíteni: Páskó Juliánát, Pócsi Andrást, Tóth Andrást, Józsa Sándort, Lévai Erzsébetet. De a dicsőretek sokkal több fiatal megérdemi, az idősekkel egyaránt.

Szeretik községüket

Szeretik ezt a kis falut a fiatalok, a falut amellyel maguk is együtt nőnek. Innen nem sokan járnak máshova dolgozni a mezőgazdaságba. S ezek közül is egyre többen térnek vissza. S azok közül is, akik közép- és felső iskolába járnak. Ilyen Roszovszki Györgymé is. Ebből a faluból járt hosszú éveken át iskolába — aztán egyszer úgy tért vissza, mint pedagógus. S az ebesi új iskolában most ő az egyik pedagógus, aki a felnövő új generációt tanítja. Titkot kerestem: mi az oka, hogy az állami gazdagság, a négy termelőszövetkezet tele van fiatalokkal. A község legnagyobb szövetkezetében, a Vörös Csillag Tsz-ben a tagság 70—75 százaléka fiatal. Csak amikor Arva Endrét, a szövetkezet elnökével beszéltem — aki maga is még józserint fiatalember — értettem meg, hogy nincs ennek semmi titka. Ha csak egy nem. Olyan családias légkört teremtettek, szórakozási lehetőséget biztosítottak, hogy itt minden fiatal otthon érzi magát. Amikor több mint tíz esztendővel ezelőtt megalakult ez a szövetkezet, az elnök is csak 22—23 éves volt. Érezte, tudja, mi kell a fiataloknak, s tudja ma is. Jó kereset, szép ruha, kellemes élet. Ez megvan itt. S — enné sokkal több is. Nézzem csak körül valaki a szövetkezet tanaközpontjában olyankor, amikor valamilyen gyűlés van. Motor, motor hátán.

Elismerő oklevelet kaptak a legjobb tsz-patronálók

Bensőséges baráti találkozó volt április 1-én a megyei pártbizottság székházában. Azoknak az üzemeknek dolgozó gyűléseket itt össze, amelyek a legeredményesebben segítették megyeszerte az általuk vállalt termelőszövetkezetek patronálását. Ezekből az üzemekből is azok a munkások, akik legtöbbet

Pontosan meg sem tudnák már mondani, mennyi a motorok száma, harmincra saccolják. Még az 50 esztendő Dobi Sándor is motorral jár már...

Szórakozási lehetőségek

A fiatalok nagyon nagy lendületet tudnak vinni a munkába. Hogy miért terem 30—35 mázsa kukorica egy hold földön, meg itt-ott ennél is több, az nekik is köszönhető. Mert minden fiatal, aki ebben a szövetkezetben becsületesen megműveli a földet, 10 mázsa tengerit kap év végén. Csak úgy ráadásiként. Ha valaki bevonul katonának: 500 forint utrávalót ad neki a szövetkezet.

Az egész község szorgalmas munkáját, az itt lakók szép keresetét bizonyítja a szaporodó házak, a motorok, a szép ruhák. De szórakozás, művelődés is kell nekik. S ez is van. Az öt mozi rendszeresen játszik, kultúrscoprtok vannak a Vörös Csillag Tsz-ben, külön rádió, lemezjátszó, sakk, kis biliárdasztal s ha mindez nem lenne elég — közel a város.

Csupa fiatalal beszéltem. Nem készakarva, de mégis így történt. Mindössze 19 éves az a postás Szarvas Miklós is, aki a nagy táskát cipelte tele újságokkal, folyóiratokkal. Más ekkora községbe talán feleannyi újság, folyóirat sem jár, mint ide. Csak Szarvas Miklós rendszeresen 160 napilapot, 37 Szabad Földet, 38 Nők Lapját, 12 Falusi Vasárnapot, 4 Ország-Világot, 10 Rádióújságot és 5 Magyar Ifjúságot bord szét a faluban. S valamit ez is példáz. Azt, hogy ennek az új falunak lakosait nemcsak a maguk faluja, a föld érdekli, hanem az országának és a világnak sorsa is.

Tizenöt évvel ezelőtt, 1945 tavaszán, ugyanilyen időtájt sokszor jártam ezen az ebesi részen. Szétszórt tanyavilág volt itt akkor, rossz kis tehenekekkel, lovakkal kinlódtak az emberek a saját földjükön. Az országút két oldalán, s bent a földeken még ott volt az elvonult vihar nyoma: széjjelölt, kiégett harcokcsik, autók, ágyúk, s egyszer, egyszer meg temetlen halottakra is akadtak. Nehez volt az a tavasz, ki merete volna akkor gondolni: nemcsak a — mert — 15 év megsem olyan nagy idő — virázós nagyüzemek lesznek itt, új község házai sorakoznak — egy fiatal falu települ ide.

S íme, tizenöt év elmúltával ez lett. A tanyavilág egy részének helyén új község, az eynyűtt szegény parasztemberek azóta egyre gazdagodó parasztemberek lettek, s már nő, bontakozik ki a fiatalok dolgos nemzedéke, amely a még szebb jövőt hordozza magában.

Rácz Béla

lettek a mezőgazdaság szocialista átszervezésében és a tsz-ek megszilárdításában. Az ünnepség keretében Stozicski Ferenc elvtárs, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottságának titkára köszöntötte a megjelenteket s mintegy nyolcvan üzemi munkásnak nyújtotta át a megyei pártbizottság elismerő diszkoveletet.

MOCSÁR GÁBOR

NAPLÓ 11
1960. ÁPRILIS 3., VASÁRNAP

Asszonyok ○ Lányok ○ Gyermek

A nők foglalkoztatottsága

A statisztikák kimutatása szerint, a világon több a férfi, mint a nő. Legalábbis 1955-ben, a föld egész lakosságát figyelembe véve, ez volt a helyzet. A föld 2,7 milliárdnyi népességéből 49,8 százalék volt a nő.

Európát tekintve azonban már nem ez a helyzet. A világháború következtében sok férfi elpusztult a harcokban és jelenleg Európában az összes népesség 52 százaléka nő.

Magyarországon is így alakult a helyzet. Pontosán 51,9 százaléka a lakosoknak nő. A Központi Statisztikai Hivatal kiadványa tartalmazza ezt a pontos számot a legutóbbi népszámlálás adatai alapján. A nemzetközi nőnapra készült statisztikai kiadvány beszámoló a nők foglalkoztatottságáról, bérézési viszonyairól, szociális és kulturális helyzetéről is.

A felszabadulás lényeges változást hozott a nők életében. Megszűnt a nőket sújtó megkülönböztetés és az egyenjogúság érvényesítése tág teret nyitott a nők elhelyezkedésére. A felszabadulás óta több mint 300 ezer nő helyezkedett el a népgazdaság különböző területein. Az összes keresőknek csaknem 33 százaléka nő. Az 1959-es év adatai szerint, a nők alkalmaztatása terén további fejlődés tapasztalható. A háború előtt még kevés nő dolgozott a kereskedelemben, ma pedig a kereskedelmi dolgozók nagyobb százaléka nőből tevődik össze. Jól tudjuk, hogy a felszabadulás előtt a legtöbb nő csak a mezőgazdaságban dolgozott. Az 1959-es esztendő adatai szerint már az iparban foglalkoztatottak majdnem 31 százaléka nő. Az állami iparban dolgozók 32,4 százaléka, a műszakiak 11,4 százaléka, az adminisztratív dolgozókban több mint 65 százaléka a nők sorából kerül ki.

Érdekes megfigyelni, hogy az állami hivatalokban még mindig több férfi dolgozik mint nő, a tanácsai szerveknél pedig több a nődolgozók száma.

A statisztika szerint, túlnyomórészt nők dolgoznak a fűző-, szövőiparban, a ruhaipari dolgozók, a kórházi műtősök, ápolók, a tanítók, a gyors- és gépirók többsége is nő.

A vállalatok vezetőit nézve már nincs meg a kedvező arány, mert az igazgatóknak csak 3,6 százaléka, a főmérnököknek pedig 1,6 százaléka a nő. A könyvelés terén már egyre több a vezető pozíció betöltő nő száma, a főkönyvelők 19,4 százaléka nő.

A felszabadulás előtt a nők keresete a férfiakénál alacsonyabb volt. A férfi szakmunkás orabérének csak 45 százalékát kapta meg a nő. Az egyenlő munkáért, egyenlő bér elve nem érvényesült. Ma már, ha a nő egyenlő munkát végez a férfival, egyenlő bért kap. Az előítéletek — bár néhol még vannak — lemorzsolódnak, eltűnnek. Ahhoz azonban, hogy a nők minél nagyobb számban foglalják el helyüket vezető pozíciókban is, több tanulásra, szakiskolai, egyetemi végzettségre van szükség.

Egészséges törekvés tapasztalható ezen a téren, amit bizonyít az is, hogy az egyetem tanulóinak száma a felszabadulás előttinek ötszöröse emelkedett. A középiskolai tanulóinak száma több mint négyszerese a felszabadulás előtti számnak.

Ezek az adatok bizonyítják, hogy a nők egyre jobban elfoglalják helyüket a természetben, vezetésben, s élnek azzal a lehetőséggel, amit a felszabadulás után alkotmányunk a nők egyenjogúságának biztosításával megteremtett.

V. I.

NAPLÓ 12

1960. ÁPRILIS 3., VASÁRNAP

Három divatruha

A ruhaipar már elkészítette a tavaszi szövetruhákat, melyekre bizony a szeles, bolondos áprilisi napokban még nagy szükség van. Az üzletekben igen szép szövetanyagokat lehet kiválasztani, de a konfekció ipar is készen várja szövetruháival a vásárlókat.

A Tavaszi Divatalbum c. lapból közlünk most három divatos szövetruhát. Ezeknek a ruháknak a szabásmintái a sorozamra való hivatkozással megrendelhetők a postahivataloknál. Bármilyen modell szabásmintáját egyéni méretekre is elkészítve megküldjük, a postahivataloknál adott rendelés alapján.

A 15-ik modell: Mellirózott szövet vagy jersey ruha, fekete díszítéssel, tartozékokkal.

A 16-ik modell: Mustársárga amazon szövetruha, divatos bő szabással.

A 17-ik modell: Puha szövetből vagy jerseyből szabott egyszerű délelőtti ruha.

Sütés—főzés

OMLETT ZÖLDSÉGGEL

6 tojásból, 4 deka vajból, három kanál tejből, csipet sóból, apróra vágott metélő hagymából omlettet sütünk. Forró tátra borítjuk, a tetejét sűrűn meghintjük vajon párolt apróra vágott vegyes zöldséggel vagy zöldborsóval. Az omlettet azon forrón összehajtogatjuk, és apróra vágott petrezselyemzöldjével meghintve tálaljuk. Céklat vagy uborkát adunk melléje.

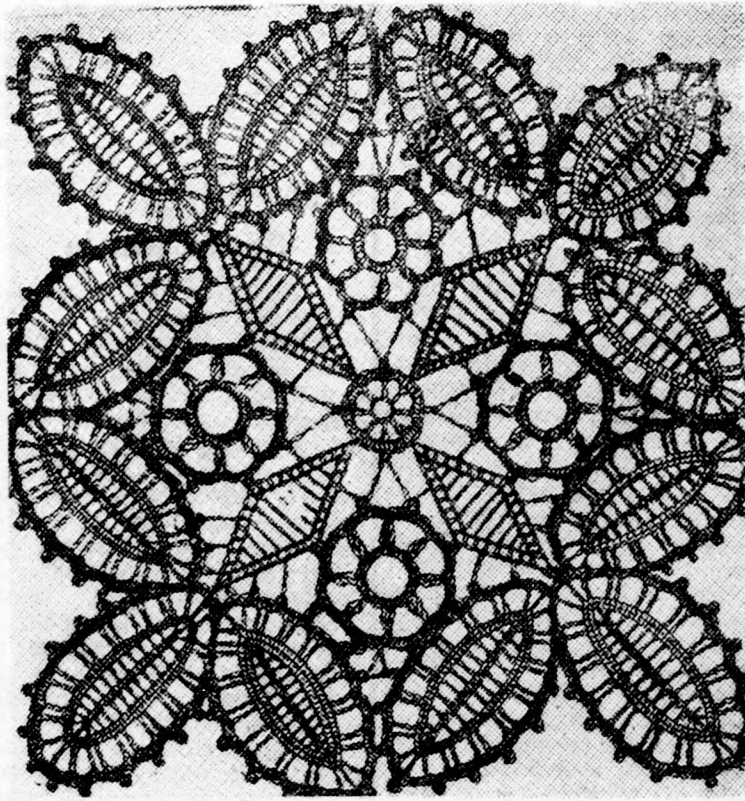
TOJÁSOS ÉTEL

A tojásokat keményre főzzük és lehámozzuk. A fehérjét lecsedjük a sárgájáról, finoman elmeteljük, és néhány percig vajban pirítjuk. Elvegyítjük reszelt sajttal, pár kanál tejjel adunk hozzá, megsózzuk, megborsozzuk. Ezalatt a sárgáját finomra elvagdadjuk, megsózzuk megpaprikázzuk, összekeverjük a tojásféhérről, olvasztott vajjal öntünk rá, megsózzuk zsemlemorzsával, és tűzálló tálnban 10 percig sütjük.

PÁRMAI TOJÁSÉTEL

Minden személyre két tojást számítunk. A tojásokat, 2-3 kanál tejet, kevés sót és törött borsot habverővel erősen felverjük, amíg a tojásféhére, sárgája és a tej egyenletesen összekeveredik. Megfelelő nagyságú lábasban felolvasztunk három személyre számítva 10 deka vajot (vagy tejes margarint), 10 deka reszelt sajtot, és az elkevert tojásokkal addig verjük tűzőn, amíg jól megsűrűsödik. Levéve a tűzről, még 2-3 percig keverjük, aztán kerek, lapos tátra rakjuk, domb alakot formálva belőle. Közben zsemlet vékony szeletek-re vágunk, kekszformával félholdakat szaggatunk belőle, vagy egyszerűen kettévágunk minden világosbarnára sütjük. A félholdakkal körüllakjuk a domb alját, a tetejét pedig zsírban sült petrezselyemzöldjével díszítjük.

Különleges csipketerítő

Mérete kb. 22x22 cm. Anyaga 60-as „Horgony”-céma és 11-es horgoló.

Készítését a középső csillagnál kezdjük, 10 L-es körrel és ebbe az 1. sor: 3 L sormagasságnak, és az 1. P-nak felel meg, utána 3 L és 1 P váltakozásával összesen 8 P-t készítünk. 2. sor: minden 3 L-es ivbe 3 KP, a P-k tetejére 1 KP. Minden 2. iv után 1 pikót horgolunk, összesen tehát 4 pikót. A sarkányalakú motívum horgolását 34 L-mel kezdjük, majd 1 hamis P-val visszautunk az alapsor minden 2. szemébe öltve a 8. L-be, utána 1 L és 1 P, 1 L és 1 NP, 1 L és 1 HRP, 1 L és 1 ótrahajtasos P, 1 L és 1 négyrahajtasos P, 1 L és 1 HRP, 1 L és 1 NP, 1 L és 1 P, 1 L és 1 hamis P, majd 3 L és 1 KP az utolsó L-be. Ezt a mintát egy lyuksorral horgoljuk körül úgy, hogy 1 L és 1 P váltakozásával minden lyukba öltünk és a forduláshál sarkolyukba 2 lyukat horgolunk, a sarkok szembe 1 P, 2 L, 1 NP, 2 L, és 1 P kerül, majd ismét a sarkolyukba 2 lyuk, azonkívül az ótrahajtasos P tetejére is öltünk 1 P-t. Ezt a motívumot egyik csúcánál a középső csillag pikói között levő középső KP-hoz kapcsoljuk.

A nagyobb kerek csillagot 22 L-es körrel kezdjük és ebbe az 1. sorban: 32 KP-t öltünk. 2.

2. sor: 2 KP-ra 2 NP tetejűnkön összehorgolva, utána 6 L, a középső 2 összehorgolt NP-t a középső 2, 4 KP tetejére öltjük stb. 3. sor: minden 6 L-es ivbe 3 KP, 1 pikó és 3 KP kerül. A kerek csillagot 2 pikónál a sarkánymotívumhoz öltjük, és 5-5 L-mel a középső csillaghoz kapcsoljuk az ábrán látható módon. A szélő ovális csillagokat középen 22 L-mel kezdjük és erre 1. sor: KP-sor. 2. sor: 2 L-mel fordulunk, utána minden 2. KP-ra öltve 1 L és 1 P, 1 L és 1 P, majd 1 L és 1 NP ötször ismételve, utána újra 1 L és 1 P kétszer, végül 2 L és 1 KP-val az 1. sor utolsó KP-jába öltünk. A KP-sor másik felét hasonlóan behorgoljuk, így megkaptuk a középső ovális részt. 3. sor: a lyuksor tetejére KP-sort készítenek úgy, hogy a P-k tetejére és a lyukba is 1-1 KP-t öltünk. A sarkónál 1 szembe 3 KP-t horgolunk. 4. sor: ugyancsak KP-sor. 5. sor: a sarkok KP-ba 1 NP, 2 L, 1 NP, 2 L és 1 NP, utána 4 L és minden következő 3. KP-ra 1-1 NP. A kettős NP után 4 L, stb. 5. sor: minden 4 L-es ivbe 2 KP, 1 pikó és 2 KP, a NP-k tetejére is 1 KP. Ebben a sorban az ovális csillagokból 3 csillagot alsó csúcuknál egymáshoz, majd a kívánt helyen a terítő középrészéhez öltjük.

A kard, a patkó, az ágyúgolyó és az ekevas

Hogy egészen az elején kezdjem, egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy becsületes ember, úgy hívták, hogy Szántóvető Péter. Szántóvető Péter a háza mellett magasodó termékeny hegyet munkálta fárashatatlannul. Lám, most is, hogy a Tavasz-tündér elküldte első üzenetét, Szántóvető Péter tüstént eke elé fogta két füstös ökröcskét és már indult is a hegyre, szántani.

Hanem mit tesz a véletlen, aihogy egyet fordultak, a kényes-fényes ekevas egy régi-régi, rozsdarágott kardot bilentett ki a szántásból.

— Ezt ugyan jól elintézte az idő, meg a föld — gondolta Péter. De még kis se gondolta, és máris egy ócska, csampás patkó perdült ki a barázából.

— Hát ebből se sok maradt, pedig még szerszét is hozna ha aranyból lenne — bölcseledett ismét Szántóvető Péter. Csakhogy mire ezt kigondolta, akkorát nyekkent, hogy egyszerre minden bölcs gondol-

lat kiszaladt a lukas kalapján. Mert akár hisztek, akár nem, amiben Péter harmadjára felbotlott, ez nem kisebb dolog volt, mint egy valódi ágyúgolyóbis. Méghozzá akkora akár egy péternapi dinynye, csak hogy nem olyan sima. A föld bizony úgy összeharapdálta, hogy a múlt századok alatt csuf bibircsókös vasgönggyé töpörödött. Péter mérgesen megrúgta a csizmája sarkával, de aztán menten ki is fordult szájából a pipa nagy ámulatában, mert megszólalt az ágyúgolyó:

— Hej, nem rugdosott bezeg engem az öregapja Péter, mikor a budai basa ágyúinak bömbölgő torkából zúdultam a várra mely ott állott a hegytetőn. Szomorú biz' az én sorsom, mert akkor dicsőségem ormán nyelt el a föld, hogy századok alatt kérelhetetlenül elemészem.

— Hátha még engem láttál volna Szántóvető Péter! — szólalt meg vékony sikoló hangon a kard, mikor a kétfejű sas büszke lobogója alatt villogva rohamoztam.

— Vagy engem — nyöszörgött a rozsdás, csampás patkó —, amidőn harci paripák patáin repültem és nyögve döngött alattam a hegy. De aztán engem is magába zárt a gonosz, minden dicsőséget elemészto föld, örök ellensége a vasnak.

— Ejnye ejnye, te öreg föld — dühnyögött Péter —, eddig csak jóságos arcod mutatd nekem, mikor kenyeret adtál. Hanem most a másik arcod is megismertem, a gonoszét, aki elemészted a vasat és megöldd a dicsőséget.

Am akkor a hegy, mely eddig türelmesen hallgatott, nem állhatta tovább szó nélkül és megszólalt haragos, mennydörgéshez hasonló hangon:

— Elhamarkodottan ítélsz, Szántóvető Péter! Hiszen engem még meg sem kérdezte, miért haragszom s vasra és miért emésztem el oly hosszú időközön át türelmesen, kitartóan és könyörtelenül. Nem

kérdezte engem, mint ahogy akkor se kérdezett senki, mikor a vaspatkóval megvasalt harci paripák széttörték véteimeit. Akkor bizony a kard se volt olyan szánalomra méltó, mint most, mikor már én győzedelmeskedtem fölötte. A kard hajdán megölte mindazokat, akik engem gondoztak, megműveltek, akiknek én kenyeret adtam és ők jobban szerettek az életüknél. Hanem, ha visszagondolok, mégiscsak az ágyúgolyó volt a három közül a legrettegetesebb. Tudd meg, hogy ahol te most szántogatsz Péter, ott egykor egy falu állott, a faluban emberek laktak, akik velem örültek a termékenyülő esőnek. Összetartottunk mi jobban, rosszban, míg a kérelhetetlen ágyúgolyók eltöröltek mindent, mindenestől. Most tehát már engem is hallottál — sóhajtott a hegy. Nos, maradj meg kétséged afelől, hogy nem a föld ellensége a vasnak, hanem a vas tör énrám, kegyetlenül, mit tehetek hát eveset, mint hogy elemészszem?

Szántóvető Péter e bölcs beszédet hallva belátta, hogy tévedett az imént, bocsánatot kért a hegytől és megragadta az ekeszarvát, hogy indulna tovább. Csakhogy hiába húzta azt a két füstös ökröcske, az ekevas, mintha legyökerezett volna, nem akart elindulni. Péter, aki arra gondolt, hogy szép dolog a csuda, de van már belőle egy szakajtóval és így bizony nem halad a szántás, mérgesen rákiáltott az ekekre:

— Hát beléd mi bújt, miért nem mégy előre?

— Mert megbántottál — felelt az eke. — Elhitted, hogy a vas ellensége a földnek, így hát ellensége vagyok én is, hiszen magam is vasból vagyok. S ha így van, ugyan minek is szántogatnám?

De erre már Szántóvető Péter nagy türelme végképp kicsapott a békkés medréből, és úgy földhöz verte a lyukas kalapját, hogy a görgőny is bukfenect vetett benne.

— Hű, hogy az a keserves barázdán bigecgő tarkafarkú szarka csipjen fülön a nevednapján. Hát ha így se jó, úgy se jó, ha olyan nagyon okos vagy, mondd meg hát nekem, hogy ellensége a vas a földnek, vagy barátja?

— Ez is, az is — felelte csendesen az ekevas. Mert a vas születésétől fogva az embert szolgálja, neki engedelmeskedik és mindig olyanná válik, milyenné formálják. Egyszerű rajtatok, embereknek műlik, hogy mit kovácsoltok a vasból, ellenséget, vagy ba-

rátot, fegyvereket, vagy ekevasat?

Szántóvető Péter megvakarta fejbübját, és még egyszer végig gondolt mindent. Sokáig tündődött.

Aztán szótlánul megsimogatta a fényes ekevasat és belemerítve a jó puha földbe, fűtyörésze megindult, felfelé a hegynek...

Fülöp György

A bútorok tisztítása

A jövőben igen könnyűvé válik, mert új fényezési eljárásokkal és az új műanyagokból olyan bútorokat gyártanak, amelyek sokkal gyorsabban tarthatók tisztán mint a régi bútorok. Jelenleg háromféle új fényezési eljárással foglalkoznak, az egyik módszer a poliészte: lapöntés. Ez azt jelenti, hogy az ilyen lapokkal

bevont bútor vízzel lemosható, ragyogó fényű marad utána. Nem szennyeződik és még a meggondolatlan vendég égő cigarettája sem hagy rajta nyomot.

Hatásos módszer a nitrolakos szóróeljárás is. A nagy bútorgyárak a bútorok több mint 50 százalékát már ezzel a módszerrel készítik

Halló, téves kapcsolás!

Irta: Sz. Luczakova
A mi településünknek ki-
esi a telefonhálózata. Minden
előfizető számát „betéve” tu-
dom. Ha például kéri az ét-
kezdet, a cipészműhelyt vagy
valamelyik intézményt, a szám
megadása nélkül is azonnal
kapcsolom.

Egyszer valaki kérte, hogy
kapcsoljam a klubot. Egy perc
múlva azonban ismét jelent-
kezett:

— En a klubot kértem, s
rossz helyre kapcsolt.
— En kérem a klubot kap-
csoltam.

— Valami hiba mégis csak
történt: kérem, még egyszer a
klubot.

Biztos, ami biztos, megnéz-
tem az előfizetők jegyzékét
és hívtam a klubot. Rövide-
sen azonban ismét jelentke-
zett az előbbi hang:

— Képtelenség! Ön össze-
téveszti a számokat. A hívott
szám csupán annyit mon-
dott: „Téves kapcsolás”, s
letette a kagylót.

— Még egyszer gondosan
ellenőrzöm a készüléket. Köz-
ben hallom az előbbi han-
got:

— Halló, klub? Mondja
meg kérem, mi megy ma a
moziban?

„Halló!” — válaszolják ne-
ki — „Téves kapcsolás!”

Most már rájöttem, miről
van szó. A klubban ma este
a „Téves kapcsolás!” című
filmet vetítik.

AUTÓKÜLÖNLÉGSÉG HÁREMHÖLGYEK RÉSZE

Szaud-Arábia királya el-
rendelte, hogy minden fele-
ségének és ágyasának saját
személygépkocsija legyen.
Nem holmi közönséges autók-
ról van azonban szó: a há-
remhölgyek autójának ablak-
üvege egészen különleges
anyagból készült: az autók-
ból ki lehet ugyan látni, de
az autóban ülőket nem lát-
hatja senki.

DIPLOMATIKUS VERSKRITIKA

XIV. Lajos felszólította
Nicolas Boileau-Despreaux
költőt, mondjon véleményt
a Napkirály egyik költemé-
nyéről.

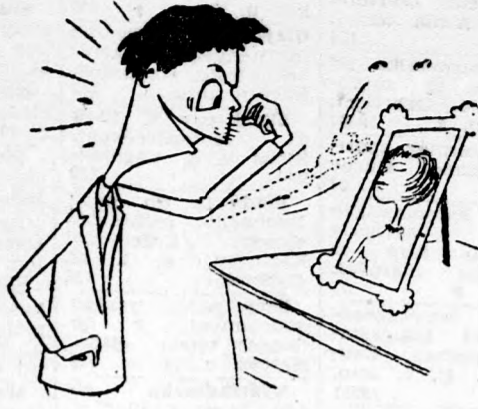
A költő finom mosollyal
így foglalta össze kritikáját:
„Felség, úgy látom, Ön nem
ismeri a lehetetlent: rossz
verset akart írni — és sik-
erült.”

KUKACÉKNÁL

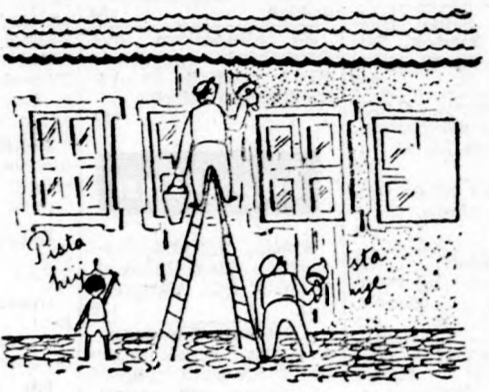

KAMASZ — TAVASZ

Korán jöttünk. Az üdülő még nem nyílt meg. Szeret... nem szeret...

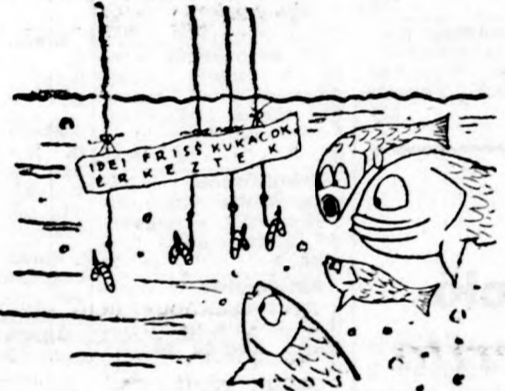
ÁLTALÁNOS TAVASZI FESTÉS

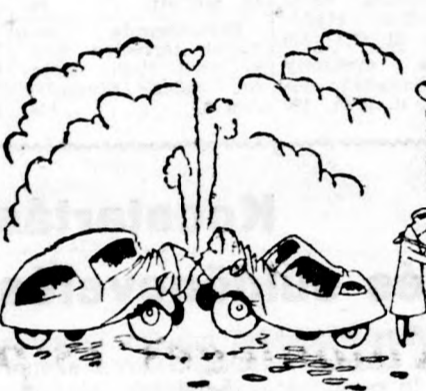
MÁR OTT IS?...

AZ ÖTLETES HORGÁSZ

TAVASZI KARAMBOL

A papucsférj alattomos bosszúja

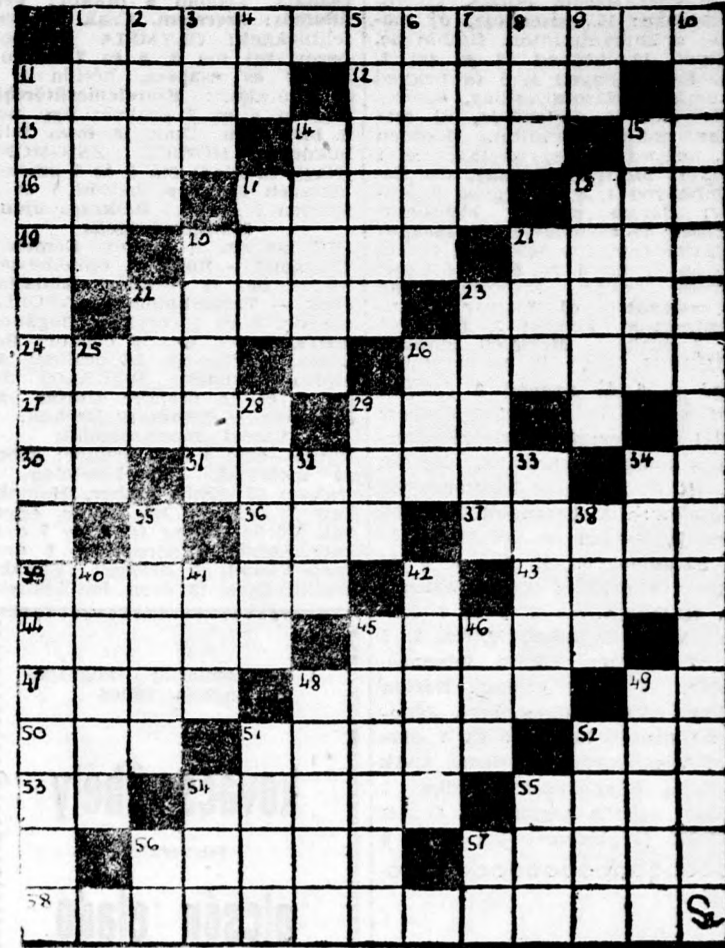
Az elhunyt Jan de Hyder
haarlemi tulipántenyésztő
végrendeletének felnyitására
váratlan epizód játszódott le.

A kertész özvegye elájult,
amikor a jegyző felolvasta,
hogy „Mivel kedves felesé-
gem, Júlia 30 évig hordta a

nadrágot, örökségül mindössz-
sze legjobb nadrágtartómát
hagyom rá”.

KERESZTREJTVE

15 éve szabad hazánk

VIZSZINTES

Kétbetűsök abécé-rendben: AL,
ER, ES, HM, KTI, SV. 1. A fel-
szabadulás óta a dolgozók ezre-
inek második otthona, 11. Egzoti-
kus állat, 12. Világhírű optikai
gyár, 13. Kipihentén, 14. Öltögető,
16. Erődtípus, 17. Sos sütemény,
18. Beszedrés, 20. Ostobácska, 21.
Gódról készít, 22. Volt csehszlovák
államfő, 23. Ezt teszi a hal a
csalétekekkel, 24. Felmenő rokonod,
26. Balatoni üdülőhely, 27. Dur-
va szövet, 29. Kopasz, 31. Felsza-
badulásunk után épült hatalmas
erom, 36. Becézett női név, 37.
Úrrak ismerője, 39. Az elmúlt 15
év alatt nagyon sok épült, 43. Tap-
asz, 44. Dunántúli község, 45.
Kietlen, 47. Idő — angolul, 48. A
tus alapanyaga, 50. Az élelmisz-
sel kapcsolatos szó, 51. Krizma,
52. A het veger egyike, 54. Cseh-
szlovák folyó, 55. Harapó, 56.
— grafia, 57. Elmetsz, 58. Felsza-
badulásunk előtt lábbal tiporták.

FÜGGŐLEGES

Kétbetűsök abécé-rendben: AG,
KM, KP, LS. 1. Szarvas, 2. Az
aranybányák öröme, 3. Idegen
tagadás, 5. Ilyen a megkeménye-
dett bőr, 6. Ilyen hordó is van
(kissé régieken), 7. Apátságáról ne-
vezetes, 8. Kerti számszám, 10. A
felszabadulásunk óta a világon az
első között áll ez a szolgáltatás-
unk, 11. Népünk kulturális felvil-
ágosításának egyik bástyája, 14.
Eldobát, 15. Számok közötti je-
nyelv, 17. Karthago lakója, 18. Pápai
szentek, 20. A középhe hajli, 21.
Ipari növény, 22. Testünket fedi,
23. Tegezéviszony, 25. Ragadozó

madár, 26. Hím állat, 28. Fülke,
29. Üdülő ital, 32. Becézett női
név, 33. Gyógyszer, 34. Hangnem,
35. Vízijármű (ny-vel), 38. Levegő
— franciául, 41. A függ, 42. Középe,
42. Népi demokrácia, 45. Hajóka-
raván, 46. Helyettesítő, 48. Kör-
alakú, 49. Ekszerész mértékeg-
ység, 51. Mag — németül, 52. Ró-
zsafajta, 54. M. O. U., 55. Szé-
chenyi alapította tudományos
egyesület rövidítése.

Beküldendő vizs. 1., 31., 36.
Függőleges 10., 11.
Beküldési határidő április 13.

Szelvény

1960. április 3.

Közöljük kedves keresztretjvény
fejtőnkkel a március 20-án meg-
jelent retjvény megjelölt szöve-
gét: Vizszintes 1. függőleges 10.,
22.: A szocializmus ügyének
győznie kell. Vizszintes 31.:
Landier, 38.: Mindenkihez. Függ-
őleges 11.: A proletárhatalom.

A helyesen megjelölt köztől
könyvjutalomban részesülnek:
Lővi Maria debreceni, Kossuth
u. 25. sz., Barta Miklós debreceni,
Varga u. 5. sz., Simon Margit
Hajduhadház, Bajcsy-Zsilinszki u.
31. sz. alatti lakosok.
A könyvek átvehetőek szerkesz-
tőségünkben, Totfalusi tér 10. sz.
alatt minden délután 2-5 óráig,
Vidéki nyerteseknek postán küld-
jük.

lehet értékesítési szerződést kötni

kenyérgabonára és napraforgóra

Termelőszövetkezetek az illetékes járási bankfióknál
a lekötött mennyiség után rövidlejáratú hitelt vehet-
nek igénybe, míg egyéni termelőknek a szerződés-
kötéskor kamatmentes előleget biztosítunk. Részletes
felvilágosítást a Terményforgalmi Vállalat telepei
nyújtanak.

MH. 76

HŰSVÉTRA LEGSZEBB AJÁNDÉK EGY JÓ KÖNYV

A szerelem tövises útja	28,-
Joseph Kessel: Az oroszlan	22,50
Joseph Conrad: A Narcissus négere	28,50
Móricz: Betyár	24,80
Arvácska	
Móricz: A nap árnyéka — Nagy fejedelem	80,-
Tündérváltás I-III.	80,-
Mikszáth: A néhai	28,-
Moravia: Egy asszony meg a lánya	27,-

Stefan Zweig: Magellan	11,-
Musset: Egy fehér rigo	25,20
Vörösmarty: Verne: Hatteras kapitány	28,-
A gépjárművezetők kötelességei és jogai	31,20
Ternai: Gépkocsi	42,-
Önműködő tengelykapcsolói és sebességváltói	
Kovács: Villamos gépek tekerése	19,-

Legnagyobb választék: Állami Könyvesbolt (volt Méliusz), Vörös Hadsereg útja 26.
Nyitva: fél 9—18 óráig.

A SZERZŐDÜTT SERTÉSEKÉRT KG-KÉNT SÜLYTŐL ÉS MINŐSÉGTŐL FÜGGŐEN 14.50 FT-TŐL 15.50 FT-IG FIZET A VÁLLALAT
TERMELŐSZÖVETKEZETEK RÉSZÉRE NAGYÜZEMI FELÁRAT BIZTOSITUNK

Építőfilm színháza,
Kossuth u. 1.
Ma délután háromnegyed 5 órakor
A NYOMORULTAK
I. rész.
Magyarul beszélő NDK-francia-olasz film,
4-én, hétfőn, 5-én, kedden
délután háromnegyed 5 órakor
A NYOMORULTAK
II. rész
Jegyek elővételben egész nap.

Nemes bokorrózsák
folyton virító és They hibrid futórézsák, szobanövények átültetése és virágtápföld kaphatók:
ABEL ALADÁR
műkertésznél
Sagvári Endre u. 6. (volt Király utca).
18748

GYERMEKSZINPAD
április 3-án délelőtt 10 és délután 3 órakor bemutatja
HAJDAN ÉS MOST
című filmvetítéssel egybe-
kötött zenés irodalmi mű-
sorát. Jegyek az Ady Endre művelődési otthonban (Vörös Hadsereg útja 28/C) kaphatók.
MH. 4

Felvétele kerés
órás szakmunkást
Óra- és Ekszterkereskedelmi Vállalat. Jelentkezés levélben. Cím: Budapest V., Vörösmarty tér 2.
MH. 2771

HÍREK

Várható időjárás vasárnap estig: Változó felhőzet, délen csak kevés, északon azonban néhány óras naposussal. Több helyen, főleg délen kevés eső. Mérsékelt keleti-délkeleti légáramlás. A hőmérséklet alig változik. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet vasárnap 13-17 fok között.

Szombaton Debrecenben a hőmérséklet maximuma 15,6, minimuma 3,7 fok volt. Talajmentén 3,4 fokot mértek. Csapadék 0,4 milliméter hullott, a Nap 5 óra 54 percen állt le.

LOTTONYEREMÉNYEK

Ötállalatos szelvény nem volt. Négy találatot 22 fogadó ért el, nyerevényük egyenként 132 217,50 forint. A háromtalalatos szelvények száma 3791, ezekre egyenként 441,25 forintot fizetnek. Két találatot 107 984 fogadó ért el, a nyerevényösszeg egyenként 15,50 forint.

Kiosztották a nyereség-részesedést a FÜSZERT-nél. A dolgozók általában 18 napi fizetésnek megfelelő összegű jutalomhoz jutottak, s összesen 143 ezer forint került kifizetésre. Az ünnepségen nyújtották át Horváth Ilona vezető könyvelőnek a Belkereskelem kiváló dolgozója elnevezésű kitüntetését is.

Figyelem: Az Apafi utca átépítése miatt az átmenő járműforgalom elől április 6-tól le lesz zárva. A malomba és az utcában lakókhöz a helyi forgalom a Homok, a Nagy Sándor és a környékbeli utcákon át biztosítva.

Forgalomkorlátozás

A debreceni városi rendőrkapitányság az április 4-i ünnepségekkel kapcsolatban, forgalomkorlátozásokat léptet életbe. Eszerint hétfőn, április 4-én, 8 óráig a felszabadulási változás befejezéséig szünetel mindenemű járműforgalom a Petőfi tértől a Nagytelom előtti tériig és tovább a Péterfy utcaig, valamint a Simonyi úton. Ugyanígy szünetel a forgalom ugyanebben az időpontban a Kossuth utcán, a Vörösi Hadsereg útjától a szovjet emlékműig.

Ezt követően 9 óráig az ünnep befejezéséig a Vörösi Hadsereg útján a Széchenyi utcától az Aranybika előtti tériig és magán a téren teljes mindenféle forgalom.

Ertesítjük a fürdőző közönséget, hogy április 4-én a fürdőkorra lesznek, április 5-én a hőforrás területén vezetett elektromos javítások miatt a fürdők nem üzemelnek. MH. 21

Anyakönyvi hírek

Születések: Rádai József, Bethlen u. 43.; Erika; Hüse István, Balmazújváros; István; Rác; János, Hajdúszörmény; Mária; Konyári Imre, Hajdúszörmény; Margit és Imre; dr. Péter József, Poroszlai út 34.; József; Varga Sándor, Hajdúhadház; Sándor; Sallai Sándor, Hajdúhadház; Sándor; Dobi István, Balmazújváros; Julianna; dr. Kolláth István, Poroszlai út 31.; Időke; Vida Lajos, Nagyléta; Erzsébet; Nagy Gyula, Balmazújváros; Gyula; Tóth Ferenc, Kádárduó; Irma; Molnár Gábor, Konyár; Erzsébet.

Halálozások: Révész Sándor, Hajdúszörmény; Nagyházi Sándor, Hajdúhadház; Zubák István, Honvéd utca 24.; Zabolás Péter, Balmazújváros; Nagy János, Wesselényi u. 81.; Péntek Lajos, Arany János u. 15.; Péntek Lajos, Balmazújváros; Simon Sándorné, Kardos u. 25.; Magyar Bernáth, Kossuth u. 42. sz. alatti lakos.

Ki mit gyűjt szakkör április 4-én

kiállítás rendez az Ady Endre művelődési otthonban. Megnyitás fél 10 órakor. Belépés díjtalan. MH. 25

Tanácslok fogadóórái

3-án Csige Lajos 10 óráig 12 óráig a Veréb-dűlő 8. szám alatt, Kovács János 9 óráig 12 óráig a Bősörményi út 58. szám alatt, Király Imre, Korponai Lajos és Kiss Károly fél 11 óráig fél 11 óráig, 4-én Cseke Sándor 5 óráig 7 óráig a Jékal út 48. szám alatt, Jászberényi Józsefné 7 óráig 9 óráig a Benzovai utcai diákotthonban, László Sándor, Nagy Sándor 4 óráig 6 óráig a Nagy Sándor-telepi, Kishegyesi uti iskolában, Lovaszi István 4 óráig 5 óráig a Bartók Béla utca 56. szám alatt, dr. Lukács Ferenc 4 óráig 5 óráig a Bethlen utca 50. szám alatt, Margittai Sándorné 4 óráig 6 óráig a Simonyi út 30. szám alatt, Sipos László, Karlaki Gyula 5 óráig 7 óráig a BARNEVAL kultúrteremben, 5-én Farkas Sándor 4 óráig 5 óráig a Bem téri párt-szervezetben, Maticska Sándor, Szendrői Mihályné 4 óráig 6 óráig a Vendég utca 10. szám alatt, Tibor Mihályné 5 óráig 6 óráig a Kishegyesi út 40. szám alatt, Tóth Béla 5 óráig 6 óráig a Péterfy utca 33. szám alatt tart fogadóórákat.

Mester Sándor v. b. tag április hó 5-én 9-12 óráig a városi tanács 46-os számú szobájában fogadóórákat tart.

SZÍNHÁZ

Ma 6-kor ünnepi műsor hazánk felszabadulásának 15. évfordulójának tiszteletére. Hétfőn 7-kor Kormos ég, bemutató előadás, Uj-hazy-bérelt 6. Kedden 7-kor Kormos ég, Thuróczy-bérelt 6. Szerdán 7-kor Bánk bán, Szentpéteri-bérelt 5. Csütörtökön 7-kor Kormos ég, Megyeri-bérelt 5. Pénteken 7-kor Macbeth, Szerdahelyi-bérelt 4. Szombaton fél 3-kor Bánk bán, ifjúsági előadás, 7-kor Tuzijáték.

Kamaraelőadások az Ady Endre művelődési otthonban: ma 8-kor Fekete ventillátor, bemutató előadás. Hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön fél 8-kor Fekete ventillátor. Pénteken fél 8-kor Bernáth háza. Szombaton fél 8-kor A mi kis városunk.

Munkásokat keresnek

Tárházi gépek kezelésében és villanyszerelésben jártas szakembert keres a Polgári Hírlap, 166 Javitóműhely vezetőt keres a biharkereszti gépalomlás azonnali beépítéséért. Fizetés meggyőzően magas. Kétszáz forintot felvétel esetén megtérítünk. 167 A Csöknyő Cj Barázda Mtsz érettségizett agronómust keres. Jelenlegesen felvétel vagy személyesen fizetés meggyőzően szerint. 168

Talajjavító Vállalat Debrecen sz. sz. főépítészvezetőse, keres meglehetősen munkában jártas, legalább 3 éves szakmai gyakorlattal rendelkező technikus, főmunkavezető, gépésztechnikus és műszaki adminisztrációs munkában jártas férfi munkást. Jelenlegesen felvétel vagy személyesen fizetés meggyőzően szerint. 169

Két nyugdíjast, aki kertészeti munkában jártas, felvez a Debreceni Vendéglátó Vállalat, MH. 22

Karbantartó munkára keres lakatos és közművest a Hűtőipari Vállalat. 168

Szakképzett traktorvezetőket és mezőgazdasági gépészeket keres azonnali felvételre. Részletes pályázattal, fizetési igény megjelöléssel is kérjük. Pályázatot Magyar Hirdető Debrecen, Vörösi Hadsereg útja címre „Állami gazdaság” jellegre kérjük megküldeni. 30

Gázvezetési vizsgával rendelkező fűtési részleghez szövetkezeti tagként felvez a Debreceni Állami Szolgálat Kész. Debrecen, Baththyány u. 6. MH. 32

Vidéki állami gazdaság gyakorlatlaltal rendelkező leirókönyvelőt keres azonnali felvételre. Részletes pályázattal, fizetési igény megjelöléssel is kérjük. Pályázatot Magyar Hirdető Debrecen, Vörösi Hadsereg útja címre „Állami gazdaság” jellegre kérjük megküldeni. 30

Gázvezetési vizsgával rendelkező fűtési részleghez szövetkezeti tagként felvez a Debreceni Állami Szolgálat Kész. Debrecen, Baththyány u. 6. MH. 32

SPORT

A gördülőcsapágy-gyárban 216, Hajdúszörményben 100 olimpiai jelvényt osztottak ki

Az idő jobbrafordulásával egyre-másra rendezik az olimpiai jelvénytörzses versenyeket Debrecenben és a megye más részén. Az olimpiai eszmé nepszerűsége jelzik azok a lázas készülődések, ahogyan a fiatalok szervezik, rendezik a KISZ-bizottságok segítségével a különböző sportágak versenyét, az előadásokat.

A Kossuth Gyakorló Gimnáziumban nem kevesebb mint 480 fiatal hallgatta meg Vermes László testnevelő előadását, mely után olimpiai előadások következtek. El kellett találni a három táblára felírt feleletek közül a helyeseket — Hódos milyen súlycsoportban nyert olimpiai bajnokságot, Pataki mikor lett olimpiai bajnok és így tovább. Röpködtek a diákok válasza: 1, x vagy 2. Ezen a kis olimpiai szellemi sportversenyen ketten értek el 12 találatot, Licsz Anikó és Némethi György. Reszgi Erzsébet és Went Mária 11 találatot értek el. Mind a négyen könyvjutalmat kaptak. Ez az iskola kihasználta az iskolai szünetet és 200 fiatal lett atlétikából próbát a DEAC pályán. Ebben a gimnáziumban 40 tanuló már minden feltételnek eleget tett és ünnepélyes keretek között szombaton délelőtt át is adták a szép olimpiai jelvényeket.

Az Eötvös utcai iskolában 58 tanuló, a Gördülőcsapágy-gyárban 216 dolgozó kapta már meg a díszes jelvényt, azok, akik már mindhárom próbájuk eleget tettek. A csapágy-gyári kizsákos még 200 dolgozó közeli próbáztatását jelentették.

A Tóth Árpád Gimnáziumban és Hajdúszörményben a napokban jelezték, hogy Grosics Gyula, a többszörös magyar válogatott labdarúgókapus tart előnybeszámolót. Sajnos Grosics valamilyen okból kifolyólag nem jelent meg, s az előadáson megjelentek csalódottan távoztak.

A D. Előre a napokban olimpiai jelvénytörzses versenyt rendezett a sporttelepen atlétikában. A versenyen 65 közlekedési dolgozó próbázott, majd a kultúrteremben Leszter Mancsa, a debreceni egyetem tanuló görög főiskolást tartott igen értékes előadást az olimpiai történetéről, amely igen nagy tejesztet aratott.

Hajdúszörményben igen jól sikerült olimpiai eszt rendeztek a héten. Kecskeméti János tartott előadást az olimpiai történetéről, majd az olaszországi útja alkalmával a nyári, római olimpia előkészületeiről szerzett tapasztalatairól számolt be. Ezután színvonalas sportműsor következett. Az általános iskolások és középiskolai tanulók különböző tornayagkorlatot nemegyszer szünni

nem akaró taps kísérette. Végezetül Némethi Gyula olimpikeon ünnepélyes keretek között 100 hajdúszörményi fiatalnak adta át az olimpiai jelvényeket, azoknak, akik lelkesen részt vettek a versenyeken és minden számban megfeleltek a próbáknak. Jól haladnak az olimpiai jelvénytörzses versenyek Hajdú-Biharban.

Két NB III-as mérkőzést rendeznek ma Debrecenben

A labdarúgó NB III. küzdelmei során ma két bajnoki mérkőzést rendeznek Debrecenben a DEAC sporttelepén 10 órai kezdettel bonyolítják le a DEAC-Putnoki Bányász találkozó, míg a nagyerdői stadionban délután 4 órai kezdettel játszik le a D. Gördülőcsapágy-gyári Vasas-Ormosbányai Bányász mérkőzést. Mindkét találkozón debreceni győzelmet várnak.

SPORTHÍREK

A felszabadulás ünnepének tiszteletére kétfordulós sakkversenyen találkozott a Közgazdasági Technikum és a Mezőgazdasági Technikum egyes csapatai Pallagon. Eredmény: 10:10. Két hét múlva visszavágóra is sor kerül.

Röplabdában a Tóth Árpád gimnázium nyerte a KISZ-kupát. A gimnázium ifjúsági röplabda-csapata 31-re győzött a mezőgazdasági technikum ellen, a serdülők találkozója a mezőgazdasági nyertek 2:0-ra.

A talusi dolgozók spartakiájának sakk és asztalitenisz országos döntőjét ma délelőtt ünnepélyesen zárják a budapesti Sportsarnokban.

Több debreceni öklöző Pécsétt küzd az országos vidéki öklöző-bajnokságon.

Hódmezővásárhelyen a napokban bonyolítják le az országos vidéki és női férfi középiskolások vívóbajnokságát, melynek két debreceni leány és négy fiúcsapat vesz részt.

A debreceni járási mezeli futó-bajnokságon az alábbiak győztek. Serdülő lányok: Török (Józsa), ifjúsági női: Deák (Vámospercs), ifjúsági férfi: Sipos (Vámospercs).

A megyei és debreceni városi TST április 6-án, azaz délután tartja alakuló tanácsülését. Kucsák Pál megnyitóját után Orbán Béla és Kárpáti Dezső tartanak beszámolót.

Szilágyi (DEAC) nyerte a felszabadulási kardvívóversenyt

A vívósportok hazánk felszabadulásának ünnepére egyéni kardvívó versenyt rendezett Debrecenben, a Kollégium tornatermében. A versenyen 17 vívó lépett pástra, majd a nyolcas döntőben Szilágyi László (DEAC) került az első helyre, aki veretlenül nyerte a küzdelmet.

A döntő végeredménye: 1. Szilágyi (DEAC) 5 gy., 2. Jakab (DEAC) 3 gy., 3. Tóth (DVSC) 4 gy., 4. Baró (DVSC) 4 gy., 5. Papp (DVSC) 4 gy., 6. Pakozdy (DVSC) 2 gy., 7. Kovács (Hajdúszoboszló) 1 gy., 8. Halász (Hajdúszoboszló) 1 gy.

A Debreceni Vendéglátó Vállalat 220 dolgozóját jutalmazták meg jó munkájuk elismeréséül. Az elmúlt évi nyereségrészesedés összege 227 000 forint volt. Ezt is kiosztották a dolgozók között.

Császár E. TÚLTÖLTÖLTAT megajátja CSAPO U. 40. 19272

Dz Orvosudományi Egyetem nyerte a 60 lány tornaversenyt

A felszabadulás ünnepére évről évre megrendezik a debreceni egyetemeken a 60 lány tornaversenyt. Orvostanhallgatók, a természettudományi és a bölcsészkar legjobb 20-20 női tornásza küzdött szombaton délelőtt az elsőségért, melyet az Orvostudományi Egyetem nyert meg 519,35 ponttal, második a TTK 516,50 ponttal, harmadik a bölcsészkar 460,55 ponttal. Egyenlőleg az orvostanhallgatók közül Dobó, Gódeny, Engárt és Kassai, a TTK-sok közül pedig Farkas, Bősörményi és Zsigmond nyújtott legjobbat.

D. Kinizsi—Egercsehi Bányász 2:1 (0:1)

Szombat délután 1000 főnyi nézőközönség volt kíváncsi a harmadik helyezett Egercsehi Bányász és a negyedik helyezett D. Kinizsi találkozójára. A mérkőzést a debreceni együttes nyerte, s most ez az együttes került a tabella harmadik helyére.

Ambrus játékevezető sápjelére így kezdtek a csapatok. D. Kinizsi: Kovács I., — Veres, Lukács, Figula — Kovács II., Herbák, Rábai, Buglyó, Szabó, G. Nagy, Bagl. — Egercsehi: Selmei — Balogh, Szűcs, Nagy — Bárdos, Török — Egyed, Ocskán, Tengely, S. Kovács, Bóta.

Az elején Buglyó hibázott közelről a kapussal szemben, a 17. percben Lukács kezezése miatt ítélt 11-es t. Kovács értékesítette. Ezután több helytelen játékevezetői ítélet kellett feltűnést. Szünet után

a Kinizsi kapott jobban labra, s az inkább védekező csehiek ellen az 59. percben Rábai, majd a 64. percben Bagl szerzett gólt és kialakult a debreceni csapat 2:1 arányú győzelme. A 66. percben Bótát, a 83. percben Törököt a két partjelző megsértéséért kiállították.

A lelkesen védekező egercsehi ellen a többet támadó élelmendezések nehezen győztek. Általában széteső, csapkodó játék jellemezte a mérkőzést. A jónak induló találkozón a játékok befolyásolta a játékevezetői harmas.

A játékevezető többször a szabályokkal ellentétes ítéletet hozott, ezenkívül nagyon rátámaszkodott a két, néhol hibázó partjelzőre.

A D. Kinizsiből Veres, Figula, Kovács II., G. Nagy és Bagl, az Egercsehi Bányászból pedig Selmei, Szűcs és Bárdos játszott átlagon felül.

Debrecen ünnepi sportműsora

Atlétika: Stadion északi kapujánál, 9:30 óra: Az Iparitanulói Intézet sportkörének mezeli futóversenye, — 10 óra: Megyei mezeli futó bajnokság küzdelmei. Kézilabda, Vörösi Hadsereg útja 45-47, 9 óra: D. Betű-DISK. — 9:45 óra: DEAC-D. Előre, — 10:30 óra: D. Vörösi Meteor-D. Postás, — 14 óra: D. Közalkalmazottak-DISK, — 14:45 óra: D. Előre-D. Postás, — 15:30 óra: DEAC-D. Vörösi Meteor. A felszabadulási villámturna második napi küzdelmei.

Labdarúgás. DEAC pálya, 10 óra: DEAC-Putnoki Bányász. — Nagyerdői stadion, 16 óra: D. Gördülőcsapágy-gyári Vasas-Ormosbányai Bányász, NB III-as bajnoki mérkőzések. — DVSC salakpálya 10:30 óra: DVSC II-Sárreudvari. — Városi pálya, 10:30 óra: D. Közalkalmazottak-Polgár. — 16 óra: D. Vasöntő-Kaba. Megyei bajnoki találkozók. — Kinizsi pálya, 10 óra: D. Kinizsi III-Bütorgyár. — 14 óra: D. Húsos-D. Vasas II. — Előre pálya, 15:30 óra: D. Előre-Rubagyár. Városi bajnoki mérkőzések. — DVSC salakpálya, 9 óra: DVSC-Sárreudvari. — Városi pálya, 9 óra: D. Közalkalmazottak-Polgár. — 14:30 óra: D. Vasöntő-Kaba. — Eptők pálya, 14 óra: D. Eptők-Hajdúnánás. — GÖCS pálya, 15 óra: D. Vörösi Meteor-Hajdúszoboszló. Ifjúsági bajnoki mérkőzések. — Eptők pálya, 9 óra: D. Eptők-DVSC II. — Kinizsi pálya 8:30 óra: D. Kinizsi-D. Vasöntő, Úttörő bajnoki találkozók.

Diákoknak hűsvetra diák-diavetítő

Áramvonalas alu miniumházban, transzformátorral együtt 150.— Ft. (II. osztályú minőségben.) Forgalmába hozza: Iskola Felszereléseket Értékesítő Vállalat üzletei, I. Mintabolt Budapest, VIII. Rákóczi út 5. II. Bolt Debrecen, Hatvan u. 1.

A Debreceni Földműveszövetkezet megkezdte a vásárlási visszatérítések kifizetését.

Átvételi és beváltási határidő: 1960. április 30-ig

A küldöttgyűlés határozata szerint a fenti határidőn túl reklamációkat nem veszünk figyelembe. MH. 24

Most vásároljon elektromos Super hűtőszekrényt

Részletre is kapható a szaküzletekben. MH. 23

Rendező és szereplők: Pethes György, a Csokonai Színház vezetője érdeklődve figyeli Novák István, Tándor Lajos és a többi főszereplő, Orsi Ferenc: Fekete ventillátorának próbája közben. A darab a kamaraszínházban április 3-án kerül bemutatásra.

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Előkészítik a hajózást a Keleti-főcsatornán

150 millió forintos újítás a csatorna védelmében

Az ország egyik legnagyobb létesítményének, a tiszalöki vízlejtőnek a kihasználása, a csatornahálózat teljes kiépítése és ezzel az öntözési lehetőségek maradéktalan kihasználása fontos feladatunk. Az országgyűlés legutóbbi ülésén is szó volt az öntözési rendszer jobb kihasználásáról és ezzel kapcsolatban a terméshozamok emeléséről.

Az elmúlt évek munkájához viszonyítva, ez évben már lendületesebb szervező tevékenység tapasztalható az öntözés hasznosítása terén. Megalakult a Hajdú-Bihar megyei mezőgazdasági vizgazdálkodási operatív bizottság, amely máris jelentős munkát végzett a megyei öntözési tervek megvalósítása érdekében. Megindult a részletes felmérési, térképező munka, hol, mit lehet termelni, hol lehet eredményesen öntözni.

A Tisza kincset érő vize a közel 100 kilométeres csatornán a jövőben már sokkal eredményesebben érezteti terméshozamát, mint eddig.

A balmazújvárosi kikötőig járhatnak a jövő évben a hajók

A hajózás problémáiról Papp Ferenc elvtárs, a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság vezetője a következőket mondotta: — A Tiszavasvári határán levő 5-ös számú hidnak az építése most folyik a csatornán. Ez évben befejeződik. Ezzel megnyílik a hajózás számára az út egészen Balmazújvárosig. Annyit jelent ez, hogy

A Keleti-főcsatornának azonban nemcsak az öntözés lehetővé tétele a feladata, hanem az is, hogy a hajózással szolgálja az olcsó szállítást.

A már megelőző időkben elkészült tervek szerint Hajdúnánás, Hajdúszoboszló, Balmazújváros kikötőiben 700-1000 tonna uszályok várakoznak majd, hogy hordják a műtrágyát, a szénét, a mészkövet, az építőanyagot, mindazt, amire mezőgazdasági vidékünknek szüksége van. A nagyobb kikötőkben kisebb hajókra fogják átrakni az árut és viszik tovább a mellékcsatornákra a falvakba, termelőszövetkezetekbe, nagy állami gazdaságokba, hogy ott megkezdődjenek a cukorrépával, gabonával, hízott állattal és vigyék a városok felé.

A hajózás lehetővé teszi, hogy Tiszalök, Hajdúnánás, Polgár, Balmazújváros, Tiszacsécsge, Egyek, Nádudvar, Kaba, Tetélen, Biharnagybajom és a többi sárréti község is hajóval elérhető legyen. Ime, ez a terv. Mindez nem ábrándkép, ez megvalósul.

gazdaságokból, a Hajdúságban megépülő új cukorgyár, vagy a szőlőki cukorgyár részére. Olcsón és nagy energia megtakarítással. Ahhoz azonban, hogy a hajózás már a jövő esztendőben megindulhasson, szükséges, hogy az illetékesek már most foglalkozzanak a hajózás szervezésével, az uszályok, motoroshajók beszerzésével.

Lóvontatás helyett motoros toloshajó

Eredetileg úgy tervezték, hogy a Keleti-főcsatornán lóvontatásos uszályok bonyolítják majd le az áruszállítást. Ez ma már nem korszerű megoldás. Helyette a motoroshajók általi vontatással, de a legújabb gyakorlati tapasztalatok alapján inkább az új típusú toloshajók igénybevételével lehetne legmegfelelőbben lebonyolítani a hajózást.

Régebben feltették a csatornák töltéseit a motoroshajó hullámveréseitől. Alámossa a víz a partokat, azok majd omladoznak — mondották. A Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság főmérnökének, Zalánffy

Lászlónak az újítása ezt a veszélyt megszünteti. Az ő módjára az, hogy a csatorna két oldalán lapos rézsús megoldást alkalmaznak. A víznek van elég felfutása a lapos partra, de a töltés oldalát már nem tudja kimosni, mert a rézsút náddal telepítik be. A hullámverés így megtörik a több méter széles nádfalon. A számítások szerint folyómenténként mintegy 400 forintba kerülne a lapos rézsús megoldás alkalmazása. A töltések kőburkolattal való védelme, amit a megelőző években már megkezdünk és elvégeztünk mintegy tíz kilométer hosszúságban, folyómenténként közel 1500 forintba került. Hozzávetőleges számítás szerint a csatorna két oldalát számítva tehát

közel 200 kilométer hosszúságban a laposrézsús alkalmazása 150 millió forint megtakarítást jelent.

Földes térségében jelenleg már folyik is ezzel az új módszerrel a csatorna védelmének további építése, s ezzel a módszerrel fogják Bakonszegig kiépíteni a csatorna két oldalát. Az elmúlt évben Balmazújváros és Hajdúnánás térségében 10 000 méteren elkészült a laposrézsús megoldás és a gyakorlatban igen jól bevált.

A számítások szerint a laposrézsús nádas területi összesen mintegy 150 holdat, tesznek ki. A nádat lehet értékesíteni minden évben. Az ipar jó árat fizet érte.

Eddig tart Papp Ferenc nyilatkozata, melyből kiderül, hogy nem utópia, amit 1953-ban a Hajdú-Bihar megyei tervező bizottság fűzetében publikált. Elérkeztünk a megvalósulás küszöbéhez. Papp Ferencnek, a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság vezetőjének és Molnár László mérnöknek az irányításával megalkalmozták a gyakorlatban Zalánffy László főmérnök újítását a balmazújvárosi és nádas részeken, ahol a töltéseken már vízmosások, beomlások keletkeztek.

Ez az új módszer lehetővé teszi tehát a motoroshajók járását, 700-1000 tonna uszályok közlekedését a Keleti-főcsatornán, amely a mezőgazdaság további fejlődése szempontjából felbecsülhetetlen erejű tényezővé válhat, ha nem torpannak meg, hanem teljes lendülettel kihasználják a lehetőségeket.

Bence Mihály

Véradó nap a debreceni járműjavítóban

A napokban a debreceni járműjavítóban véradó napot szervezett az üzemi vöröskereszt. Az üzemi orvosi rendelőben nyolcvannegy dolgozó adott vért beteg embertársai megsegítésére. Többen később a véradó állomásra mentek vért adni. Jelentkezett a véradásra Monoki Istvánné és Bodó László is, akik az előző években az üzemen súlyos égési balesetet szenvedtek és akkor nagyobb mennyiségű

vérré volt szükségük, hogy életüket meg tudják menteni. Hálából most ők is adtak vért.

A véradó napon a megjelentek uszonát kaptak és a 2,6 deciliter leadott vér után 130 forintot. Az üzemi vöröskereszt a véradó nap megszervezésével jelentős mértékben járult hozzá ahhoz, hogy a véradó állomás fokozottabban tudja segíteni a betegek gyógyítását.

Új köntöst kap a több évszázados hortobágyi csárda

Hírt adunk már arról, hogy a hortobágyi csárda visszakért Debrecen Városi Tanács tulajdonába. Az üzemeltetésével megbízták az Aranybikát. Az Országos Műemlékvédelmi Bizottság értékelve idegenforgalmi szempontból is a több évszázados csárda jelentőségét, 560 000 forinttal járul hozzá ahhoz, hogy új köntöst kapjon ez a csárda és korhű berendezésével valóban el

tudja látni feladatát. A városi tanács végrehajtó bizottságának legutóbbi ülésén bejelentették, hogy a hortobágyi csárdánál megindultak az építkezések, átalakítások. Fűrdőszobás lakoszókat várásznak a csárda ősi falai közé, hogy az ittjártó idegenek minden kényelmét megtaláljanak. A munkálatok már javában folynak.

Ha másfél, két évtizeddel visszaforgatjuk az emlékezés kerekét, és kutatni kezdjük, mit ismert rólunk a világ, hogyan vélekedtek hazánkról és életünkről, láthatjuk, hogy bizony hírünk nem volt éppen jó, amit rólunk beszéltek, az minden volt csak nem előnyös. Egyik részén a hamis álromantika tschikos-gulasch szemlélete uralkodott, de emellett ország-világ tudta, hogy hárommillió koldus él Magyarországon. Egy debreceni hír is hozzájárult hírlapunkhoz, az nevezetesen, mely beszámolt a zsigon eladott gyermekéről, akin nyomorban levő anyja adott túl. Balkánban neveztek — ami akkoriban kegyetlen megbélyegzés volt —, s ha valamit ismertek, az legtöbbször nem volt

28-i cikkében így számol be Sztálinvárosról, fiatal szocialista városunkról: „*Ott, ahol a magyar Sztálinváros áll, tíz évvel ezelőtt rétek és kukoricaföldek voltak... Az építész itt megvalósíthatja legmerészebb álmát: tökéletes várost alkothatott.*” Ujra szemlénk emlékeztetni: nemcsak Sztálinváros az, ami új Inota és Kazincbarcika, meggyenk számos új községe az elmúlt évtized születte, s mindenhol megtalálható az, amit az osztrák lap cikkírója nehezíparunk fellegrváról elmond: „...le kell szögezni, hogy a városrendezés itt sok minden olyat nyújt az embereknek, ami a természetes úton létrejött városokban gyakran hiányzik. Az óvodák és iskolákat, klubhelyisé-

sok idején az AFP francia hírügynökség munkatársa, Jean Jaques Mari Budapesten, annak ellenére, hogy feladata a választási negatívumok kiemelése lett volna, kénytelen volt egy egészen tárgyilagos hangú beszámolót küldeni, melyben többször említette a választásokon megnyilvánuló népi egységet, ezzel is csalódást okozva Nyugaton azoknak, akik valamiféle különleges rendbontást remélték. Hazánk politikai életéről egyébként Gianni Toti olasz újságíró is beszámolt a *Vie Nuove* hasábjain, s kiemelte, milyen nagy a bizalom a kormány iránt, mely sikerrel oldja meg azokat a feladatokat, melyek az ország előrelépésében ráháruhnak.

Szavazóhelyiség az Angyalföld nevű proletárnegyedből. Itt született és itt jelölték képviselőnek Kádár Jánost.

göket rögtön a lakásokkal egy időben építik meg... A kultúrházak hangversenytermeinek akusztikája igen jó. A hatalmas két szoba konyhás lakásnak bére alacsony, kb. 100 forint. S ha már említettük iparunk büszkeségét, Sztálinvárost, nézzük meg, hogyan írt erről a fiatal óriásról a *Times* márciusi cikksorozatában. A cikk a tények hatására kénytelen beismerni, hogy az üzem ma már nyereséges, hogy termelése emelkedik, s idő kérdése csupán, hogy elérje az évi 1 millió tonna acélt.

Az építkezések kérdését a nyugati újságírók nemcsak Sztálinvárosban látták. Egy rövid mondatban számol be erről az *Arbeiter Zeitung* már idézett cikke: „Magyarországon azonban nemesek Sztálinvárost építik, hanem mindenütt állami hitellel épített házak nőnek ki a földből.”

Paul Underwood, a *New York Times* Budapestre járt munkatársa írja a lap 1960. január 23-i számában: „Az üzletek zsúfolva voltak vevőkkel, akik a csokoládékrém s süteményektől kezdve a kommunista Kínában gyártott selyembrokatig mindent vásároltak. Az üzletmenet élénk volt...” Cikkének ez a része azonban nemesek Budapestre érvényes. Jöhet Debrecenbe vagy Püspökladányba, sőt, ha tetszik Báránra is, ott sem lát mást. Hogy miért? Erre is felel Underwood: „*Jó termést takarítottak be, és annak ellenére, hogy állandóan behúzásokra és a nehéziparra helyezték a döntő erőket, mégis lehetőség nyílt az átlagpolgár anyagi helyzetének szerény, de mégis érezhető megjavítására.*” Az amerikai újságíró tehát elismerni kénytelen, hogy nem éitünk rosszul, s állítását a nyugatnémet nagypolgári *Die Welt* című lap ez évi márciusi harmadik számában Reinhold Neumann-Hoditz is igazolja azt írva, hogy Magyarországon bőségesebb az áru kínálat, a fogyasztási cikkek ellátása mint valaha, kiengesztélyozottak a bér- és árindexek, s a bérék átlag 10 százalékkal emelkedtek.

Megnövekedett anyagi jólétünk mellett építőmunkánkról is hírt adnak a világnak az újságok. A bécsi szocialdemokrata *Arbeiter Zeitung* különtudósítója 1960. február

Hírünk tehát eljut a világban a kapitalista újságokon keresztül is. És hiába minden ferdítési szándék, ma már egyre gyakrabban találunk ilyen és hasonló írásokat, melyek — kétségtelen objektivitással — adnak igaz kepet a mai Magyarországról. De más hírnökeink is vannak. Hosszú lenne mind felsorolni, mégis, néhányat az olvasók elé tárunk, olyanokat, akik alkotásukkal és művészetükkel, két kezük munkájával teszik nevüket ismertté, hírlunket kitudóvá.

Egyiptomban nemegy hid hirdeti magyar munkások és mérnökök ügyességét. Dél-Amerikában magyar villanymozdonyok röptik a vonalokat. Indonéziában magyar Ikarusz autóbuszok szállítják a dzsungelken átvezető utakon az ottaniakat. Párizsban minden lap elismerő cikkeket hosszú sorozatában hódolt Állami Népi Együttesünk táncművészeinek. Olaszország és Európa megismerte a Debreceni Kodály Kórus nevét. Nem ritka a fénykép nyugati újságokban, melyeken sportolónk arcképét ábrázolja, s angolai bűtorülekekben a debreceni bűtorúgyár székeit kínálják eladásra. Magyar — s tegyük hozzá debreceni — fogkefével szoktatja tisztaságra a gyermeket a közelkeleti anya, s magyar filmet láthat a párizsi csakúgy, mint a santiagoi.

Másképp ismernek hát, mint évtizedekkel ezelőtt. Iparunk fejlettsége és kulturális eredményeink ismertek már, s mindehhez párosul annak ismerete, hogy mindezeket egy olyan nép hozza létre, mely szabad, gazdag és erős. „Magyar gazdasági csoda” néven emlegették az ellenforradalmi pusztítás utáni fellendülésünket. Mi csodában nem hiszünk, viszont rendíthetetlen a hitünk a nép alkotóerejében, szorgalmában, akaratában, tehetségében, mely mindezt létrehozta. Ez záloga annak is, hogy a 15 évvel ezelőtt kapott szabadsággal továbbra is jól gazdálkodik még magasabbra lépünk, s hogy ennek nyomán hírünk a világban ott lesz a legjobb helyen. S ehhez a célhoz nem csodák vezetnek, hanem egy szabad, egy alkotó nép közös akarata. B. L.

Hetét egycsapásra — ezt a címet adta a Freie Welt képe beszámolójának, mely a mezőtúri tsz-telektelemről készült, s amelynek híre bejárta a világot. Képen az üstököt mutatja be, melyben 1500 vendég részére főlt a „Gulasch, sok paprikával”. (A felvétel szinte valamennyi nyugati újságban megjelent.)

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
A Magyar Szocialista Munkáspárt Hajdú-Bihar megyei Bizottságának lapja
Szerkesztő: Szerkesztő bizottság
Felolós szerkesztő: Pallás Imre
Szerkesztőség: Debrecen, Tóthfalusi t. 10.
Telefon: 21-40. Sportrovát 24-07
Kiadja a Napló Lapkiadó Vállalat Debrecen, Vörös Hadsereg útja 16.
Felolós kiadó: Balogh Endréné
Telefon: 30-01
Terjesztő a Magyar Posta
Előfizetési díj egy hóra: 11 forint
Előfizethető a helyi postabizalmoknál és kézbesítőknél
Szabadság Lapnyomda, Debrecen
Felolós vezető: Bazzó László
Telefon: 23-04.